

T.C
SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE BAĞLAMA EĞİTİMİ VE
ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Serdar ŞEN

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mustafa Hilmi BULUT

Sivas-2019

**GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE BAĞLAMA EĞİTİMİ VE
ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

Serdar ŞEN
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim
Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ Olarak Hazırlanmıştır.

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mustafa Hilmi BULUT

Sivas – 2019

KABUL VE ONAY

Serdar ŞEN'in hazırlamıő olduğu "Güzel Sanatlar Liselerinde Bağlama Eğitimi ve Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Önerileri" başlıklı bu çalışma, 27.02.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, "Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı"nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr.Öğr.Üyesi Gamze KÖPRÜLÜ

(Jüri Baőkanı)

Prof.Dr.Mustafa Hilmi BULUT

(Danışman)

Dr.Öğr.Üyesi Özlem ÖZALTUNOğLU

(Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../

Doç.Dr.Hakan KOÇ

Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu (Yönerge)'nda belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- ✓ Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- ✓ Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- ✓ Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- ✓ Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- ✓ Tezin herhangi bir bölümünü, Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

.../.../....

Serdar ŞEN

ÖNSÖZ

Ülkemizde müzik eğitimi ve öğretimi adına Cumhuriyet sonrası yapılanma ve yenileşme yolunda büyük adımlar atılmış, çağdaşlaşma sürecinde çok önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Güzel Sanatlar Liseleri de bu gelişmeler içerisinde 1989 yılından itibaren öğrenci yetiştirmeye ve ülkemizin sanat eğitimi dünyasına yeni yetenekleri kazandırmaya başlamıştır. Ancak eğitim-öğretim süreçleri içerisinde, çalgı eğitimi alanında bazı sorunlar ortaya çıkmış ve bu sorunlar gündeme gelmiştir. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimi alan öğrencilerin, bağlama eğitimi ve öğretimi sürecinde karşılaştıkları problemleri tespit etmek ve bu problemlere çözüm önerileri geliştirmek, bu tezin ana fikrini oluşturmaktadır.

Bu çalışmayı yaparken bana rehberlik edip beni yönlendiren değerli danışman hocam Prof. Dr. Mustafa Hilmi BULUT'a, araştırmanın istatistik verilerini hazırlarken yardımlarını esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Remzi KILIÇ'a, anketlerin uygulama aşamasında gerekli özveriyi göstererek bana zaman ayıran değerli müzik öğretmenlerimize, bu günlere gelmemde emeği geçen değerli aileme, çalışmamda desteğini esirgemeyen değerli arkadaşım Türk Dili ve Edebiyat Öğretmeni Ömer Yiğit ÖZENÇAY'a teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

ŞEN Serdar, Güzel Sanatlar Liselerinde Bağlama Eğitimi ve Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Önerileri, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2019.

Bu araştırma, Güzel Sanatlar Liselerinde okutulmakta olan bağlama derslerinde, öğrencilerin karşılaştıkları problemleri tespit etmek ve bu problemlere ilişkin öneriler sunmak amacıyla hazırlanmıştır.

Araştırma, durum tespitine yönelik tarama modelini esas alan betimsel bir araştırma olup, kaynak tarama ve anket uygulama yöntemleriyle hazırlanmıştır. Anketlerle ulaşılan veriler frekans ve yüzde tablolarına dönüştürülmüştür. Araştırmanın evrenini, Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimi veren müzik bölümü öğretmenleri, örneklemini ise Türkiye'nin farklı yerlerinden seçilen Güzel Sanatlar Liselerinde görevli 12 farklı bağlama öğretmeni oluşturmaktadır.

Bu çalışmada, Güzel Sanatlar Liseleri bağlama öğrencilerinin, müziksel, fiziksel, kişisel niteliklerinin önemi, bağlama öğrencilerinde bulunması gereken ilk öğrenme basamaklarının önemi, bağlama dersinin işleyişindeki etkenlerin önemi, bağlama öğretmenin uygulayacağı ve bağlama öğrencilerinin izleyeceği çalışma yöntemleri tespit edilip, bağlama öğrencilerinin karşılaştığı problemlere çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencileri için ton ve tonlama (entonasyon) kavramının, fiziğe uygun bir bağlama seçiminin, çalgı toplulukları dersinin bağlama eğitimine katkısının, bağlama öğrencilerinin eseri bölümlere ayırarak çalışmasının önemli olduğu ve bağlama dersine ayrılan ders saati sayısının yetersiz olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Güzel Sanatlar Lisesi, Bağlama, Bağlama Eğitimi

ABSTRACT

ŞEN Serdar, Solution Offers For Experienced İn Bağlama Lectures For The Students Of Fine Arts High Schools, Master Thesis, Sivas, 2019.

In this study, it is aimed to find the problems which are experienced in Bağlama lectures for the students of Fine Arts High Schools, are defined and offering suggestions for these difficulties.

The study is based on scanning for status determination and it is a descriptive research, are prepared by the method of literature review and carry out a poll. Data of the Poll was converted to Frequency and percentage spreadsheet. The research population are 12 music teachers who teach Bağlama in Fine Art High School Department of Music and their exemplification are elected varied regions in Turkey, a total of twelve teachers.

In this study, the importance of musical, physical and personal qualities of Bağlama students of Fine Arts High Schools, the importance of first learning step of Bağlama students, the importance of factors of studying the lectures, the methods followed by the students of Bağlama students are detected and it is developed solutions all the problems of Bağlama students.

The concept that tone and intonations for suitable bağlama to the students physicals and conurbations to the musical ensembles for bağlama lectures and importance of palying bağlama with dividing parts of the piece and the hours of lessons for bağlama are insufficient in Bağlama Lectures For The Students Of Fine Arts High Schools.

Keywords: Fine Arts High Schools, Bağlama, Bağlama Education

İÇİNDEKİLER

Etik sözü	iii
Önsöz	iv
Özet ve Anahtar Kelimeler	v
Abstract ve Keywords	vi
İçindekiler	vii
Tablolar	x
Şekiller	xii
Kısaltmalar	xiv
BÖLÜM I.....	1
1.GİRİŞ	1
1.1 Problem Cümlesi	2
1.2 Araştırmanın Alt Problemleri.....	2
1.3 Araştırmanın Amacı	3
1.4 Araştırmanın Önemi.....	3
1.5 Varsayımlar	3
1.6 Sınırlılıklar	3
1.7 Tanımlar	3
II. BÖLÜM	5
ALAN YAZIN TARAMASI VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1 Eğitim ve Müzik.....	5
2.1.1. Mesleki Müzik Eğitimi	6
2.1.2. Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitimi Süreci	8
2.3. Türkiye’de Güzel Sanatlar Liseleri	9
2.3.1 Güzel Sanatlar Liseleri Kuruluşu ve Amacı	10
2.3.2. Türkiye’deki Güzel Sanatlar Liselerinin İllere Göre Dağılımı	11
2.4. Çalgı Eğitim Süreci ve Çalgı Eğitimine İlişkin Amaçlar	14
2.5. Bağlama Çalgısının Tarihçesi	15
2.6. Türkiye’de Bağlama Eğitimi.....	21
2.6.1. Geleneksel Meşke Dayalı /Usta-Çırak İlişkisi ile Yapılan Bağlama Eğitimi	22
2.6.2. Metodolojik Yöntemlerle Yapılan Bağlama Eğitimi.....	25
2.7. Güzel Sanatlar Liselerinde Bağlama Eğitimi	26

2.8. Çalgı Çalmaya Bağlı Fiziksel Rahatsızlıklar	28
2.8.1. Fiziksel Rahatsızlıkların Genel Belirtileri	29
2.8.2. Çalgı Eğitiminde Fiziksel Rahatsızlıklar İçin Alınabilecek Önlemler	29
2.9. Çalgı Eğitiminde Nitelik Sorunları	30
2.10. GSL Bağlama Öğrencisinin Temel Nitelikleri.....	32
2.11. İlgili Araştırmalar	34
BÖLÜM III	38
YÖNTEM	38
3.1. Araştırma Modeli	38
3.2. Araştırmanın Evreni	38
3.3. Örneklem.....	38
3.4. Veri Toplama Teknikleri.....	39
3.5. Verilerin Analizi.....	39
BÖLÜM IV	41
BULGULAR VE YORUM	41
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	41
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	43
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	45
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	47
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	49
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	51
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	53
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	55
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	57
4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	60
4.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	63
4.12. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	66
4.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	69
4.14. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	71
4.15. Görüşmecilerin Açık Uçlu Sorulara Verdiği Yanıtlara İlişkin Yorumlar	74
BÖLÜM V	80
SONUÇLAR ve ÖNERİLER	81
5.1. Sonuçlar.....	81
5.2. Öneriler	82
KAYNAKÇA.....	83

EKLER.....	87
Ek-1 Öğretmen Anketi Soruları	87
ÖZGEÇMİŞ	92

TABLolar LİSTESİ

SAYFA
NO

Tablo 1. Türkiye’deki Güzel Sanatlar Liselerinin illere göre dağılım çizelgesi.....	11
Tablo 2. Güzel Sanatlar Liseleri haftalık ders çizelgesi.....	12
Tablo 3. Öğretmen anketinin uygulandığı okullar tablosu.....	38
Tablo 4. “GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken müziksel nitelikler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	41
Tablo 5. “GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken fiziksel nitelikler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	43
Tablo 6. “GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken kişisel nitelikler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	45
Tablo 7. “GSL bağlama eğitiminde önemli olan ilk öğrenme basamakları nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	47
Tablo 8. “GSL’de öğrencilerin bağlama çalgısını seçmelerinde hangi faktörler etkilidir?” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	49
Tablo 9. “GSL bağlama öğretmeni profilinde bulunması gereken özellikler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	51
Tablo 10. “GSL ders işleyişine etki eden faktörler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	54
Tablo 11. “GSL bağlama öğrencilerinin çalgısına etki eden faktörler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	55
Tablo 12. “GSL bağlama eğitiminde başarıya ulaşmak için önemli olan yaş dönemi hangisidir?” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	57
Tablo 13. “GSL bağlama öğrencilerinin çalma performansını etkileyen faktörler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	60

Tablo 14. “GSL bağlama eğitimine öncelikle katkısı olan dersler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	63
Tablo 15. “GSL bağlama öğretmenin uygulayacağı çalışma yöntemleri nasıl olmalıdır ?” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	66
Tablo 16. “GSL bağlama öğrencisinin, bir eseri çalgı ile deşifre ederken izleyeceği çalışma yöntemi nasıl olmalıdır? ” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	69
Tablo 17. “GSL bağlama öğrencilerinin başarısız olduğu durumlarda uygulanacak yöntemler neler olmalıdır?” sorusunun frekans yüzde tablosu.....	71

ŞEKİLLER LİSTESİ

- Şekil 1.** Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken müziksel niteliklerin önemine ilişkin grafikler.....53
- Şekil 2.** Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken fiziksel niteliklerin önemine ilişkin grafikler.....55
- Şekil 3.** Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken kişisel nitelikler önemine ilişkin grafikler.....57
- Şekil 4.** Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken ilk öğrenme basamaklarının önemine ilişkin grafikler.....59
- Şekil 5.** Öğretmenlere göre GSL öğrencilerin bağlama çalgısını seçmelerinde etkenlerin önemine ilişkin grafikler.....61
- Şekil 6.** Öğretmenlere göre GSL bağlama öğretmeni profilinde bulunması gereken özelliklere ilişkin grafikler.....63
- Şekil 7.** Öğretmenlere göre GSL bağlama dersi işleyişine etki eden faktörlere ilişkin grafikler.....65
- Şekil 8.** Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinin çalgısına etki eden faktörlere ilişkin grafikler.....67
- Şekil 9.** Öğretmenlere göre başarıya ulaşmak için bağlama eğitiminde önemli olan yaş dönemine ilişkin grafikler.....69
- Şekil 10.** Öğretmenlere göre bağlama öğrencilerinin çalma performansını etkileyen faktörlere ilişkin grafikler.....71
- Şekil 11.** Öğretmenlere göre soruda verilen derslerin bağlama eğitimine katkıda bulunması açısından önemine ilişkin grafikler.....75
- Şekil 12.** Öğretmenlere göre GSL bağlama öğretmenin uygulayacağı çalışma yöntemlerinin önemine ilişkin grafikler.....78

Şekil 13. Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinin çalgı deşifre yaparken izleyeceği yöntemlerin önemine ilişkin grafikler.....81

Şekil 14. Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinin başarısız olduğu durumlarda uygulanacak yöntemlere ilişkin grafikler.....83

KISALTMALAR LİSTESİ

GSL: Güzel Sanatlar Lisesi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Bu bölümde problem, amaç, önem, sınırlılıklar, varsayımlar tanımlar yer almaktadır.

Türkiye’de müzik alanında sanat eğitimi vermek amacıyla, donanımlı ve güçlü bireyleri topluma kazandırma hedefi olan ilk Güzel Sanatlar Lisesi 1989 yılında faaliyete girmiştir. Ülkemizde müzik alanında hizmet edecek öğretmenlerin yetişmesinde etken rol oynayan güzel sanatlar liselerinde müzik eğitimi içerisinde bulunan çalgı eğitim ve öğretimi sürecinde çeşitli nedenlerden kaynaklanan problemler ortaya çıkmaktadır.

“Güzel Sanatlar Liselerinde müzik öğretiminde karşılaşılan sorunlar, sadece öğrencinin olumsuzluklar yaşamasına değil, aynı zamanda öğretmenin de duygusal tükenmesine ve duyarsızlaşmasına neden olabilmektedir” (Topalak & Yazıcı, 2014).

Müzik öğretmeni, toplumda müziksel beğeniyi arttırmayı, müziksel beğeni kalitesini üst seviyelere taşımayı, müziksel beğeniyi geliştirme konusunda daha fazla çalışmayı kendisine görev edinmelidir. Güzel Sanatlar Liseleri çalgı eğitimi sürecinde, öğrenciyi isteklendirme konusunda eksikler, gerekli zamanın öğrenciye ayılamaması, öğrencinin çalgı tutuşu çalgı ile oturuşundaki yanlışlar, çalgı eğitiminde sıkıntılara yol açmakta ve niteliksel sorunlara neden olmaktadır.

Türk müzik kültüründe köklü çalgılarından biri olan bağlama, farklı ebatları, kendine özgü çalım teknikleri ve yörelere göre farklılık gösteren ifade biçimi ile önemli bir halk sazı olarak kendini göstermektedir.

Türkiye’de müzik eğitimi veren eğitim kurumları ve Güzel Sanatlar Liseleri içerisinde, önemli ölçüde yer bulan bağlama çalgısı, bu kurumların çalgı eğitimi ve öğretim süreçlerinde, çeşitli yöntem ve tekniklerle gelişmeye devam etmiş ve bu süreç içerisinde, bağlama üzerine yapılan çalışmalar farklı yöntem ve teknikleri de beraberinde getirmiştir.

Güzel Sanatlar Liseleri bağlama eğitim ve öğretim sürecinde kullanılan yöntem ve tekniklerde, öğrencilerin fiziksel özellikleri ve çevresel etkileşimlerinde karşılaşılan problemler öğrencinin verimliliğini ve çalgı performansını çeşitli açılardan etkilemekte, olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Bu araştırmada Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitiminde karşılaşılan problemlerin tespit edilmesi ve bu problemlere çözüm yolları önerilmesi amaçlanmıştır.

1.1 Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problemini “Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimi alan öğrencilerin karşılaştıkları problemler nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır. Bu amaçtan yola çıkarak aşağıdaki alt problemlerin cevapları sorgulanmıştır.

1.2 Araştırmanın Alt Problemleri

1. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama ğrencilerinde bulunması gereken müziksel nitelikler nelerdir?
2. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama ğrencilerinde bulunması gereken fiziksel nitelikler nelerdir?
3. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama ğrencilerinde bulunması gereken kişisel nitelikler nelerdir?
4. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitiminde önemli olan ilk öğrenme basamakları nelerdir?
5. Güzel Sanatlar Liselerinde ğrencilerin bağlama çalgısını seçmelerinde hangi faktörler etkilidir?
6. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama ğretmeni profilinde bulunması gereken özellikler nelerdir?
7. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama ders işleyişine etki eden faktörler nelerdir?
8. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama ğrencilerinin çalgısına etki eden faktörler nelerdir?
9. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitiminde başarıya ulaşmak için önemli olan yaş dönemi hangisidir?
10. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama ğrencilerinin çalma performansını etkileyen faktörler nelerdir?
11. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimine öncelikle katkısı olan dersler nelerdir?
12. Güzel Sanatlar Liselerindeki bağlama öğretmeninin uygulayacağı çalışma yöntemleri nasıl olmalıdır?

13. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencisinin bir eseri çalgı ile deşifre ederken izleyeceği çalışma yöntemi nasıl olmalıdır?

14. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencilerinin başarısız olduğu durumlarda uygulanacak yöntemler neler olmalıdır?

1.3 Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimi alan öğrencilerin bağlama eğitimi ve öğretimi sürecinde karşılaştıkları problemleri, öğretmen görüşlerinden yola çıkarak saptamak ve bu problemlerin çözümlenmesi konusunda çözüm önerileri geliştirmek amaçlanmıştır.

1.4 Araştırmanın Önemi

Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğretmenlerinin çalgı eğitimi süresince öğrencilerin karşılaşacağı problemlere karşı önlem almaları ve öğrencilerin bu problemlere bulunan çözüm yolları ile bağlama eğitimi sürecinde daha bilinçli hareket etmelerini sağlamaktır.

1.5 Varsayımlar

Ankette sorulan soruların öğretmenler tarafından içtenlikle ve doğru olarak cevapladığı ve gerçeği yansıtır nitelikte olduğu kabul edilmiş, çalgı eğitiminde karşılaşılan problemlerin çalgı dersi ve öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğu varsayılmıştır.

1.6 Sınırlılıklar

Araştırma, Türkiye'nin farklı şehirlerindeki Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan 12 tane bağlama öğretmenin, bağlama eğitimi sürecinde karşılaşılan güçlüklerin aşılmasına yönelik görüşleri ve çözüm önerileriyle sınırlıdır.

1.7 Tanımlar

Bağlama: Armudi gövdeli, ağaçtan oyularak veya ince dilimlenmiş ağaçların birbirine yapıştırılmasıyla imal edilen, gövdeye göre en az bir buçuk-iki kat uzunluğunda sapı olan, telli, elle veya tezeneyle çalınan halk çalgısı (Duygulu, 2014, s. 66).

Entonasyon (ton ve tonlama) : Enstrüman ya da insan seslerinin, bir arada ya da bağımsız olarak kullanımında, sesi tam frekansıyla verebilme hadisesidir.

Tezene: Bağlama türü çalgılarda tellere vurularak ses çıkarmaya yarayan araç (Duygulu, 2014, s. 428).

Tavır: Yöresel tavır ve söyleyiş biçimi (Duygulu, 2014, s. 419).

Bona: Sesleri sadece adları ve süreleri ile okuma.

II. BÖLÜM

ALAN YAZIN TARAMASI VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Eğitim ve Müzik

Eğitim insanlık tarihinin başlangıcından itibaren, insanlık için var olan, insan için çalışılan, insana hizmet eden önemli bir süreçtir. “Eğitim ilk insanla birlikte anılan ve insanın hayatını bütün boyutlarıyla kuşatan bir olgudur” (Töremen, 2014).

Eğitim işinin sonunda, insanlara yeni davranışlar kazandırmak amaçlanmaktadır. “Eğitim, bireyin davranışlarında kasıtlı olarak ve kendi yaşantıları yoluyla istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1972, s. 12). Bu tanımdan anlaşılacağı gibi eğitimde süreç ve bireydeki davranış değişikliği eğitimin gerekli esaslarındandır.

“Eğitimle ilgili bütün planlı faaliyetler, belirli amaçlara ulaşmak ve belirli işlevleri gerçekleştirmek içindir” (Şişman, 2007, s. 19). Eğitimin planlı ve sistemli bir şekilde gitmesi, amacına uygunluğu açısından önemlidir.

Eğitimin amacının genel anlamda da insani değerleri ve gereksinimleri karşılamak olduğunu bilmemiz ve bu durumu göz önünde bulundurmamız gerekir.

“Eğitim en genel anlamıyla insanları belli amaçlarına göre yetiştirme sürecidir” (Fidan, 2012, s. 4).

İnsan yaşamının vazgeçilmez unsurlarından biri de müziktir. Uçan (2005) müziği: “duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli amaç ve yöntemlerle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan, estetik bir bütündür” şeklinde tanımlamıştır.

İnsan doğumundan ölümüne kadar olan süreçte müzikten etkilenir ve müziğe ihtiyaç duyar. “Müzik, insan yaşamının her döneminde; (çocukluk, gençlik, yetişkinlik, yaşlılık) onunla birlikte yaşayan, insanın onsuz edemediği bir olgudur” (Biber Öz, 2001, s. 103).

Müzik insanların duygu ve düşüncelerini ifade edebileceği önemli bir araçtır. Müzik, bu yanıyla tüm toplumlarda ortak bir dil olma özeliğine sahiptir. Müzik, insanların kendini en iyi ifade ediş biçimlerinden biridir.

2.1.1. Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi, müziği meslek haline getirme amacı olanlara, müzik alanının genelini, herhangi bir dalını seçmek isteyen ya da seçmeye meyilli kişilere yöneliktir. Kişiy alanının veya mesleğinin gerektirdiği birikim ve davranışları kazandırmak, mesleki müzik eğitiminde esastır.

“Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin (çocuğun/gencin, öğrencinin) kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir” (Uçan, 2005). Buradan yola çıkarak müzik eğitiminin, bireylerin insan ilişkilerinde olumlu bir ilerleyiş gösterebilmesi ve çevresiyle sağlıklı iletişim kurabilmesi açısından oldukça önemli olduğunu söyleyebiliriz.

Genel müzik eğitimi ve özengen müzik eğitimi, müzik eğitiminin temelini oluştururken, mesleki müzik eğitimiyle birlikte bu temel daha da güçlenir ve daha da özel bir hale gelir.

Uçan’a (2005) göre müzik eğitiminin genel kapsamını ‘davranışsal’ ve ‘içeriksel’ olmak üzere iki ayrı açıdan inceleyebiliriz. “Davranışsal” açıdan ele alındığında, müzik eğitimi, temelde şunları kapsamaktadır:

- Müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi
- Şarkı söyleme eğitimi
- Çalgı çalma eğitimi
- Müzik dinleme eğitimi
- Müziksel yaratma eğitimi
- Müziksel bilgilenme eğitimi
- Müziksel beğeni geliştirme eğitimi

- Müziksel kişilik kazanma eğitimi
- Müziksel duyarlılığı artırma eğitimi
- Müziksel iletişim ve etkileşimde bulunma eğitimi
- Müzikten yararlanma eğitimi

“İçeriksel” bakımdan ele alındığında ise müzik eğitimi, temelde şunları kapsamaktadır:

- Müziksel işitme(kulak)eğitimi
- Ses eğitimi
- Çalgı eğitimi
- Müziksel devinim ve ritim (tartım) eğitimi
- Müzik bilgisi eğitimi
- Yaratıcılık eğitimi
- Beğeni eğitimi
- Müziksel kişilik eğitimi
- Müziksel duyarlılık eğitimi
- Müziksel iletişim ve yararlanım eğitimini kapsar.

Müzik eğitim sürecinde, öğretmenin kendisini merkeze alıp, geleneksel yöntemlerle sınırlı kalmak yerine, ahlaki ve kişisel nitelikleriyle, öğrenciye olan duyarlı yaklaşımları ve yaratıcı girişimleriyle de örnek olabilmeli, öğrenciyi isteklendirme ve özgüvenini sağlayabilecek faaliyetlerde bulunabilmelidir.

Müzik öğretmeni, bilgi birikimlerini ve tecrübelerini göz önünde bulundurarak, öğretim yöntemlerine yönelik farklı yaklaşımlar, farklı yöntem ve teknikler geliştirmenin önünü açmalıdır. Öğretmen öğrenciyi isteklendirmeli, öğrencinin özgüvenini yerine getirebilmeli ve öğrenciyle iletişime açık olmalıdır. Müzik öğretiminde, bir öğretmenin öğrencisine sunduğu müzikal bilgi, teknik ve yöntemler kadar, öğrencisini, müziği içten bir şekilde hissedebilmeye yönlendirmesi de çok önemlidir.

Müzik öğretmenin önemli görevlerinden biri de, öğrencinin müzikal gelişiminin ilerlemesine ve bu durumu gözlemleyerek öğrencideki eksikliklerin giderilmesini sağlamaktır. Öğretmenin öğrencilerin başarı durumunu gözlemlemesi, kendi başarısını da üst seviyelere taşıyacaktır.

Cumhuriyet döneminden itibaren müzik eğitimi kurumları yapılanma süreci, mesleki müzik eğitimi açısından önemli gelişmelerle ilerlemiştir. Mesleki müzik eğitim kurumları, Eğitim Fakültesi kapsamında Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalları, Güzel Sanatlar Fakültesi kapsamında Müzik Bilimleri Bölümleri ve Konservatuvarların Müzik Bölümleridir. Müzik eğitiminde ilk önce temel durumlar ders olarak gösterilmektedir. Kulak eğitimi, çalgı eğitimi, ses eğitimi ve teorik bilgilerin yer aldığı derslerle, öğrenciler mesleki müzik eğitimlerine başlarlar.

2.1.2. Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitimi Süreci

Türkiye’de mesleki müzik eğitiminin amaçlı ve programlı hale gelmesi belli bir süreçten geçerek günümüze kadar eğitim programlarımızda yerini almıştır.

“Türkiye’de modern eğitimin doğuşu ve gelişimi çerçevesinde oluşup gelişen amaçlı ve programlı müzik eğitiminin Osmanlı İmparatorluğu döneminde Islahat hareketleri evresinden öncesine kadar uzanan bir geçmişi vardır. İmparatorluk dönemi eğitim düzeninde, önemli bir eğitim kurumu olan Enderun Okulları’nda ’genel’ ve ’mesleki’ müzik eğitimi uygulandığı; geniş bir zaman kesiti içinde birbirini izleyen Tabihane, Mehterhane ve Muzika-i Humayun’da mesleki müzik eğitimi yapıldığı,1869 yılında yürürlüğe giren Eğitim Genel Tüzüğü (Maarif-i Umumiye Nizamnamesi) kapsamında yapılan düzenlemelerle önce kız ortaokulu ve kız öğretmen okulu programlarında, sonra bazı ilkokulların ders dışı etkinliklerinde,1910’lu yıllarda da erkek okulu ve erkek öğretmen okulu ile ilkokul programlarında müzik dersine yer verildiği; 1917 yılında kurulan Darüelhan’da kendine özgü bir müzik eğitimi programı uygulandığı bilinmektedir. Cumhuriyetin ilanından sonra 1 Eylül 1924’te kurulan ve 1 Kasım 1924’te eğitim öğretime başlayan Musiki Muallim Mektebi, modern Türkiye Cumhuriyeti’nin bütün mesleki müzik eğitimi kurumlarının temelini oluşturmuştur” (Tarman, 2006). Musiki Muallim Mektebi, müzik eğitim kurumlarının altyapısını oluşturmuş köklü bir kurumdur.

“Müzik eğitimi ilk defa, 1924 yılında uygulamaya konulan okul programlarında, MUSUKİ dersi, 1930 yılından itibaren ise, MÜZİK dersi olarak yer almıştır. 1924 yılında uygulamaya konulan genel müzik eğitimi programı kent okullarında, 1948 yılında yapılan program köy ilkokullarında, 1952 den itibaren genel lise programlarında uygulamaya konulmuştur” (Küçüköncü, 2004).

Musiki Muallim Mektebi, müzik ğretmeni yetiştirmenin yanında, müzik sorunlarına da değinmeyi amaçlayarak, “müzik ğretmeni yetiştirme” konusunda ilk adımı atan kurum olmuştur.

“Okulun müzik ğretmeni yetiştirmesinin yanı sıra, müzik sorunlarımızla ilgili araştırmalar yapması da düşünülüyordu. Ayrıca, açıkça belirtilmemiş olmakla birlikte, orkestraya eleman yetiştirmesi de bekleniyordu. Okulun ilk yönetmeliği 1925’te ıktı. Okul 1934’te ıkarılan ’Milli Musiki ve Temsil Akademisi Teşkilat Kanunu’ kapsamına alındı. Bu yasaya göre akademik amaçları (1) Milli musikiyi işlemek, yükseltmek, yaymak, (2) Sahne sanatlarının her konuda gerekli elemanları yetiştirmek, (3) Müzik ğretmeni yetiştirmek idi. Ancak akademik kuruluşu gerçekleştirilemedi, belirlenen amaçların bir kısmı Musiki Muallim Mektebi bünyesinde uygulamaya konulabilirdi. Bu durum yeni bir kurumlaşmanın hazırlayıcısı oldu. Musiki Muallim Mektebi’nin kurulmasıyla/açılmasıyla Türkiye’de ’müzik ğretmeni yetiştirme’ işine ilk kez başlanmış oldu” (Uçan, 2005).

Musiki Muallim Mektebi, tarihimizde, ağdaş müzik eğitimine sağladığı faydalar ve kalıcı faaliyetler açısından önemli bir kurumdur. Musiki Muallim Mektebi ağdaş müzik eğitiminin en önemli alt yapısı olma özelliğiyle bilinmektedir.

“1935-37 yılları arasında Türkiye’de Konservatuvarın kurulması ve müzik sorunları ile ilgilenmek üzere çağrılan Paul Hindemith, Müzik ğretmen Okulunu Gazi Orta ğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsüne bir yabancı uzman gözetiminde bağlanmasını salık vermiş ve bölüm olarak 1937-1938 yılında adı geçen kuruma aktarılmıştır 1980 yılına kadar Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümlerinde 3 yılda yetişen Müzik ğretmenleri 1980-1982 yılları arasında 4 yıllık Yüksek ğretmen okullarında yetiştirilmiştir” (şentürk, 2001).

2.3. Türkiye’de Güzel Sanatlar Liseleri

Müzik eğitiminde etkili ve verimli bir süreç gerçekleştirebilmek için, planlı, düzenli ve ciddiye isteyen bir çalışma gereklidir. Bu da ancak müzik eğitimi veren kurumlar aracılığıyla gerçekleşebilir. Bu eğitim kurumları arasında en önemlilerinden birisi de Güzel Sanatlar Liseleridir.

Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanan müzik eğitimi Mesleki Sanat Eğitimi kapsamındadır. Mesleki Sanat eğitimi belli düzeyde yetenek sahibi kişilere yöneliktir.

İlk Güzel Sanatlar Lisesi dönemin Milli Eğitim Bakanı Sayın Avni Akyol tarafından açılmıştır. Yetenek sınavı ile öğrenci alır ve her okul kendi bünyesinde sınav yapar. Müzik bölümü giriş sınavlarına, diploma notu ortalaması en az 3.00 olan, müzik dersi yılsonu ortalaması notu en az 4.00 olan öğrenciler başvurabilirler.

Güzel Sanatlar Liseleri, ilköğretim sonrası öğrenci alan mesleki sanat eğitimi kurumlarıdır. Bir bölümü yatılı olan bu okullar müzik ve resim bölümü olmak üzere iki bölümdür.

2.3.1 Güzel Sanatlar Liseleri Kuruluşu ve Amacı

Milli Eğitim Bakanlığının 04.12.2008 tarih ve 1608 sayılı 'Ortaöğretimde Okul Çeşitliliğinin Azaltılması Genelgesi 2008/81' ile Güzel Sanatlar Liseleri, Spor Liseleri ile birleştirilmiş ve ismi Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Olarak değiştirilmiştir (MEB, 2008). Milli Eğitim Bakanlığı, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin yönetmeliğini Resmi Gazetenin 16.06.2009 Tarih ve 27260 Sayılı yayınında yayınlamış ve bu okulun kuruluş ve amacını aşağıdaki şekilde yeniden oluşturmuştur.

Kuruluş: Madde 5-(1)

"Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, Anadolu Lisesi statüsünde olup güzel sanatlar ve spor eğitimi alanında yatılı, gündüzlü ve karma olarak ilköğretim üzerine 4 yıl eğitim ve öğretim yapılan okullardır. Bu okullar, öncelikle güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır."

Okulun Amacı: Madde 6-(1)

"Öğrencilerin Türk Millî Eğitiminin genel ve özel amaçları yanı sıra güzel sanatlar ve spor alanlarında;"

"a) İlgî, istek ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlar ve spor eğitimi ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini,"

"b) Güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını"

"c) Türk sanat, kültür ve sporuna katkıda bulunan ve başarıyla temsil eden bireyler olarak yetişmelerini,"

"ç) İş birliği içinde çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazanarak takım ruhu ile hareket etmelerini,"

"d) Alanlarıyla ilgili araştırma yaparak yorum ve uygulama yetkinliğine ulaşabilmelerini,

"

“e) Millî ve milletlerarasî sanatsal ve sportif faaliyetleri takip ederek bilgi ve kültürlerini geliştirmelerini,”

“f) Spor disiplini ve centilmenliği ile sanatçı duyarlılığını benimseyen bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır” (Resmî Gazete Millî Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Yönetmeliği. Sayı: 27260., 2009)

2.3.2. Türkiye’deki Güzel Sanatlar Liselerinin İllere Göre Dağılımı

Tablo-1

İLLERE GÖRE GÜZEL SANATLAR LİSELERİNİN DAĞILIMI (*)			
İL	SAYI	İL	SAYI
ADANA	1	KAHRAMANMARAŞ	1
ADİYAMAN	1	KARABÜK	1
AFYONKARAHİSAR	1	KARAMAN	1
AĞRI	1	KARS	1
AKSARAY	1	KASTAMONU	1
AMASYA	1	KAYSERİ	1
ANKARA	2	KIRIKKALE	1
ANTALYA	2	KIRKLARELİ	2
ARDAHAN	0	KİRŞEHİR	1
ARTVİN	0	KİLİS	0
AYDIN	1	KOCAELİ	1
BALIKESİR	2	KONYA	1
BARTIN	1	KÜTAHYA	1
BATMAN	1	MALATYA	1
BAYBURT	0	MANİSA	1
BİLECİK	0	MARDİN	1
BİNGÖL	1	MERSİN	1
BİTLİS	1	MUĞLA	1
BOLU	1	MUŞ	1
BURDUR	1	NEVŞEHİR	1
BURSA	1	NİĞDE	1
ÇANAKKALE	1	ORDU	1
ÇANKIRI	1	OSMANIYE	1
ÇORUM	1	RİZE	1
DENİZLİ	1	SAKARYA	1
DİYARBAKIR	1	SAMSUN	1
DÜZCE	1	SIĞIRCI	1
EDİRNE	1	SİNOP	1
ELAZIĞ	1	SİVAS	1
ERZİNCAN	1	ŞANLIURFA	1
ERZURUM	1	ŞIRNAK	1
ESKİŞEHİR	1	TEKİRDAĞ	1
GAZİANTEP	1	TOKAT	1
GİRESUN	1	TRABZON	1
GÜMÜŞHANE	0	TUNCELİ	0
HAKKARİ	1	UŞAK	1
HATAY	1	VAN	1
İĞDIR	1	YALOVA	0
İSPARTA	1	YOZGAT	1
İSTANBUL	5	ZONGULDAK	1
İZMİR	2	GENEL TOPLAM	82

(*2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Verileri e-okul verilerinden derlenmiştir. (17.09.2018).

(http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/19185304_GYzel_Sanatlar_Liseleri.pdf, 2018)

Türkiye’de 8 ilimizde (Ardahan, Artvin, Bayburt, Bilecik, Gümüşhane, Kilis, Tunceli, Yalova) GSL yoktur. 5 ilimizde (Ankara, Antalya, Balıkesir, İzmir, Kırklareli) 2 tane, 1 ilimizde (İstanbul) 5 tane, diğer illerimizde 1’er tane GSL bulunmaktadır.

2.3.3. Güzel Sanatlar Liseleri Haftalık Ders Çizelgesi

Tablo-2

GÜZEL SANATLAR LİSESİ (MÜZİK) HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ					
DERSLER		9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	5	5	5	5
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	2	2	2	2
	TARİH	2	2	2	-
	T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	-	2
	COĞRAFYA	2	2	-	-
	MATEMATİK	6	6	-	-
	FİZİK	2	2	-	-
	KİMYA	2	2	-	-
	BİYOLOJİ	2	2	-	-
	FELSEFE	-	2	2	-
	YABANCI DİL	2	2	2	2
	BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR/GÖRSEL SANATLAR	2	2	2	2
	SAĞLIK BİLGİSİ VE TRAFİK KÜLTÜRÜ	1	-	-	-
	BATI MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	2	2	2	2
	TÜRK HALK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	-	-	2	2
	TÜRK SANAT MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	2	2	-	-
	PIYANO	1	1	1	-
	BAĞLAMA	-	1	1	1
	ÇALGI EĞİTİMİ*	1	1	2	2
	ÇOK SESLİ KORO	-	2	2	-
	TÜRK HALK MÜZİĞİ KORO	-	-	2	-
	TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO	-	-	-	2
	ÇALGI TOPLULUKLARI**	-	-	4	4
	BİLİŞİM DESTEKLİ MÜZİK	-	-	-	2
	TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ	-	-	-	2
	BİREYSEL SES EĞİTİMİ	-	1	-	-
	DRAMA	-	-	-	2
	MÜZİK KÜLTÜRÜ	-	-	-	2
TÜRK İSLAM MUSİKİSİ	-	-	-	2	
TÜRK DÜNYASI MÜZİKLERİ	-	-	2	-	
HALK DANSLARI VE MÜZİKLERİ	-	-	2	-	

ORTAK DERS SAATI TOPLAMI		34	39	35	36	
SEÇMELİ DERSLER	DİL VE ANLATIM	SEÇMELİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI (2)	-	-	3	3
		DİKSİYON VE HİTABET (1)	1	-	1	-
		OSMANLI TÜRKÇESİ (3)	2	-	2	2
	MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ	TEMEL MATEMATİK (2)	-	-	2	2
		SEÇMELİ MATEMATİK (2)	-	-	2	2
		SEÇMELİ FİZİK (2)	-	-	2	2
		SEÇMELİ KİMYA (2)	-	-	2	2
		SEÇMELİ BİYOLOJİ (2)	-	-	2	2
		ASTRONOMİ VE UZAY BİLİMLERİ (1)	(1)(2)	-	(1)(2)	-
	SOSYAL BİLİMLER	SEÇMELİ TARİH (1)	-	-	(2)(4)	2
		TÜRK KÜLTÜR VE MEDENİYET TARİHİ (1)	-	-	2	2
		İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİ (1)	-	-	2	2
		İSLAM BİLİM TARİHİ (1)	-	-	2	2
		ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (1)	-	-	-	2
		SEÇMELİ COĞRAFYA (1)	-	-	2	2
		PSİKOLOJİ (1)	-	-	2	-
		SOSYOLOJİ (1)	-	-	2	-
		MANTIK (1)	-	-	2	-
		BİLGİ KURAMI (1)	(1)(2)	-	-	1
		DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI (1)	1	-	1	1
		İŞLETME (1)	-	-	2	-
		EKONOMİ (1)	-	-	2	-
		GİRİŞİMCİLİK (1)	-	-	1	1
	YÖNETİM BİLİMİ (1)	-	-	2	-	
	ULUSLARARASI İLİŞKİLER (1)	-	-	2	-	
	DİN, AHLAK VE DEĞERLER	KUR'AN-I KERİM (3)	2	-	2	2
		PEYGAMBERİMİZİN HAYATI (3)	2	-	2	2
		TEMEL DİNİ BİLGİLER (2)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	YABANCI DİLLER VE EDEBİYATI	SEÇMELİ BİRİNCİ YABANCI DİL (3)	(2)(4)	-	(2)(4)	2
		SEÇMELİ İKİNCİ YABANCI DİL (3)	(2)(4)	-	(2)(4)	2
		YABANCI DİLLER EDEBİYATI (3)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	SPOR VE SOSYAL ETKİNLİK	SEÇMELİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR (3)	2	-	2	2
		SOSYAL ETKİNLİK (3)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	GÜZEL SANATLAR	SEÇMELİ GÖRSEL SANATLAR (3)	2	-	2	2
SANAT TARİHİ (1)		2	-	2	2	
SEÇMELİ PİYANO (1)		-	-	-	1	
BİLİŞİM	BİLGİSAYAR BİLİMİ (2)	2	-	2	2	
	PROJE HAZIRLAMA (1)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)	
SEÇİLEBİLECEK DERS SAATİ SAYISI		5	0	4	3	
REHBERLİK VE YONLENDİRME		1	1	1	1	
TOPLAM DERS SAATI		40	40	40	40	

GSL haftalık ders çizelgesinde bulunan ortak dersler arasında Batı Müziği Teori ve Uygulaması, Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması, Çalgı Toplulukları, Türk Halk Müziği Koro ve Piyano dersleri, ankette kullanılan “GSL’de okutulan derslerin bağlama eğitimine katkısı açısından önemi nedir?” sorusunda örnek dersler gösterilmiştir.

2.4. Çalgı Eğitim Süreci ve Çalgı Eğitimine İlişkin Amaçlar

Çalgı eğitiminde amaç; istenilen hedefler doğrultusunda, öğrenciye gerekli olan müzik kültürü yanında, öğrenciye sanatsal bir kişilik kazandırma ve çalgı kabiliyetini geliştirebilme olanağı sağlamaktır. Çalgı eğitimi sürecinde öğrencilerin gerekli müzik kültürünü edinebilmeleri ve çalgısını doğru kullanabilmeleri kadar, öğrencilere; güzel ilişkiler kurabilme, araştırabilme, düşünebilme, sorgulayabilme, sosyalleşebilme, üreten bir nesil olabilme bilincini kazandırabilmek de önemlidir.

Düzenli, programlı ve özverili bir çalışma gerektiren çalgı eğitim sürecinde, disiplin ve motivasyon arasında çok önemli bir ilişki vardır. “Çalgı eğitiminde öğrencinin çalgıya sevgisi ve sağlıklı gelişiminin sağlanabilmesi için sürekli ve disiplinli çalışmak oldukça önemlidir. Böylesine zorlu ve disiplin isteyen çalışma temposuna uyum sağlamak ancak yüksek düzeyde motivasyon ile sağlanabilir. Öğrencide böyle bir motivasyonu sağlamak veya var olanı korumak büyük ölçüde öğretmene düşmektedir” (Orhan, 2006).

Çalgı eğitiminde, öğretmenin genel çerçevede güçlü bir donanıma sahip olması ile birlikte, kullanacağı yöntem ve tekniklerin her öğrencinin kapasitesine ve özelliklerine uygun olması da başarıya ulaşması açısından oldukça önemlidir.

“Çalgı eğitiminde amaca yönelik zihinsel ve fiziksel becerilerin öğrenciye kazandırılması, iyi düzenlenmiş bir öğretim programıyla sistemli, aşama aşama ve planlı bir çalışmayı zorunlu kılmaktadır. Ancak çok iyi düzenlenmiş çalgı öğretim programlarının bile başarıya ulaşması, programı uygulayacak öğretmenin, çalgı çalmadaki yeterliliğine, öğretme yeteneğine, öğretmenlik formasyonuna, öğrencilerine yaklaşımına bağlıdır. Öğrencilerin müzikal yetenek, algılama ve fiziksel farklılıklarından dolayı bireysel olarak yapılması zorunlu olan çalgı eğitiminde, öğrencide çalgı çalmaya yönelik ilgi ve sevgi uyandırılması ve bunun sürekliliğinin sağlanması, motivasyonun her aşamada yüksek tutulması, belki de öğretmenin başarması gereken en önemli faktördür. Öğretmeni gerçek öğretmen yapan ve başarıya ulaştıran, her biri farklı kapasiteye sahip öğrenciye yönelik farklı öğretim yöntemleri geliştirebilen yaratıcılığa sahip olabilmesidir” (Çilden, 2016).

Özen'e (2004) göre "Müzik eğitiminin boyutlarından biri olan çalgı eğitimine ilişkin amaçlar öğretmen açısından aşağıdaki biçimiyle sıralanabilir:

- _ Çalgı sevgisini kazandırabilmek,
- Özengen müzik eğitime uzanmak,
- Meslekî müzik eğitime yönlendirmek,
- Çalgı eğitiminin öğrenciler üzerindeki etkilerini araştırmak,
- Çalgıların çalınma tekniklerine ilişkin bilgi aktarmak,
- Çalgı öğretimini kolaylaştırıcı ve aşama kaydetmeyi sağlayıcı yöntemler geliştirmek.
- Çalgı eğitiminde çalgı terimlerinin öğrenilmesi ve çalgı çalmada gereken tekniklerin kavranması bilişsel alanı,
- Çalgının sevilmesi, çalmaya ilişkin disiplinli çalışmaya yönelik bir tutum geliştirilmesi ve çalgı çalmaya yaşantıda yer verilmesi duyuşsal alanı,
- Çalgı çalmada iki elin eş güdümünün sağlanması, çalgı çalmada karşılaşılan problemleri çözmeye yönelik davranışların kazanılması ise devinişsel alanı kapsamaktadır."

Çalgı eğitim sürecinde öğretmen, amacına uygun yöntem ve teknikler kullanmalı, öğrenciye dikkat edeceği hususlar konusunda bilgi vermeli, gereken yerlerde müdahale edip yapılan yanlış uygulama ve tekniklerin düzeltilmesini sağlamalıdır. Öğretmenin öğrenciye dinleme becerisi kazandırma konusunda çalışmalar yaparak öğrenciyi yaratıcı düşünmeye yönlendirmelidir. Öğretmenin görevi sadece teorik bilgilerin aktarılmasıyla sınırlı kalmamalı, aynı zamanda öğrenciye doğru ve eğitici müzik dinleme alışkanlığı kazandırabilmelidir.

Çalgı eğitiminde dikkat edilecek bir diğer önemli husus bireysel/bire bir (yüz yüze) eğitimidir. Bireysel (yüz yüze) eğitim, belirlenen ve istenilen süreçte amaçları gerçekleştirebilme ve zamanı doğru ve verimli kullanabilme açısından son derece önemlidir. Çalgı eğitiminde sağ el ve sol el tekniğinde istenilen hedefe ulaşılması, dersin öğretmen tarafından öğrenciyle yüz yüze yapılarak ve öğretmen tarafından bu tekniklerin uygulanarak gösterilmesi ile mümkün olabilir. Bu durum çalgı derslerinin yüz yüze yapılması yani çalgı eğitiminin bire bir yapılmasını gerektirir.

2.5. Bağlama Çalgısının Tarihçesi

Bağlama, Anadolu insanının kültürünü ve duygularını topluma yansıtan en önemli simgelerden biri olmuştur. Ülkemizde birçok yöre ve bölgenin de kültürel bir dili olmuş,

binlerce yıllık geçmişinin, önemli icracılar tarafından günümüze kadar getirilmesiyle, sınırlarımız dışında da ses getirmeye devam eden önemli bir halk sazı halini almıştır.

“Araştırmalar bağlamanın Asya kökenli kopuzdan geldiğini ortaya koymaktadır. Asya insanının en eski kültür ürünlerinden biri olarak kabul edilen kopuz, çok geniş bir sahaya yayılmış ve ait olduğu toplulukların adeta sembolü haline gelmiştir” (Parlak, 2000).

Bağlamanın uzun yıllara yayıldığı değişim ve gelişim sürecinde, Anadolu büyük öneme sahiptir. “Anadolu Kökleri tarihin derinliklerine uzanan ve binlerce yıllık bir oluşum süreci geçiren bu çalgı, en önemli değişim ve gelişimini, çok çeşitli, bir o kadar da zengin kültürlerin iç içe yoğrulduğu Anadolu’da sağlamıştır” (Kaptan & Yöndem, 2010, s. 25).

Bağlama ailesinin atası olarak bilinen kopuzun ismini tarihte yazılı belgelerde de duymaktayız. Kopuz, geçmiş süreçlerde çeşitli adlarla da anılmıştır.

“Oğuz Türklerinde ‘Ozan’ diye anılan saz şairlerinin telli çalgısı ‘kopuz’ bağlama ve çeşitlerinin atası sayılır. Dede Korkut öykülerinde adı sıkça geçen bu çalgının uzun saplısına ‘kolca kopuz’ deniyordu. 17’nci yüzyıldan sonra Anadolu’da gelişkin biçimiyle ‘bağlama’ ya dönüşen kopuz, Asya’nın ve Doğu Avrupa’nın birçok kavminde ‘kopuz’, ‘kubuz’, ‘kavuz’, ‘kobus’, ‘koboz’ gibi adlar altında kullanılmıştır. Yöresine göre iki telli, üç telli ve beş telli olan çeşitleri bilinmektedir” (Say, 2005).

Kopuzun gelişimini birçok nedene bağlamak mümkündür. Çalış şekli ve tınısıyla kopuz çalgısının, ses ahenginde istenilen bir tınıyı sağlamak için, telleri için de bir değişime ihtiyaç duyulduğu, bu değişimler içinde en çarpıcısının ise metal tele geçiş olduğunu söyleyebiliriz.

“Asya müzik kültürünün köklü bir uzantısı olarak Anadolu’ya taşınan kopuz, çeşitli medeniyetlerin beşiği olan Anadolu topraklarının zengin kültürü içinde yoğurularak, zamanla çok gelişmiş bir yapıya ulaşmıştır. Fiziksel özellikleri, tınısı ve çalış teknikleri ile özgün bir karakteri olan ve sürekli gelişerek, büyüyerek gelen bu sazın ufkunu ve oluşabilecek yeni gelişimlerini kestirebilmek bu gün bile güçtür. Kopuzda meydana gelen köklü değişikliklerden en önemlisi metal tele geçiştir. Zira metal tel, bu çalgıya tınlayış ve kullanım (el ile mızrapla) bakımından at kılı, bağırsak ve ipek tel gibi

birbirine yakın mat tınılardaki, dayanıksız maddelerin çok ötesinde farklılıklar getirmiş, adeta ıgır oluşturmuştur” (Parlak, 2000).

Bağlama teriminin ise günümüzde nereden geldiği kesin olarak bilinmemektedir. Bağlama isminin, bağlamanın sapında bulunan perdelerin bağlanış şeklinden kaynaklı söylenmiş olabileceği düşünülmektedir.

Toplumumuzda bağlama çalgısı isim olarak sadece bağlama ismi ile değil, halk tarafından “saz” ismiyle de anılmaktadır. Bağlama günümüze kadar toplumumuzda öyle benimsenmiştir ki; “saz” deyince ilk akla gelen çalgı özelliğini kazanmıştır.

“Türkiye’de ’saz’(instrument) terimi ,’bağlama’ çalgısıyla özdeşleştirilmiştir. Örneğin ’saz alıyorum’ dediğinizde, ardından kimse size ‘hangi sazı alıyorsun?’ diye bir soru sormaz. Çünkü anlaşılır ki; çalınan saz/çalgı bağlamadır. Halk ağızı ekseninde başka hiçbir çalgı için (rneğin kaval ya da piyano için) saz terimi asla kullanılmamıştır” (Ersoy, 2007).

Türkiye farklı yöre ve etnik kökenlere sahip bir ülke olduğu için, farklı müzik türlerini de içinde barındırmaktadır. Bağlama algısı bu farklı müzik türü ve müzik türlerinin gelişimi içerisinde, ihtiyaa göre kullanıma açık bir çalgı haline gelmiştir. Her ne kadar bağlamanın kullanıldığı müzik türleri çeşitlilik kazansa da, bağlama hala ulusal kimliğimizin sembolü olmaya devam etmekte olan bir halk algımızdır

“Bağlama bugünkü görünümüyle; siyasi ideolojilerin, coğrafı bölgelerin, farklı yaş gruplarının, farklı cinsiyetlerin, farklı müzikal türlerin hepsinin bir eritme potasıdır tüm bu farklılıklar bağlama ekseninde bir araya gelir. Yereldeki haline göre belki yapısal olarak değiştirilmiş; farklı perdeler bağlanmış, çıkarılmış, belki tınısı da değiştirilmiş, elektronik donanım yüklenmiş, eşik altına manyetikler yerleştirilmiş olabilir, ancak bağlamanın Türk simgesi olma hali değişmeyen bir gerçeklik olarak hala devam etmekte ve bugün ulusal kimliğe, müzikal bir öge olarak katalizör etkisini sürdürmektedir” (Ersoy, 2007).

Farklı zellikleri ve boyutları ile bağlama çeşitlerini “’bağlama ailesi” olarak adlandırabiliriz.

Bağlama ailesindeki bağlamaların farklı boylara göre sınıflandırılmış isimleri;

Emnalar'a göre (1998: 59-61) meydan sazı, divan sazı, bağlama, tambura, çoğür, cura bağlama, cura, bulgari, üç telli, iki telli,

Say'a göre (2005: 153) meydan sazı, divan sazı, çoğür, bağlama, bozuk, tanbura, cura bağlama, cura, iki telli, bulgari

Açın'a göre (1994: 90-95) meydan sazı, divan sazı, bağlama, tanbura, bağlama curası, tanbura curası

Kurt'a göre (1989: 21-22) divan sazı, tanbura, bağlama, bağlama (kısa sap), curadır.

Bağlama, çalgı toplulukları arasında yerini almaya başladıktan sonra, kendi içerisinde farklı değişimlere ve alternatiflere ihtiyaç duyulmuştur. Bağlamanın boyu, akort sistemi, fiziksel ölçüleri bu ihtiyaçlar doğrultusunda çeşitlendirilmiş ve zenginleştirilmiştir. Bu ihtiyaçların getirdiği çeşitlilik, bağlama ailesi kavramını ortaya çıkarmıştır.

“Bağlamanın kırsal bölümlerden şehirlere taşınması, Cumhuriyetten sonra başta Türkiye Radyo ve Televizyonu olmak üzere bazı kurumlar sayesinde olmuştur. Halk müziğinin çeşitli topluluklarda icra edilmesi, çalgılarının da özelliklerinde köklü değişiklikler yapma gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Önceleri hiçbir disiplin altında olmadan halk müziği çalgılarından özellikle bağlama, başta saz boyları olmak üzere çeşitli konularda standartlaştırılmaya çalışılmış ve bağlama ailesi oluşturulmaya başlanmıştır. Bu kurumlarda alt açık tel 440 frekanslı 'la' sesine çekilen, dörtlüsü olan 're' sesi yine birinci telde karar olarak alınan ve tekne boyu 45-46 cm. olan çalgılar için bağlama terimi kullanılmıştır. Bu ebatlardan daha büyük olanlara 'Meydan sazı' 'Divan sazı' gibi kullanıldıkları yerler ile ilgili belirleyici kelimeler ile kullanılmışlardır. Daha sonra ise tekne boyu 38-41 cm. olan, alt açık teli bağlamanın dörtlüsü olan 're' sesine akort edilen çalgılar kullanılmış bunlara 'tanbura' veya 'tambura' denilip kullanılmıştır. Bu çalgılardan bir oktav tizine sahip olan 'bağlama curası' ve 'tambura curası' nın, kullanılmasıyla bağlama ailesi oluşturulmuştur” (Koç, 2000).

Bağlamada Yöresel Tavır ve Akort Düzeni

Bağlama çalgısını diğer çalgılardan ayıran en önemli özelliklerden biri de, yöresel özellikleri kendine özgü bir tavırla yansıtabilme ve bu özelliklerin birbirinden farklı yanlarını, kendine özgü bir şekilde ifade edebilme özelliğinin olmasıdır. Yöresel özellikler, o bölge insanların kendine özgü ritmik ve melodik özelliklerini yansıtır.

“ XX. Yüzyılın ortalarından itibaren, tavır terimini daha dar bir alana sıkıştırarak, bağlamada tezene veya el/parmak vuruşunun yörelere göre değişen çeşitliliği üzerinden bir tanımlama yoluna gidilmiştir. Bu anlamda bağlamadaki tavırlar, yörelerinde değişik terimlerle ifade edilmektedir” (Duygulu, 2014).

Başlıca tavırlar ve yöreler;

Zeybek tavrı: Denizli, Muğla, İzmir, Aydın,

Teke tavrı: Muğla, Denizli, Antalya, Burdur

Karadeniz tavrı: Trabzon, Giresun, Rize

Kayseri tavrı: Kayseri, Elazığ, Ankara

Konya tavrı: Konya

Azeri tavrı: Azerbaycan, Kars

Silifke tavrı: Silifke, Mersin

Trakya tavrı: Trakya, Adapazarı, Bolu

Yozgat tavrı: Yozgat

Âşık tavrı: Sivas, Erzincan, Tunceli, Adıyaman, Çorum, Tokat, Amasya, Muğla, Kahramanmaraş

Abdal tavrı: Nevşehir, Ankara, Kırşehir

Bağlama ailesinde, bağlamaların farklı ebat, sap boyları, tel gruplandırmaları olduğu için, bununla ilişkili birçok akort düzeni ortaya çıkmıştır. Bu akort düzenleri

yapılış amaçlarına uygun olmalıdır. Bağlama düzenlerinde amaç, icra edilecek ezginin müziksel ve yöresel özelliklerini ifade edebilmektir.

“Geleneksel Türk Halk Müziğinde, her yörenin kendine has üslubu icra teknikleri bulunduğundan, halk müziği icracıları çaldıkları eserin aslına yakın olmasına özen göstermiş ve bağlamalarını yörelerdeki düzenlerine göre icra etmeye çalışmışlardır. Her bölgeye ve yöreye göre değişen bu icra şekilleri bağlama çalgımızın icrasında çeşitli düzenleri ortaya çıkarmıştır” (Özavcı, 2015).

Bağlama düzenleri, icracıya kolaylıklar sağlaması ve eserlerin ait olduğu yörenin özelliklerini dinleyiciye hissettirmesi bakımından özel bir durumdur.

“Akort şekillerinin hem değişik tarzdaki türkülerin bağlamada çalım düzeyini kolaylaştırdığını, hem de yörelere göre özellik arz eden ses renklerinin ortaya çıkmasını sağladığını bilmekteyiz” (Ayşan, 1999, s. 24).

Kurt (1989: 27) düzenlerin ortaya çıkmasında etkili olduğu sebepleri şu şekilde saptamıştır:

1-Dizilere göre düzenler

2-Melodik yapıya göre düzenler

3-Seslerine göre düzenler

4-Tavırlara göre düzenler

5-Çalınacak ezgiye göre düzenler

6-Ritmik yapıya göre düzenler

7-Bağlamanın boy ve ebadına göre düzenler

8-Bağlamanın tel durumuna göre düzenler

9-Yörelere göre düzenler

10-İnsan topluluklarına göre (Boy kavim aşiret vb.) düzenler

11-İcra durumuna göre düzenler

12-Kişiyeye göre düzenler

13-Ortam ve isteğe göre düzenler

14-Diğer (çalışma, egzersiz, gösteri vb.) düzenler

Bu düzenler, aşağıdaki tabloda, tel sıralaması, dizeğin alt kısmında; düzen isimleri ise dizeğin üst kısmında olacak şekilde gösterilmiştir:

1) Abdal, Bozlak, Çoğür Düzeni
Alt Orta Üst

2) Acem, Segâh, Azert, Eviç Düzeni
Alt Orta Üst

3) Bağlama, Âşık, Alevî, Avşar, Veysel Hüseynî, Sâzandar, Saz Düzeni
Alt Orta Üst

4) Bergama, Bulgarî Düzeni
Alt Orta Üst

5) Bozuk, Cura, Feraht, Çöke, Kara, Saz, Çoğür, Cim, İrabuk Düzeni
Alt Orta Üst

6) Cin Teli Düzeni
Alt Orta Üst

7) Cura Düzeni
Alt Orta Üst

8) Çoğür Düzeni
Alt Orta Üst

9) Hüdayda (Fidayda), Cura, Bozuk, Kütahya, Bozlak, Zeybek Düzeni
Alt Orta Üst

10) Hüseyinî Düzeni
Alt Orta Üst

11) Kayserî Düzeni
Alt Orta Üst

12) Köroğlu Düzeni
Alt Orta Üst

13) Kemence Düzeni
Alt Orta Üst

14) Misakct, Hüzam, Edirne, Kayserî, Karanfil Düzeni
Alt Orta Üst

15) Müstezat(1), Accmaşiran, Acem Düzeni
Alt Orta Üst

16) Müstezat(2), Çargâh Düzeni
Alt Orta Üst

17) Müstezat(3), Rast, Zil Düzeni
Alt Orta Üst

18) Ruzba, İrzva, Cura, Dede Sazı, Pençe, Şih Düzeni
Alt Orta Üst

19) Sabâhî Düzeni
Alt Orta Üst

20) Segâh Düzeni
Alt Orta Üst

21) Şarkı Düzeni
Alt Orta Üst

22) Ümmî Düzeni
Alt Orta Üst

23) Yeksanî, Hicaz Düzeni
Alt Orta Üst

2.6. Türkiye’de Bağlama Eğitimi

Türkiye’de bağlama eğitimine sistemli olarak geçişin temelleri, toplu bağlama çalma uygulamalarıyla hareketlenmiştir.

“Bağlama eğitiminde ilk sistemli çalışmaların Türkiye Radyolarındaki Toplu Bağlama Çalma Uygulamasıyla Başladığı Söylenebilir. İlk defa Ankara Radyosu’nda Muzaffer Sarısözen’in başlattığı bu uygulama daha sonra yaygınlaşarak gelenekleşmiştir” (Sözen, 2002)

Bağlama, öğretim programlarında dönemlik, daha sonrasında ise mesleki çalgı olarak gösterilmiştir. “Müzik öğretmeni yetiştiren Gazi Eğitim Enstitüsünde 1974-1975 yılında bağlama dönemlik çalgı, ileriki yıllarda da ana çalgı (meslek çalgısı) olarak öğretim programlarında yer almıştır” (Yener, 2007).

Bağlamanın müzik eğitim kurumlarında yaygınlaşması da o tarihlerden günümüze kadar birçok araştırmanın başlangıcı ve devamı niteliğinde seyretmiştir.

“Bağlama eğitiminin mesleki müzik eğitim kurumlarında yaygınlaşması sonucu, bağlamayla ilgili çeşitli araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu araştırmalardan bazıları Özdemir(1992), Demirel (1995), Karahan (1996), Ayşan (1999), Erdoğan Cebeci (1998)’nin yüksek lisans tezleri, Koç (2000)’un sanatta yeterlilik tezidir. Özdemir araştırmasında (1992) bağlamanın solo bir çalgı olarak çok sesliliğini incelemiştir. Demirel araştırmasında (1995), bağlama öğretim yöntemleri üzerinde durmuştur. Karahan araştırmasında (1996), bağlama müziğine ilişkin eserlerin yazılış ve seslendiriliş biçimleri arasındaki farklılıklar üzerinde durmuştur. Ayşan araştırmasında (1999), Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki bağlama eğitimi ve sorunları üzerine durmuştur. Erdoğan Cebeci araştırmasında (1999), ilköğretim ve ortaöğretim müzik öğretmenlerinin bağlama kullanma durumlarını incelemiştir. Koç ise araştırmasında (2000) bağlama eğitiminde görülen problemler üzerinde durmuştur” (Sözen, 2002).

Bağlama eğitiminde genellikle uzun sap bağlama tercih edilmektedir. Tezene ile çalış tekniğinin zenginliği, tezene tavrının çalım tekniği açısından uzun sap bağlamaya uygunluğu, bağlama eğitiminde uzun sap bağlamanın tercih edilmesinde önemli etkenlerdir.

“Gerek repertuarı gerekse çalığa uygunluğu açılarından tezene ile çalma tekniği Türkiye genelinde en yaygın çalığ biçimidir. Bunun yanında zengin bir yöresel tezene tavrına sahip olması ve bu tavırların çalığa uygunluğunun gereği dolayısıyla, uzun saplı bağlama, daha geniş bir kullanım alanına sahiptir” (Kınık, 2010)

Bağlama eğitimini, geleneksel (meşke yöntemi-usta-çırak ilişkisi) öğretim yöntemi ile yapılan bağlama öğretimi ve metodolojik yöntemlerle yapılan bağlama öğretimi şeklinde, iki bölümde sınıflandırabiliriz.

2.6.1. Geleneksel Meşke Dayalı /Usta-Çırak İlişkisi ile Yapılan Bağlama Eğitimi

Birçok çalgı eğitiminde olduğu gibi bağlama eğitimi de geçmişten bu güne notasız, hafıza belleğine ve meşke dayalı/usta çırak ilişkisiyle sağlanmıştır.

“Meşk, geleneksel sanat müziğimizin eserlerini seslendirme yoluyla öğrenme ve belleğe geçirme yöntemidir” (Say, 2005, s. 464) .

Usta-çırak ilişkisi deyince ilk akla gelen âşıklık geleneğidir. “Usta-Çırak ilişkisinin en yoğun olarak kullanıldığı alanın âşıklık geleneği olduğunu söylemek mümkündür” (Haşhaş, 2016).

Âşık edebiyatı, geçmişi yıllar öncesine dayanan bir edebiyat dalıdır. Âşıklar için; saz çalabilen, şiir okuyabilen, kendi aralarında atışma (karşılıklı şiir okuyup saz çalabilme) etkinliği yapabilen, geleneksel, sanatsal ve kültürel anlamda ülkemize katkıda bulunmuş ve halen bulunmakta olan kişilerdir diyebiliriz.

“Meşk belleği yöntemi, yaklaşık dört yüzyıl süresince Türk müziğinde eğitim-öğretim ile uygulama, meşk sistemi çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Meşkte amaç, müzik dağarcığını aktarmak, başka bir kuşağa geçmesini sağlamaktır. Bu düzende notaya dayalı bir eğitim yoktur. Çünkü nota düzeni yoktur. Ürünün akılda kalmasında, yöntemin çok önemli bir yeri vardır. Meşk düzeni öyle etkin ve egemendir ki geçmiş boyunca çeşitli nota yazım düzenleri denenmesine rağmen bu düzenlerin hiç biri uygulamada yer edinememiştir. Çünkü uygulayıcılar açısından hiçbir araç ile düzen meşk ile belleğin yerini tutamazdı. Müzik ancak uzun sürede birçok güçlük çekildikten sonra öğrenilebilirdi. Türk müziği dağarcığının hemen hemen tümü, son 90–100 yıl içinde notaya alınmıştır. Meşkin yaşı yoktu. Süresi, tezliği de yoktu. Meşkin kullandığı tek araç, güfte konusudur” (Gerçek, 2008).

Anlaşıldığı üzere; meşk yönteminin, ürünün akılda kalıcılığı ve müzik dağarcığının nesilden nesile aktarılması gibi hususlarda etkili bir yöntem olduğunu söyleyebiliriz.

Geçmiş yıllarda bağlama eğitimi, özellikle müzik eğitimi veren kurumların yaygın olmadığı dönemlerde, metodoloji olmadan, notasız sadece usta ve öğrencinin arasında gerçekleşmiştir. Bağlama öğretimi, yıllarca notasız usta-çırak yöntemi ile devam etmiştir. Geçmişte usta-çırak ilişkisi ile yapılan bağlama eğitiminin, Güzel Sanatlar Liselerinde, müzik öğretmeni yetiştiren ve müzik eğitimi veren diğer tüm kurumlarda yapılan bağlama eğitiminin daha basit bir şekli olduğunu söyleyebiliriz.

“Cumhuriyet dönemine kadar usta-çırak (meşk) yöntemi kullanılarak bir öğretim sürecinin gerçekleştiğinden söz edilebilir. Bu öğretim şekli Cumhuriyet döneminde de sürdürülmüş, Türk müziğiyle ilgili Konservatuvarların kurulmasıyla birlikte bu çalgıların eğitim ve öğretimine ilişkin çalışmalar gerçekleşmiştir. Başlangıçta, bu kurumlarda TRT’de ses ve saz sanatçısı olarak görev yapan uzmanlar görev almış ve bir süre daha usta-çırak yöntemiyle eğitime devam edilmiştir” (Yaşar, 2011).

“Başlangıçta taklit ve model alma (usta-çırak) yoluyla öğrenilen bağlamanın kuramsal anlamda ilk eğitimi, 1960’lı yıllarda İstanbul Aksaray Musiki Cemiyeti’nde bağlama sanatçısı Nida Tüfekçinin bağlama dersleri vermesiyle gerçekleşmiştir” (Kurt, 1989).

“1976 yılında İstanbul’da kurulan Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı ile Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih eğitim Fakültesi bünyesinde 1988 yılında açılan Müzik Eğitimi Bölümü’nde bağlama ana çalgı (meslek çalgısı) olarak eğitim programlarında yer almış ve bunu diğer bazı müzik bölümleri izlemiştir. Şimdi artık üniversitelerin müzik bölümlerinin çoğunda bağlama, öğretim programlarında yer almış durumdadır. Mesleki müzik eğitiminin yanında yaygın eğitim kurumlarında ve müzik derneklerinde de bağlama öğretimi önem kazanmış durumdadır” (Yener, 2007).

“Uzun bir süre geleneksel bir yöntem olan usta-çırak ilişkisiyle eğitimi ve öğretimi yapılan bağlamanın, zamanla mesleki müzik eğitimi veren kurumlara girmesiyle daha bilimsel/akademik ve metodolojik bir eğitim-öğretim sürecine, girdiği görülmektedir. Bugün gelinen noktada Türk Müziği Devlet Konservatuvarları ile birlikte Müzik Eğitimi Anabilim Dalları, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Liselerin tamamında bağlama eğitimi ve öğretimi yapılmaktadır. Bu doğrultuda bağlama eğitim ve öğretimi yapılmaktadır. Bu doğrultuda bağlama eğitim ve öğretimine yönelik günümüzde birçok çalışma yapılmış, programlar geliştirilmiş farklı yöntem ve teknikler denenmiş ve metot kitapları yazılmıştır” (Kaptan, 2016).

Türk müziği konusunda yıllardır önemli çalışmalar yapılmaktadır. Usta-çırak geleneğinin azalmasıyla bu çalışmalar metotlar üzerine yoğunlaşmıştır. Günümüzde, kaynaklara ulaşılabilirlik açısından teknolojik gelişmelerin verdiği avantajlarla birlikte, bağlama için yapılan metodolojik çalışmaların, önemli ölçüde ivme kazandığını gözlemleyebiliriz.

“Geçmiş binlerce yıl öncesine dayanan ve oldukça zengin bir birikimi olan Türk halk müziği konusunda yapılan çalışmalar son yıllarda önem ve hız kazanmıştır. Gerek iletişimin artması, gerekse kentsel yaşamın etkisi ile bağlama eğitimi konusunda kitaplar ve metotlar yazılmaya başlanmıştır. Yazılan metotların sayılarındaki artış bağlamanın önemini ve bu çalgının toplum içerisindeki yerini hala koruduğunu göstermektedir. Kaybolmaya yüz tutan ‘usta-çırak’ geleneğinin azalması metot ihtiyacını her geçen gün artırmaktadır” (Asiltürk, 2009).

Buradan anlaşıldığı üzere zamanla usta-çırak ilişkisinin azalması ile metodolojik çalışmalara daha çok önem verilmeye başlanmıştır.

“1940’lı yıllarda radyoda Muzaffer Sarısözen ile başlayan Türk halk müziği yayınlarının getirdiği ‘toplu çalım’ (tüm çalgıların bir arada aynı ezgiyi seslendirme edimi) olgusu, uyum konusunda da gündeme getirilir. İşte o zamanlardan itibaren bağlama çalımına yönelik sistemli çalışmalar başlar. Bağlama eğitimi ve öğretimi metotları günümüzde de yaygın olarak bu uygulama ekseninde devam etmektedir” (Ersoy, 2007).

2.6.2. Metodolojik Yöntemlerle Yapılan Bağlama Eğitimi

“Ülkemizde bağlama metodu denemeleri 1965’li yıllardan itibaren başlamıştır” (Yener, 2007, s. 694-705).

“Bağlama eğitiminin 1970’li yıllardan itibaren konservatuvarlarda, derneklerde ve dersanelerde yaygınlaşmasıyla, bağlama eğitimi sistematikleşmeye başlamış ve birçok metot yazılmıştır” (Çoğulu, 2011, s. 153-165).

“Bağlama eğitimi alanında ilk yazılı çalışma Güray Taptık’ın 1970’li yıllarda yayımlanmış olduğu fakat basım tarihi bulunmayan dört ciltlik ‘Bağlama Büyük Metod’ adlı kitabıdır. Daha sonrasında ise Sabri Yener’in 1987 yılında yayımlandığı ‘Bağlama metodu I-II-III’ adlı kitaptır. Bunların devamında; 1989 yılında İrfan Kurt’un ‘bağlamada Düzen ve Pozisyonlar’ adlı kitabı, 1989 yılında Erdal Tuğcular’ın ‘Bağlama İçin Çok Sesli Türküler Dağarcığı’ adlı kitabı, 1992 yılında Nevzat Altuğ’un dört ciltlik ‘Temel-Teknik Bağlama Eğitimi’ metot kitabı, 2000 yılında Savaş Ekici’nin ‘ Bağlama için Etütler ve Tezene Çalışmaları’ adlı kitabı ve 2001 yılında Erol Parlak’ın ‘El İle Bağlama

Çalma (şelpe Tekniği Metodu I-II'' adlı kitap bu alandaki yapılmış akademik çalışmaların ilk örneklerini oluşturmaktadır'' (Özdemir, 1992).

Kınık (2010) Bağama öğretim sürecindeki genel amaçları şu şekilde sıralamıştır;

-Bağlamanın Türk kültürü içerisindeki yeri ve ilişkisini kavrayabilme

-Bağlamanın tarihçesi hakkında bilgi edinme, - Bağlamanın fiziksel özellikleri hakkında bilgi edinme, (Malzeme ve yapılış yönü ile)

-Bağlamanın çalgısal yönü ile sınıflandırılması hakkında bilgi edinme, (Telli, tezeneli ve tahta kapaklı oluşu)

-Bağlamanın Türk Halk Müziği çalgıları içerisindeki yeri hakkında bilgi edinme,

-Bağlama çalımında gerekli olan temel ilke ve esaslar hakkında bilgi edinme,

-Bağlamanın icrasal yönü hakkında bilgi edinme, (Yöresel çalış ve serbest çalış şekilleri)

-İleri düzey bağlama çalabilme ve yorumlama hakkında bilgi edinme.

2.7. Güzel Sanatlar Liselerinde Bağlama Eğitimi

Güzel Sanatlar Liselerinde temel müzik eğitimi kapsamında "bağlama eğitimi" önemli bir yere sahiptir. Binlerce yıla dayanan geçmişiyle, toplumumuzun kültürel özelliklerini yansıtan, yapısal olarak kendi içinde boyut ve akort düzenleri çeşitliliğiyle, en önemli çalgılarından biri olan bağlama; müzik eğitimi veren diğer kurumlardaki gibi Güzel Sanatlar Liselerinde de bireysel çalgı dersi olarak okutulmaktadır.

Bağlama çalmak, donanımlı bir öğretmen ve istekli, yetenekli azimli bir öğrenci profili gerektirir. Ayrıca uygulanacak programa da özen gösterilmesi gerekir. Bağlama öğretmeni her an öğrencisini gözlemleyecek ve hatalarını tespit edebilecek bir bakış açısına sahip olmalı, bağlama öğrencisi de öğretmeninden destek alarak öğrenmeye hazır ve istekli bir durumda olmalıdır.

Bağlama her müzik kurumunda önemli bir yere sahip olduğu kadar Güzel Sanatlar Liselerinde de, yeri, duruşu, öğrenciye kazandırdığı kültürel değerler açısından önemli

bir yere sahiptir. Bağlama çalış tekniklerinin kendine özgü zenginliği, bir bağlama öğrencisinin kendini ifade edebilmesi açısından önemli bir ayrıntıdır.

“Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde verilen bağlama eğitimi öğrencilerin müzik anlayışını şekillendirerek, kültür değerlerinin farkına varılmasını sağlar. Türk Halk Müziğinin ana parçası olan bağlama, müzik eğitim sisteminde önemli bir yere sahiptir. Bağlama, üstün bir çalışma sahasına sahiptir. Öğrenciler bu kurumlarda bağlama çalış tekniklerindeki incelikleri öğrenerek kendini ifade etme özgürlüğüne sahip olurlar” (Açıkalın, 2017).

GSL’de bağlama öğretmeninin çalgısında yeterliliği, kendini geliştirme isteği, sistematik çalışma tutumu, öğrenci açısından olduğu kadar kendi başarısı ve gelecekteki öğrencilerine yararlı olabilmesi için de önemli bir durum olacaktır. GSL’de görev yapan bağlama öğretmenlerinin hassas ve titiz bir bakış açısıyla hareket etmeleri gerekmektedir. Bir bağlama öğretmeninin alanında ve çalgısında iyi yetişmiş olması, gittiği her okulda rahatlıkla çalgı öğretmenliği yapabilmesi açısından, son derece önemlidir.

Açıkalın’a (2017) göre; Güzel Sanatlar Liselerinde bağlamanın her yönünü tanıyabilen, karşısına çıkan her türlü eseri çalabilen, kültür değerlerinden hareketle ürettiği yapıları çevresine tanıtabilen, dünya müziklerini tanıyarak kendi müziğiyle harmanlayan gençler yetiştirmeyi hedeflemiştir.

Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanan öğretim programının amaçları şunlardır;

1. Öğrencilere sorumluluk bilinci kazandırarak grup çalışmalarında etkin olmalarını sağlamak
2. Bağlamanın çalış tekniklerinin öğrenilmesini sağlamak
3. Bağlama icra etmede beceri ve davranışlarının vurgulanmasını sağlamak
4. Türk Halk Müziğiyle ilgili eserlerden repertuar oluşturulması
5. Yaratıcılık ve yorumlama becerilerinin geliştirilmesini sağlamak

Bağlama Öğretim Aşamasındaki Amaçlar

1. Türk Kùltürü içerisinde bağlamanın yeri ve önemi
2. Bağlamanın tarihçesi
3. Bağlamanın yapısal özellikleri
4. Bağlamanın sınıflandırılması
5. Türk Halk müziği çalgıları içerisinde bağlamanın yeri
6. Bağlamanın icrasal farklılıkları
7. İleri seviyede bağlama icra etme

Bağlama öğretiminde öğrencilere kazandırılması gereken beceriler ise;

1. Doğru duruş ve oturuş
2. Kucakta duruşu
3. Sağ el ve bileğin gövde üzerine yerleştirilmesi
4. Tezene kullanımı
5. Sağ ve sol el koordinasyonu
6. Deşifre becerisi
7. Yorumlama
8. Sahne ve performans

2.8. Çalgı Çalmaya Bağlı Fiziksel Rahatsızlıklar

Çalgı çalarken yaşanan fiziksel rahatsızlıkların temel nedeni kontrolsüz şekilde yapılan hareketlerdir. Çalgı çalma sürecinde vücut dayanıklılığının, yapılacak çalışmalarla paralel bir performansta olması gerekir. Çalışmanın zorluk derecesine uygun olmayan bir dayanıklılıkla, vücudu, bileği parmakları zorlamak, kalıcı hasarlara sebep olabilir. Bir sporcunun dayanıklılığını diri tutmak için düzenli ve disiplinli bir şekilde

çalışması gibi, çalgı çalan ya da çalacak kişinin de aynı prensipte ve disiplinde çalışarak hareket etmesi gerekir.

“İnsan vücudu ancak bir dereceye kadar artan fiziksel etkinliğe uyum yapma yeteneğine sahiptir. Herhangi bir hareket, kas ve kemik dokuları içerisinde birçok mikroskobik hasara neden olur. Normal hareket düzeninde bu dokular kendilerini onarabilir ve yavaş yavaş artan gerilime dayanıklı hale gelebilirler. Vücudun kapasitesini zorlayan, yoğun ve aralıksız çalışma koşullarında mikroskobik hasarlar onarılamaz ve akut rahatsızlıklar ortaya çıkabilir” (Çimen, 2003).

2.8.1. Fiziksel Rahatsızlıkların Genel Belirtileri

Çalgı çalışma sürecinde fiziksel kapasiteyi zorlayan yanlış duruş ve kontrolsüz hareketler birçok rahatsızlığa neden olur. Bu rahatsızlıkların başlıca belirtileri şunlardır:

- Çalgı çalarken kullanılan organlarda ağrı, yanma, uyuşma, hissizlik, sertleşme, gerginlik karıncalanma gibi belirtiler
- Nesneleri kavrayamama veya tutamama
- El hareketlerinden kaynaklanan dengesizlik sakarlık
- Çalışırken veya çalışmadan sonra hissedilen ağrılar
- Kol ve omuzlarda ağrı
- Ellerde anormal renk değişimi (morarma, kızarma gibi)

2.8.2. Çalgı Eğitiminde Fiziksel Rahatsızlıklar İçin Alınabilecek Önlemler

Sigara alkol kullanımından kaçınılmalı, hormonlu ve zararlı yiyeceklerden kaçınılmalı, kaygı ve strese neden olacak durumlardan mümkün olduğunca uzak durulmalı, adaptasyonu arttıracak aktivitelerle ilgilenilmelidir.

Çalgı çalarken yanlış pozisyonda çalışılmamalı, duruş ve oturuş her zaman kontrol edilmelidir. Çalgı çalma sürecinde, fiziksel rahatsızlıkları en aza indirmek için, öncelikle çalışılacak eserin gidişatına, içeriğine yönelik etütler ve alıştırmalar yapılmalı, daha sonra esere çalışmaya başlanmalıdır.

Çalgı çalmak sabır isteyen bir süreçtir. Mümkün olduğunca sabırlı olmalı, çalgı çalarken çalınacak ezgiyi ya da zor pasajları bir anda yapmaya çalışmamalı, elimizi bileğimizi ve parmaklarımızı zorlamamalıyız.

2.9. Çalgı Eğitiminde Nitelik Sorunları

Çalgı eğitimi ve öğretiminin ana unsurları; çalgı eğitimi sürecinden, öğretmenden ve öğrenciden oluşur. Çalgı eğitimi ve öğretiminin niteliği bu unsurların etkileşimi ile ortaya çıkar. Çalgı eğitimi sürecinde disiplin ve sabır kadar, sistemli ve planlı bir çalışma da, sorunların en aza indirgenmesi açısından önemlidir.

“Müzik öğretmeni yetiştirme programlarında sekiz yarıyılı kapsayan çalgı eğitimi, müzik öğretmenin biçimlenmesinde çok önemli disiplinlerden biridir. Eğitim çok özen gerektiren bir süreçtir. Çalgı eğitimi, sanat eğitiminin bir boyutu olması nedeniyle daha da özen gösterilmesi gereken bir süreçtir. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri’nden (AGSL) çalgı eğitimi olarak gelen öğrencilerin, bu programlara ana kaynak olmasıyla birlikte çalgı eğitimi ve öğretiminin niteliği önem kazanmaktadır. AGSL’den başlamak üzere Üniversiteler Müzik eğitimi ABD’lerinde devam eden toplam sekiz yıllık çalgı eğitimi süreci içerisindeki basamakların her öğrenci için çok iyi planlanıp değerlendirilmesi, çalgı çalma disiplininin öğrencilere sabırla, hiçbir basamak atlanmadan verilmesi büyük önem taşımaktadır. Aksi halde çalgı çalma, bir disiplin olmaktan çıkarak öğrencinin teknik sorunlarla boğuştuğu ve giderek dağ gibi büyüyen sorunlar silsilesi olmaya başlamaktadır. Çalgı eğitimi verdiğiniz öğrenciyi teknik olarak nasıl yönlendirirseniz o doğrultuda şekillenecektir. Doğru bir teknikle etkili çalgı çalmayı öğrenmek her öğrencinin en doğal hakkı olmalıdır” (Çilden, 2003).

Eğitim öğretim sürecinde, derse yönelik tutum, başarıyı etkileyen önemli bir faktördür. Öğrencinin derse yönelik tutumu, bireysel derslerde daha iyi gözlemlenebilir.

“Öğrencinin derse yönelik tutumu; sınıf ortamından dersi planlayan ve sunan öğretmene, kazanımlardan akademik başarıya kadar pek çok şeyi etkilemektedir. Bütün eğitim alanları ve kademeleri için geçerli olan bu durum, tutumu akademik başarıyı etkileyen faktörlerden biri haline getirmektedir. Öğrencilerin tutumlarına bağlı olarak gelişen davranışlar, toplu yapılan derslerden ziyade bireysel derslerde daha net gözlemlenebilmektedir. Sözü edilen bu derslere Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki bireysel çalgı, bireysel ses eğitimi ve piyano gibi öğrenci ile öğretmenin birebir çalıştığı dersler örnek gösterilebilir” (Yalçınkaya, Eldemir, & Sönmezöz, 2014).

Çalgı eğitiminde öğretim programı, öğretmen ve öğrenci çalgı eğitim niteliği açısından en önemli üç temel öğedir. Bunlardan en önemlisi olan öğretmenin, alanında uzman olmasının yanı sıra iyi bir formasyon eğitimi almış olması da çok önemlidir.

Bir öğretim sürecinde öğretmen öncelikle, değer yargıları, ahlaki tutumu, bu zamana kadar gelmiş birikimleri ve mesleki donanımları ile öğrencilerine, meslektaşlarına kısaca çevresindeki bütün insanlara örnek olmalı ve mesleki hayatını tüm yönleriyle geliştirmeye devam etmelidir.

“Öğretimin görevi eğitimsel yaşantıları düzenlemek ve düzenlenen çevrede örnek oluşturacak bilimde yer almaktır. Öğretmenin mesleki açıdan planlanan konuları belli bir guruba öğreten ve davranışlarıyla öğrenen gruba örnek oluşturan bir meslek mensubudur. Bu iki önemli görevi yani hem çevreyi düzenleme hem de çevrenin bir parçası olarak örnek oluşturma onun hem bilim adamı hem de sanatkar gibi davranmasını gerekli kılmaktadır. Öğretmenin, değerleri, tutumları, deneyimleri, kısaca davranışları bütünüyle öğrencilerini, toplumu, kendi mesleki geleceğini ve meslektaşlarını ve doğal olarak onlardan da etkilenecek kişisel ve mesleki varlığını biçimlendirir.” (Sünbül, 1996).

“Öğretmen, öğrencilerini çeşitli özellikleriyle (fiziksel, sosyal, psikolojik, zihinsel ve psikomotor) tanır ve bu özelliklere uygun öğrenme deneyimleri yaratır. Öğrencilerin öğrenme biçimlerindeki farklılıkları anlar ve buna uygun adil öğrenme fırsatları oluşturur. Öğretmen, öğrenmenin nasıl meydana geldiğini, öğrenmenin gelişim düzeyinin öğrenmeyi nasıl etkilediğini ve öğretim sürecinde çeşitli gelişim özelliklerinin nasıl dikkate alınması gerektiğini bilir ve öğrencinin öğrenmesini kolaylaştıracak öğretim stratejilerini kullanır” (Yetim & Göktaş, 2004).

Çalgı çalma sürecinde öğrencinin stratejik olarak izleyeceği yol, kullandığı yöntem ve teknikler, öğrencinin çalgısındaki başarı düzeyini büyük ölçüde etkiler. Çalgı eğitiminde, öğrencinin çalgısına dair çalışma süreci bu bağlamda çok önemlidir. Öğrenci, çalgısına ayırdığı çalışma sürecinde öğretmenin gözetiminde doğru yöntem ve tekniklerle ilerlemelidir.

Güzel Sanatlar Liselerine görev yapan müzik eğitimcileri, genellikle müzik öğretmeni yetiştiren üniversite mezunlarından oluşmaktadır. Bu doğrultuda, müzik

öğretmeni yetiştiren kurumlardaki çalgı eğitimcilerinin niteliği, Güzel Sanatlar Liselerinde çalgı eğitimi veren öğretmenlerin niteliğiyle doğrudan alakalıdır.

“A.G.S. liselerindeki çalgı öğretmenlerinin niteliği, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda yapılan çalgı eğitiminin niteliği ile doğrudan ilgilidir. Çünkü A.G.S. liselerine çalgı eğitimcisi olarak kadrolu atanan öğretmenler, genellikle müzik öğretmeni yetiştiren üniversitelerden mezun olan müzik öğretmenleri arasından seçilmektedir. Dolayısıyla müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki çalgı eğitimcilerinin niteliği, A.G.S. liselerindeki çalgı eğitimcilerinin niteliğini doğrudan etkilemektedir” (Çilden, 2003).

2.10. GSL Bağlama Öğrencisinin Temel Nitelikleri

Sadece çalgı çalmanın değil, bütün müzikal öğrenmelerin temelinde, iyi bir işitme yeteneği olması gerekir. Bağlama çalgısı, farklı akort düzenleri, farklı çalım teknikleri barındırdığından, ezgisel ayıt edebilme özelliği iyi olan bir öğrenci profili ister. Güzel Sanatlar Liseleri giriş sınavlarında, aday öğrencilerin piyano ile kolaydan zora doğru gidilerek ezgisel ve ses işitme yeteneği ölçülür.

Çalgı çalmada ritmik bellek çok önemlidir. Aday öğrenciye piyanoda çalınan bir ezginin tartımı sorularak, öğrenciden alkışla veya bir nesne ile herhangi bir cisme (piyano, masa vs.) vurarak tartımı tekrar etmesi istenir.

Aday öğrencinin müzikal birikimini, müzikal yeteneğini gözlemlemek için, öğrenciden hazırladığı bir eseri seslendirmesi ya da çalgısı ile icra etmesi istenir.

Yaratıcılık, müzikte olmazsa olmaz unsurlardan biridir. Aday öğrenciye bir ezgi çalınarak belli bir süre dinletilir ve çalma kesilir. Bu ezginin devamını tamamlaması aday öğrenciden istenir. Bu şekilde öğrenci, ezgiye yön verme, ezginin gidişatına uyarak tonunu bozmadan ritmine devam edebilme yeteneği ile sınanır.

Bağlama, vücudun gerekli uzuvlarını doğru kullanarak icra edilmesi gereken bir çalgı olduğu için, öğrencinin sağlıklı bir bedensel yapıya sahip olması şarttır. Doğru tutuş, doğru oturuş nasıl ki başarıyı sağlamada etken bir faktörse, yanlış tutuşun ve yanlış oturuşun da ciddi sağlık problemlerine neden olacağı bilinen bir durumdur.

Bağlama çalacak adaylarda çalıma uygun el ve parmak yapısı aranır. Çalım konusunda uzun parmakların da kısa parmakların da kendine göre avantaj ve dezavantajları vardır. Kısa parmaklar, sap boyu uzun, perde aralıkları geniş bağlamaların icrasında dezavantajlı konumdayken, sap boyu kısa ve perde aralıkları dar bağlamalarda ise avantajlı bir konuma geçer. Uzun parmakların ise kısa parmakların dezavantajlı olduğu durumlarda avantajlı, tersi durumlarda ise dezavantajlı duruma geçebileceği söylenebilir.

Fiziksel nitelikler arasında refleks ve iki el arası koordinasyon çok önemlidir. Refleksin gelişimsel ve tüm fiziksel uzuvlar açısından değerlendirilmesi gerekir. Bağlama çalarken, ellerin kendi aralarında koordineli ve uyum içerisinde olması gerekir.

Bağlama çalmak aktif ve gelişimine devam eden bir zekayı gerektirir. Bir bağlama öğrencisi karşılaştığı sorunlara çözüm yolları arayabilmelidir. Bağlama öğrencisi öğretmeninden aldığı bilgi ve becerilerden, sadece dinleme aracılığıyla değil, gerekli dikkati gösterdiği müddetçe kalıcı ve verimli bir şekilde faydalanabilir.

Bir bağlama öğrencisi için en önemli niteliklerden biri de hafızadır. Özellikle toplu çalışmalarda, konserlerde ve orkestra çalışmalarında iyi bir hafızaya sahip olmak gerekir. İyi bir hafıza, toplu çalışmalardaki heyecan ve panik gibi durumların azalmasında da etkili olacaktır.

Bağlama dersi verilirken öğretmen ve öğrenci arasında iyi bir iletişim sağlanabilmesi gerekir. Bu iletişim için öğrencinin anlama yeteneğinin de iyi olması gerekir.

2.11. İlgili Araştırmalar

Güzel Sanatlar Liselerinde Keman Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Çiğdem ULUÇ Yüksek Lisans Tezi 2006)

Güzel Sanatlar Liselerinde keman eğitimi alan öğrencilerin keman eğitimi sırasında karşılaştıkları güçlükleri saptamayı ve bu güçlüklerin çözümlenmesi konusunda öneriler geliştirmeyi amaçlayan bu çalışma gerek alan yazın araştırması gerekse anketler sonucu bu alanda eğitim yapan keman öğrencileri ve keman öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Klarnet Eğitiminde Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Önerileri (Barış SOĞUKÇAM Yüksek Lisans Tezi 2007)

Bu araştırmada Güzel sanatlar Liselerinde klarnet öğrenimine başlayan öğrencilerin klarnet öğrenimi süresince karşılaştıkları problemlerin gözlemlenmesi amaçlanmış, bu karşılaşılan teknik problemlerin tespiti ve doğru çözümler üretilmesi hedeflenmiştir. Alan yazın araştırmaları ve yapılan anket çalışmalarıyla bu problemlere çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Güzel Sanatlar Liselerinde Piyano Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Karadeniz bölgesi Örneği) (Varol ÇİÇEK Yüksek Lisans Tezi 2016)

Bu araştırma, Güzel Sanatlar Liselerinde okutulmakta olan Piyano dersinde öğrencilerin karşılaştıkları sorunların tespit edilerek, bu sorunlara ilişkin öneriler sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın sonucunda piyano dersini etkileyen akademik ortamdaki eksiklikler, haftalık ders saatinin yetersizliği, piyano çalışırken teknik becerilerin yöntemlerin doğru uygulanmadığı, piyano repertuarının öğrenci seviyelerine göre hazırlanmadığı ve piyano öğretim programına uyulmadığı sonuçlarına ulaşılmış; daha etkili ve verimli bir piyano dersi öğretimine yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Bağlama Eğitiminde Görülen Problemler ve Bunlara Çözüm Yolları (Adnan KOÇ, Sanatta Yeterlilik Tezi 2000)

Türkiye’de bağlama eğitiminde özellikle yazılı kaynaklarda görülen problemler ve çözüm yolları tezin ana fikrini oluşturmaktadır. Beş bölümde hazırlanan bu çalışmada,

yapılan saha araştırması, kütüphane çalışması metot ve derleme araştırması sonucunda kazanılmış olan bulgu ve bilgilerin ışığında, bağlama eğitiminde ulusal bünyede birliği ve başarıyı sağlama, çalışmaların bilimsel temele dayalı yürütülmesi, bireyin eğitim hayatı için müzik programlarının belirlemesi ve uygulanması, çalgı yağımdan kaynaklanan problemler, metronomdan yararlanmanın önemi, yurt dışındaki metot ve metodoloji ile ilgili gelişmelerin eğitimeciler tarafından takip edilip değerlendirilmesinin gereği gibi birçok önemli sonuca ulaşılmıştır.

Güzel Sanatlarda Bağlama Eğitiminin İncelenmesi (Gözde AÇIKALIN, Yüksek Lisans Tezi 2017)

Bu araştırma, Güzel Sanatlar Liselerinde 10. Sınıftan itibaren zorunlu ders olarak görülen bağlama derslerinin müzik eğitimine olan yarar ve faydaları üzerine incelemeler yaparak müzik algısı ve çalışmasını inceleyerek örnekler oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Güzel sanatlar liselerinin diğer liselerden farklılıkları, sanat eğitiminde kullanılan malzeme eksiklikleri, bağlama çalgısının geçmişinin öğrencilere aktarılmasının gerekliliği, Güzel Sanatlar Liselerinde eğitim veren öğretmenlerin niteliklerinin bilinmesi ve bağlama çalgı mezunu olmasına önem verilmesi, okulda çalgı bakımına önem verilmesi gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Türkiye’de Müzik Eğitimi Yetiştiren Kurumlarda Bağlama Eğitimi ve Sorunları (Köksal AYŞAN, Yüksek Lisans Tezi)

Türkiye’deki üniversitelere bağlı eğitim fakülteleri bünyesindeki, müzik eğitimi bölümlerinde bağlama dersi veren öğretim elemanlarının karşılaştığı sorunların belirlenmesi amacıyla yapılmış bu çalışmanın sonuçlarına göre, müzik eğitim bölümlerinde programlanan bağlama eğitimi yeterli düzeyde ve hassasiyette (haftalık ders saati, verilen yarıyıl ve öğrenci sayıları bakımından) uygulanmadığı görüşü ortaya çıkmıştır. Bağlama eğitiminin gerekliliğinin önem kazandığı tespit edilmiştir. Bağlamaya, ulusallıktan evrenselliğe doğru bir boyut kazandırılması için otantik çalışmalar yanında yeni eserlerin oluşturulması ve çok sesli çalışmalara da yer verilmesi düşüncesi ağırlık kazanmıştır. Lisans düzeyindeki bağlama eğitiminin, orta dereceli okullarda, geleneksel Türk halk müziğimizin yaygınlaştırılması bakımından dikkat çekilmesi gereken özellik olduğu ortaya çıkmıştır.

İstanbul’da Yaygın Eğitimde Görülen Bağlama Öğretim Problemleri (Fuat İKİZ, Yüksek Lisans Tezi 2010)

İstanbul’da yaygın eğitimde görülen bağlama öğretim problemlerinin tespitine yönelik olan bu çalışmada, bağlama çalgısı eğitimiyle ilgili yapılan bu çalışma sonunda, yaygın eğitim ile örgün eğitim alanı, genel yapı, işleyiş ve amaçlar yönünden farklılıklar gösterdiği görülmüştür. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olan yaygın eğitim kurumlarındaki derslerle ilgili plan ve programların, çalgı eğitimin esasları dikkate alınarak düzeltilmesi gerektiği, bağlama sazının özelliklerine uygun metotların yazılması gerektiği, eğitim planlarının bireysel eğitime göre yapılandırılması gerektiği, öğrencilerin yeterliliklerine göre öğrenci seçimi yapılmasının gerekliliği, fiziki ortamın yetersizliği gibi birçok sonuca ulaşılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Bağlama Eğitimi ile İlgili Araştırmalar ve Etütler (Cem TARIM, Yüksek Lisans Tezi 2008)

Genel olarak bir çalgının eğitiminde iki temel unsur olan “Alıştırma ve Etüt” konusunda yeterli çalışmanın yapılmadığı ve geleneksel yöntemle (usta-çırak) bu eylemin gerçekleştirilmeye çalışıldığı da bir gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenlerden dolayı GSL’nin “Bağlama Eğitimi Dersleri” ne katkı yapacağını düşündüğümüz araştırmamızı yaparak, konunun eğitim gündemine taşınmasını, yeni çalışmalara ışık tutmasını, eğitimde temel ilke olan “az zamanda az enerji ile etkin ve kalıcı öğrenmeleri gerçekleştirmek” düşüncesinden yola çıkılmıştır. Bu çalışmada bağlama metotlarındaki eksiklikler tespit edilmiş, Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimi veren öğretmenlerle yapılan görüşmelerden de birçok sonuç çıkarılmıştır.

Temel Bağlama Eğitiminde Kullanılan Bağlama Türüne Yönelik Uzman Görüşleri (Celal ŞAHİN Yüksek Lisans Tezi 2016)

Bağlama ailesi içinde, halk arasında en yaygın olarak kullanılan iki bağlama türü olan Kısa Sap Bağlama ve Uzun Sap Bağlama, hem akort (düzen) olarak hem de icra tekniği olarak farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklara başlangıç düzeyi temel bağlama eğitimi sürecinde öğrenciye kazandırılması gereken temel davranışlar açısından bakıldığında; gerek bu çalgının eğitimini veren kurumlar açısından gerekse bu çalgının

öğreticileri açısından kısa sap bağlama ya da uzun sap bağlama gibi farklı boy ve akort biçimi tercih edilerek eğitime başlandığı görülmektedir.

Bu durumdan yola çıkarak ve bağlama eğitimi veren kurumlarda özellikle temel bağlama eğitimi göz önünde bulundurularak akademisyen, icracı ve eğitimci görüşlerini tespit etmek amacıyla bu araştırma yapılmıştır. Çalışmada ‘mesleki müzik eğitimi veren kurumlardaki temel bağlama eğitiminde öncelikle uzun sap bağlamaya daha sonra kısa sap bağlamaya yer verilmesi, önerilmektedir’ sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye’de Bağlama Başlangıç Eğitimi İçin Hazırlanmış Metotların İçerik Açısından Değerlendirilmesi (Osman ASILTÜRK, Yüksek Lisans Tezi 2009)

Bu araştırma ile bağlama başlangıç eğitimi için hazırlanmış metotlar belirlenen ölçek doğrultusunda incelenerek içerik bakımından analiz edilmiştir. Araştırmanın evrenini, Türkiye’de mevcut halen basımı yapılan metotlar oluşturmaktadır. Araştırmada evrenin tümüne ulaşılabilirdiği için örneklem alınmamıştır. Bu araştırma kapsamında, bağlama başlangıç eğitimi metotlarını incelemek için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde ölçütler belirlenirken bağlama eğitimi veren öğretim elemanlarının görüşleri alınmıştır. Araştırma sonucunda, bağlama başlangıç eğitimi için hazırlanmış metotların bağlama eğitimine uygunluğu saptanmıştır. Metotlarda işlenen konuların belirlenen ölçütler doğrultusunda içeriği incelenmiş ve bağlama başlangıç eğitimi için hazırlanmış metotların büyük bir çoğunluğunun yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma için belirlenen evren ve örneklem, araştırmada kullanılan veri toplama teknikleri ve veri analizinde kullanılan yöntemler açıklanmıştır.

3.1.Araştırma Modeli

Araştırma tarama modeli kullanılarak, Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencilerinin, bağlama eğitimi sırasında karşılaştıkları problemler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda öğretmen anketi üzere bir anket uygulanmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye’de bağlama eğitimi veren Güzel Sanatlar Liselerindeki bağlama öğretmenleri oluşturmaktadır.

3.3.Örneklem

Araştırmanın örnekleme, 2017-2018 öğretim yılında Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan 12 bağlama öğretmenidir. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğretmenleri seçilirken, Türkiye’nin farklı bölgelerinden olmasına dikkat edilmiştir. Okullar kısmen amaçsal örnekleme yöntemi ile seçilmiştir.

Tablo-3 Anketin Uygulandığı Okullar Tablosu

OKUL ADI	ÖĞRETMEN SAYISI
Niğde Güzel Sanatlar Lisesi	1
Sivas Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar Lisesi	1
Muğla Güzel Sanatlar Lisesi	1
Kayseri Feyziye–Memduh Güpgüpoğlu Güzel Sanatlar Lisesi	1
Ankara Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	1
Konya Çimento Güzel Sanatlar Lisesi	1
Kırşehir Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Lisesi	1
Giresun Güzel Sanatlar Lisesi	1
Osmaniye Abdurrahman Keskiner Güzel Sanatlar Lisesi	1
Sinop Şehit Ertan Yılmaz Güzel Sanatlar Lisesi	1
Karaman Güzel Sanatlar Lisesi	1
Mardin güzel Sanatlar Lisesi	1
Toplam	12

3.4. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmanın kuramsal verileri, amaca uygun alan yazın taraması yapılarak ve alanla ilgili uzman görüşleri (psikolog ve pedagoğ) alınıp, bir anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak veriler toplanmıştır. Türkiye'nin farklı bölgelerinden; Niğde, Sivas, Muğla, Kayseri, Ankara, Konya, Kırşehir, Giresun, Osmaniye, Sinop, Karaman, Mardin Güzel Sanatlar Liselerinde öğrenim gören ve bağlama eğitimi alan öğrencilerin bağlama eğitimi sırasında karşılaştıkları problemleri tespit etmeyi ve bu problemlerin çözümlenmesi konusunda öneriler geliştirmeyi amaçlayan bu çalışmada öğretmen anketi kullanılmıştır. Bu anket sorularını hazırlarken;

1. Bağlamanın tarihçesi ve öğretim yöntemleri, uygulama sorunları açısından bu alandaki öğretim görevlileri ve bağlama öğretmenleri ile görüşülmüştür.
2. Öğretmenlerle görüşülerek açık uçlu sorularla anket oluşturulmuştur.
3. Danışman ve uzman (psikolog ve pedagoğ) görüşlerinden yararlanılmıştır.
4. Dil bilgisi açısından Türkçe öğretmenlerinden yararlanılmıştır.
5. Anket uygulamaları açısından istatistik uzman görüşü alınmıştır.

Güzel Sanatlar liselerinde bağlama eğitimi alan öğrencilerin bağlama eğitimi sırasında karşılaştıkları problemleri tespit etmeyi ve bu problemlerin çözümlenmesi konusunda öneriler geliştirmeyi amaçlayan bu çalışma için anket, Niğde, Sivas, Muğla, Kayseri, Ankara, Konya, Kırşehir, Giresun, Osmaniye, Sinop, Karaman, Mardin Güzel Sanatlar Liselerindeki 12 bağlama öğretmeni ile yapılmıştır. Bilgi toplama aracı olarak hazırlanan anket 15 Kasım 2018 – 15 Ocak 2018 arasında dağıtılmış ve toplanmış, daha sonra çözümlenmesine başlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilecek verileri çözümlemek için SPSS 18.0.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Ölçme aracından elde edilen veriler değerlendirme ölçeği kullanılarak sayısallaştırılmıştır. Güzel Sanatlar Liselerinde öğrenim gören ve bağlama eğitimi alan öğrencilerin bağlama eğitimi sırasında karşılaştıkları güçlükleri tespit etmeyi amaçlayan anketlerin değerlendirilmesinde

Microsoft Office Excel programı kullanılarak veriler oluşturulmuştur. Anketler öğretmen anketi olarak her öğretmene her biri açık uçlu cevap seçeneğiyle 19 soru yöneltilerek, değişken basamaklı seçeneklere kendi algılarını hiç, az, orta ve çok seçenekleri ile belirtmeleri istenmiştir. Değerlendirme ölçeğindeki dereceler ve seçenekler Microsoft Office Excel programına aktarılmış ve frekans değerleriyle yüzdeler oranlar temel alınarak sonuca ulaşılmıştır ve sonuçlar yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın problem ve alt problemlerinde verilen soruların cevaplarına yönelik elde edilen bulgular sonucunda yapılan değerlendirme ve yorumlar yer almaktadır. Araştırmanın alt problemlerine ait bulgular elde edilirken, frekans ve yüzdelik dilimlerden yararlanılmış, elde edilen veriler grafiklerle şekillendirilerek sunulmuştur.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencilerinde bulunması gereken müziksel nitelikler nelerdir?

Tablo 4- “GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken müziksel nitelikler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
6a	-	-	-	-	2	16,7	10	83,3
6b	-	-	-	-	-	-	12	100
6c	-	-	-	-	3	25	9	75
6d	-	-	-	-	5	41,7	7	58,3

6a. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken müziksel niteliklerden “ton ve tonlama (entonasyon)” faktörü öğretmenler tarafından %83,3 frekansla “çok”, %16,7 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Ton ve tonlama (Entonasyon)” faktörü için %83,3 frekansla “çok” seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “ton ve tonlama” faktörünün öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

6b. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken müziksel niteliklerden “ritm” faktörü öğretmenler tarafından %100 frekansla “çok” önemli görülmektedir.

“Ritm” faktörü için %100 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “ritm” faktörünün, öğretmenler tarafından çok önemli görüldüğü söylenebilir.

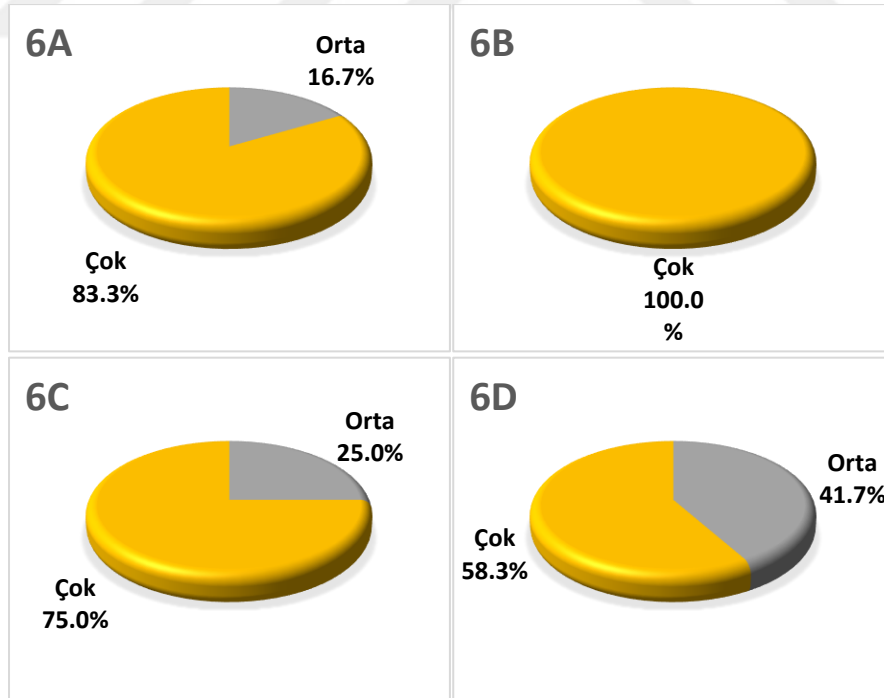
6c. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken müziksel niteliklerden “müzikalite” faktörü öğretmenler tarafından %75,0 frekansla “çok”, %25,0 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Müzikalite” faktörü için %75,0 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre ‘müzikalite’ faktörünün öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

6d. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken müziksel niteliklerden “yaratıcılık” faktörü öğretmenler tarafından %58,3 frekansla “çok”, %41,7 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Yaratıcılık” faktörü için %58,3 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre ‘yaratıcılık’ faktörünün öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

Şekil 1. Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken müziksel niteliklerin önemine ilişkin grafikler:

6a maddesinde “ton ve tonlama” faktörü için 12 öğretmenden 2’si “orta” 10’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

6b maddesinde “ritm” faktörü için 12 öğretmenin tamamı “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

6c maddesinde “müzikalite” faktörü için 12 öğretmenden 3’ü “orta” 9’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

6d maddesinde “yaratıcılık” faktörü için 12 öğretmenden 5’i “orta” 7’si “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencilerinde bulunması gereken fiziksel nitelikler nelerdir?

Tablo 5- “GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken fiziksel nitelikler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
7a	-	-	-	-	3	25	9	75
7b	-	-	1	8,3	1	8,3	10	83,3
7c	-	-	-	-	-	-	12	100
7d	-	-	-	-	-	-	12	100

7a. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken fiziksel niteliklerden “sağlam bedensel yapı” faktörü öğretmenler tarafından %75,0 frekansla “çok”, %25,0 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Sağlam bedensel yapı” faktörü için %75,0 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “sağlam bedensel yapı” faktörünün öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

7b. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken “el ve parmak durumu” faktörü öğretmenler tarafından %83,3 frekansla “çok”, %8,3 frekansla “orta” ve %8,3 frekansla ise “az” düzeyde önemli görülmektedir.

“El ve parmak durumu” faktörü için %83,3 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “el ve parmak durumu” faktörünün öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

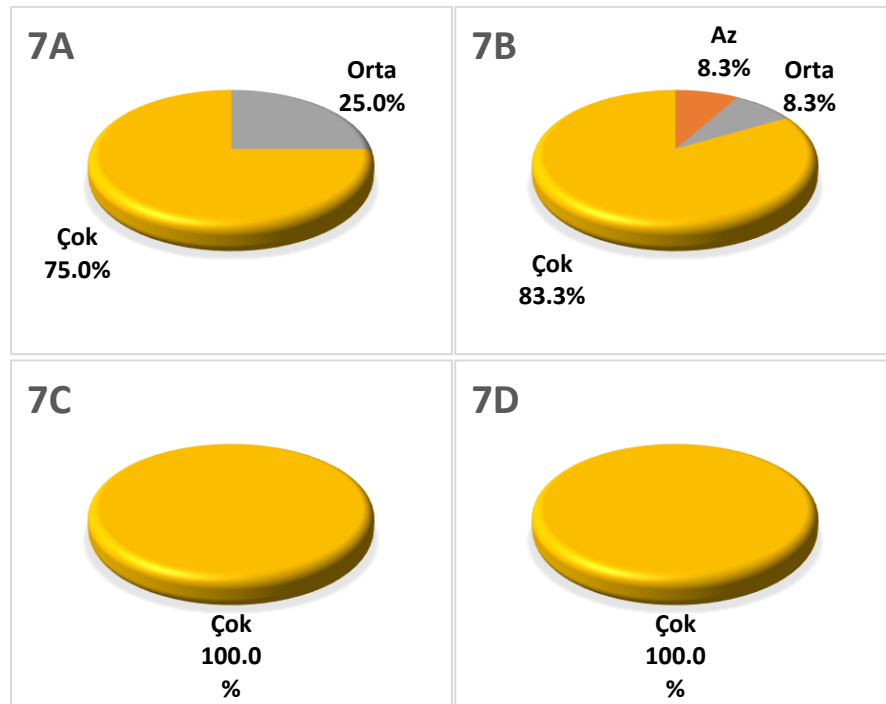
7c. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken fiziksel niteliklerden “yansı (refleks)” faktörü öğretmenler tarafından %100 frekansla “çok” önemli görülmektedir.

“Yansı (refleks)” faktörü için %100 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “yansı (refleks)” faktörünün, öğretmenler tarafından çok önemli görüldüğü söylenebilir.

7d. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken fiziksel niteliklerden “iki el arası koordinasyon” faktörü öğretmenler tarafından %100 frekansla “çok” önemli görülmektedir.

“İki el arası koordinasyon” faktörü için %100 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “iki el arası koordinasyon” faktörünün, öğretmenler tarafından çok önemli görüldüğü söylenebilir.

Şekil 2. Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken fiziksel niteliklerin önemine ilişkin grafikler:

7a maddesinde “sağlam bedensel yapı” faktör için 12 öğretmenden 3’ü “orta” 9’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

7b maddesinde “el ve parmak durumu” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “az” 1’i “orta” 10’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

7c maddesinde “yansı (refleks)” faktörü için 12 öğretmenin tamamı “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

7d maddesinde “iki el arası koordinasyon” faktörü için 12 öğretmenin tamamı “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencilerinde bulunması gereken kişisel nitelikler nelerdir?

Tablo 6- “GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken kişisel nitelikler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
8a	-	-	-	-	4	33,3	8	66,7
8b	-	-	-	-	-	-	12	100
8c	-	-	-	-	1	8,3	11	91,7
8d	-	-	-	-	1	8,3	11	91,7

8a. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken kişisel niteliklerden “zekâ” faktörü öğretmenler tarafından %66,7 frekansla “çok”, %33,3 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Zekâ” faktörü için %66,7 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “zekâ” faktörünün, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

8b. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken kişisel niteliklerden “Dikkat” faktörü öğretmenler tarafından %100,0 frekansla “çok” önemli görülmektedir.

“Dikkat” faktörü için %100 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “dikkat” faktörünün, öğretmenler tarafından çok önemli görüldüğü söylenebilir.

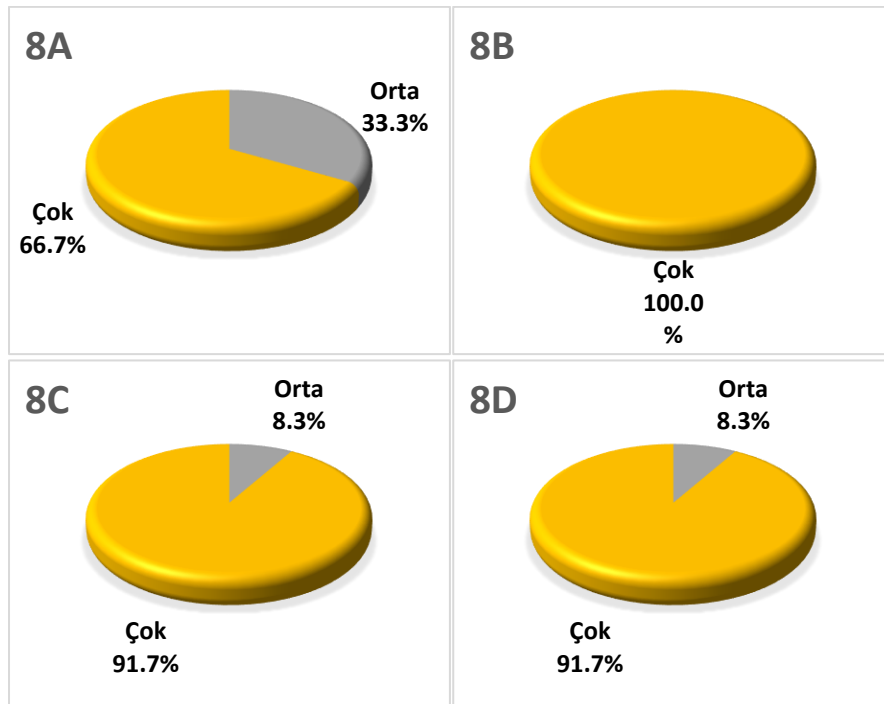
8c. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken kişisel niteliklerden “Hafıza” faktörü öğretmenler tarafından %91,7 frekansla “çok”, %8,3 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Hafıza” faktörü için %91,7 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “hafıza” faktörünün, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

8d. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken kişisel niteliklerden “anlama” faktörü öğretmenler tarafından %91,7 frekansla “çok”, %8,3 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Anlama” faktörü için %91,7 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “anlama” faktörünün, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

Şekil 3. Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken kişisel nitelikler önemine ilişkin grafikler:

8a maddesinde “zeka” faktör için 12 öğretmenden 4’ü “orta” 8’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

8b maddesinde “dikkat” faktörü için 12 öğretmenin tamamı “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

8c maddesinde “hafıza” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “orta” 11’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

8d maddesinde “anlama” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “orta” 11’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitiminde önemli olan ilk öğrenme basamakları nelerdir?

Tablo 7- “GSL bağlama eğitiminde önemli olan ilk öğrenme basamakları nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
9a	-	-	-	-	1	8,3	11	91,7
9b	-	-	-	-	2	16,7	10	83,3
9c	-	-	-	-	1	8,3	11	91,7
9d	-	-	-	-	2	16,7	10	83,3

9a. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken ilk öğrenme basamaklarından “duruş ve tutuş” faktörü öğretmenler tarafından %91,7 frekansla “çok”, %8,3 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Duruş ve tutuş” faktörü için %91,7 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “duruş ve Tutuş” faktörünün, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

9b. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken ilk öğrenme basamaklarından “tezene tekniği” faktörü öğretmenler tarafından %83,3 frekansla “çok”, %16,7 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Tezene tekniği” faktörü için %83,3 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “tezene tekniği” faktörünün, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

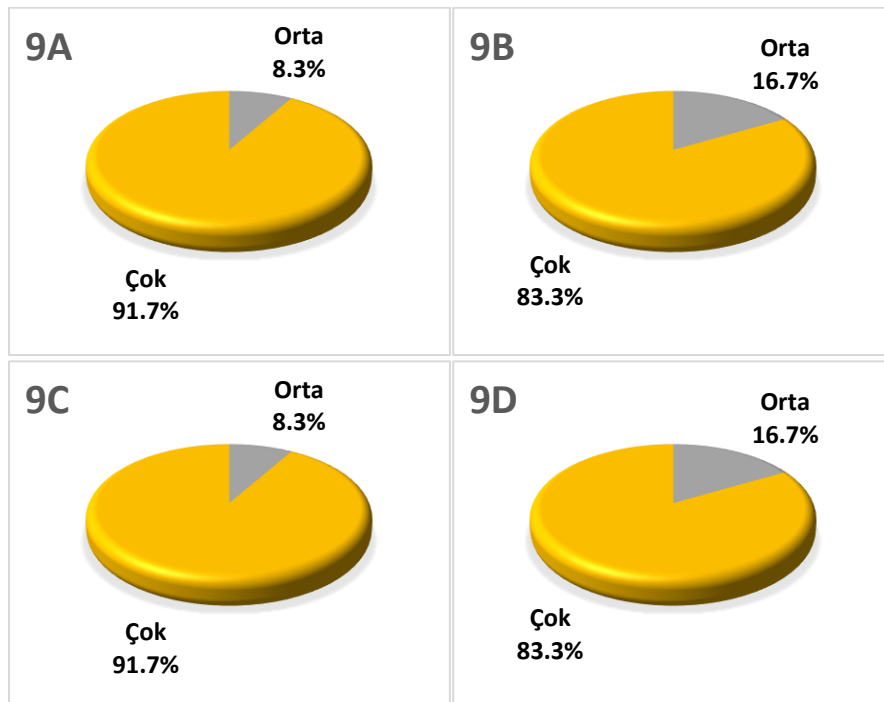
9c. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken ilk öğrenme basamaklarından “sol el tekniği” faktörü öğretmenler tarafından %91,7 frekansla “çok”, %8,3 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Sol el tekniği” faktörü için %91,7 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “sol el tekniği” faktörünün, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

9d. GSL Bağlama öğrencilerinde bulunması gereken ilk öğrenme basamaklarından “ton ve tonlama (Entonasyon)” faktörü öğretmenler tarafından %83,3 frekansla “çok”, %16,7 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Ton ve tonlama (Entonasyon)” faktörü için %83,3 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “ton ve tonlama (Entonasyon)” faktörünün, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

Şekil 4. Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinde bulunması gereken ilk öğrenme basamaklarının önemine ilişkin grafikler:

9a maddesinde “duruş ve tutuş” faktör için 12 öğretmenden 1’i “orta 11’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

9b maddesinde “tezene tekniği” faktörü için 12 öğretmenden 2’si “orta” 10’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

9c maddesinde “sol el tekniği” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “orta” 11’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

9d maddesinde “ton ve tonlama (entonasyon)” faktörü için 12 öğretmenden 2’si “orta” 10’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın beşinci alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde öğrencilerin bağlama çalgısını seçmelerinde hangi faktörler etkilidir?

Tablo 8- “GSL’de öğrencilerin bağlama çalgısını seçmelerinde hangi faktörler etkilidir?” sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
10a	-	-	-	-	1	8,3	11	91,7
10b	1	8,3	1	8,3	3	25	7	58,3
10c	-	-	1	8,3	8	66,7	3	25
10d	-	-	1	8,3	6	50	5	41,7

10a. GSL Bağlama öğrencilerinin bu çalgıyı seçmelerindeki etkenlerden “kendi isteği” faktörü öğretmenler tarafından %91,7 frekansla “çok”, %8,3 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Kendi isteği” faktörü için %91,7 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama öğrencilerinin çalgısını, kendi isteğiyle hareket ederek seçmeleri, öğretmenleri tarafından yüksek derecede belirleyici görülmüştür.

10b. GSL Bağlama öğrencilerinin bu çalgıyı seçmelerindeki etkenlerden “Öğretmen” faktörü, öğretmenler tarafından %58,3 frekansla “çok”, %25,0 frekansla “orta”, %8,3 frekansla “az” ve %8,3 frekansla ise “hiç” düzeyde önemli görülmektedir.

“Öğretmen” faktörü için %58,3 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre bağlama öğrencilerinin çalgısını seçmelerinde, “öğretmen” faktörünün etkisi, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

Bağlama öğrencilerinin bu çalgıyı seçmelerindeki etkenlerden “Öğretmen” faktörü için, %8,3 frekansla “az” ve %8,3 frekansla ise “hiç” düzeyi seçenekleri eşit dağılım göstermişlerdir.

10c. GSL Bağlama öğrencilerinin bu çalgıyı seçmelerindeki etkenlerden “aile” faktörü öğretmenler tarafından %25,0 frekansla “çok”, %66,7 frekansla “orta” ve %8,3 frekansla ise “az” düzeyde önemli görülmektedir.

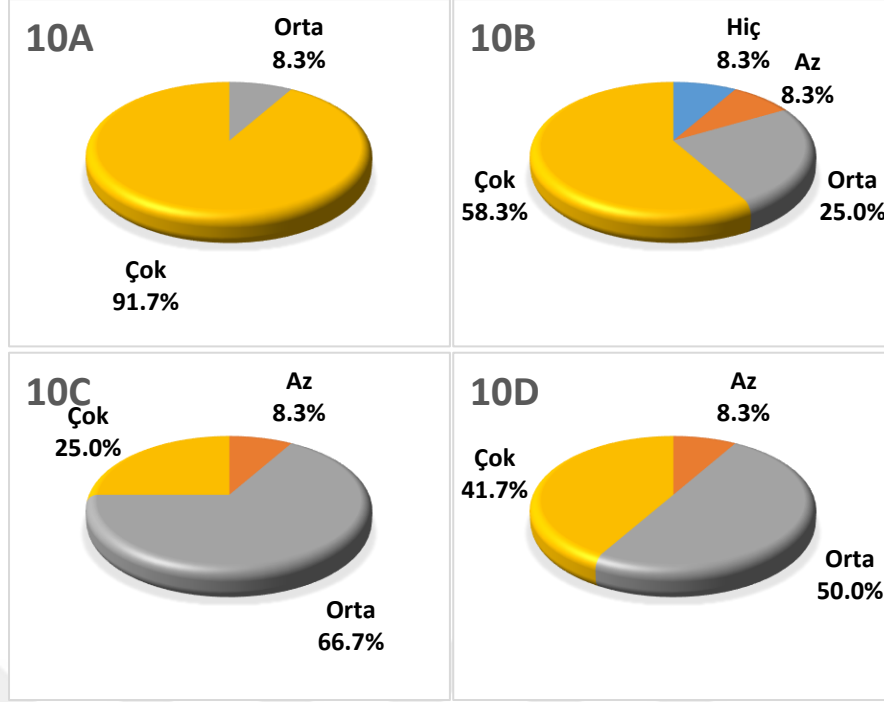
“Aile” faktörü için %66,7 frekansla “orta” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre bağlama öğrencilerinin çalgısını seçmelerinde “aile” faktörünün etkisi, öğretmenler tarafından orta derecede önemsendiği söylenebilir.

10d. GSL Bağlama öğrencilerinin bu çalgıyı seçmelerindeki etkenlerden “çevre” faktörü öğretmenler tarafından %41,7 frekansla “çok”, %50,0 frekansla “orta” ve %8,3 frekansla ise “az” düzeyde önemli görülmektedir.

“Çevre” faktörü için %50,0 frekansla “orta” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre bağlama öğrencilerinin çalgısını seçmelerinde “çevre” faktörünün, öğretmenler tarafından orta derecede önemsendiği söylenebilir.

“Çevre” faktörü %50,0 frekans değeri ile diğer seçeneklerin frekans yüzdelerinin toplamlarıyla eşit bir dağılım göstermiştir.

Şekil 5. Öğretmenlere göre GSL öğrencilerin bağlama çalgısını seçmelerinde etkenlerin önemine ilişkin grafikler:

10a maddesinde “kendi isteği” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “orta” 11’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

10b maddesinde “öğretmen” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “hiç” 1’i “az” 3’ü “orta” 7’si “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

10c maddesinde “aile” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “az” 8’i “orta” 3’ü “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

10d maddesinde “çevre” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “az” 6’sı “orta” 5’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın altıncı alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğretmeni profilinde bulunması gereken özellikler nelerdir?

Tablo 9- “GSL bağlama öğretmeni profilinde bulunması gereken özellikler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
11a	-	-	-	-	-	-	12	100
11b	-	-	-	-	-	-	12	100

11c	-	-	1	8,3	7	58,3	4	33,3
11d	4	33,3	5	41,7	3	25	-	-

11a. GSL Bağlama öğrencilerinin AGSL’lerdeki bağlama öğretmeni profillerinin “geliştirici ve tutarlı” olması öğretmenler tarafından %100 frekansla “çok” önemli görülmektedir.

“Geliştirici ve tutarlı” faktörü için %100 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “geliştirici ve tutarlı” faktörünün öğretmenler tarafından çok önemli görüldüğü söylenebilir.

11b. GSL Bağlama öğrencilerinin AGSL’lerdeki bağlama öğretmeni profillerinin “alanında yeterli” olması öğretmenler tarafından %100 frekansla “çok” önemli görülmektedir.

“Alanında yeterli” faktörü için %100 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama öğrencilerinin alanında yeterli olmasının öğretmenler tarafından çok önemli görüldüğü söylenebilir.

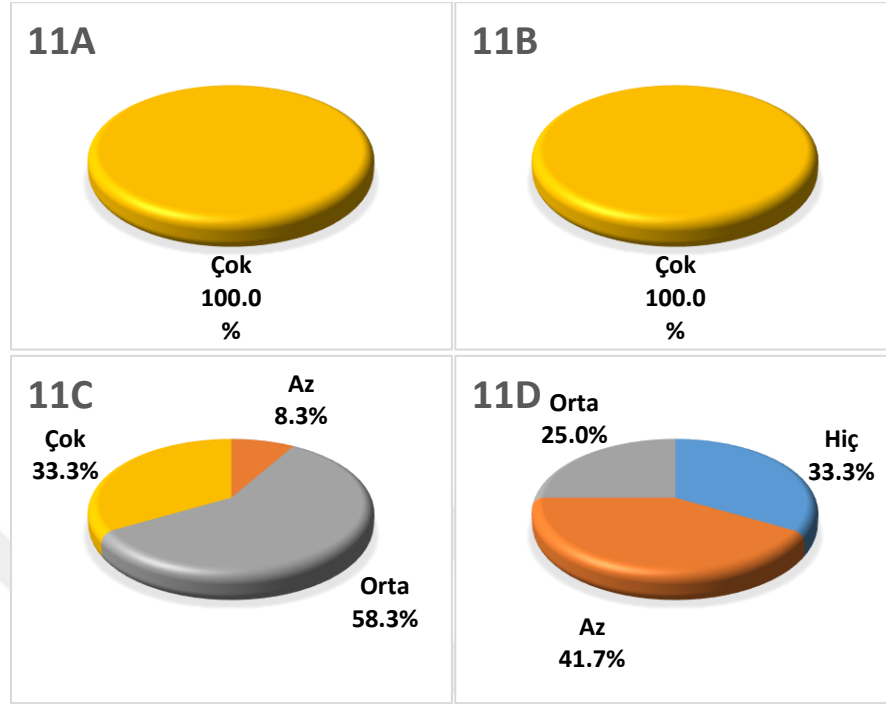
11c. GSL Bağlama öğrencilerinin AGSL’lerdeki bağlama öğretmeni profillerinin “esnek” olması öğretmenler tarafından %33,3 frekansla “çok”, %58,3 frekansla “orta” ve %8,3 frekansla ise “az” düzeyde önemli görülmektedir.

“Esnek” faktörü için %58,3 frekansla “orta” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre bağlama öğretmenin esnek olması, öğretmenler tarafından orta düzeyde önemsendiği söylenebilir.

11d. GSL Bağlama öğrencilerinin AGSL’lerdeki bağlama öğretmeni profillerinin “baskıcı” olması öğretmenler tarafından %25,0 frekansla “orta”, %41,7 frekansla “az” ve %33,3 frekansla ise “hiç” düzeyde önemli görülmektedir.

“Baskıcı” faktörü için %41 frekansla “az” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. %41 frekansla “az” seçeneği, %33 frekansla “hiç” önemli seçeneği ile dağılım açısından yakınlık göstermiştir. Öğretmenler tarafından, bağlama öğretmenin baskıcı olması faktörünün az düzeyde önemsendiği söylenebilir. Bu sonuca göre bağlama öğretmeni baskıcı olmamalıdır şeklinde yorumlanabilir.

Şekil 6. Öğretmenlere göre GSL bağlama öğretmeni profilinde bulunması gereken özelliklere ilişkin grafikler:

11a maddesinde "geliştirici ve tutarlı" faktörü için 12 öğretmenin tamamı "çok" seçeneğini işaretlemiştir.

11b maddesinde "alanında yeterli" faktörü için 12 öğretmenin tamamı "çok" seçeneğini işaretlemiştir.

11c maddesinde "esnek" faktörü için 12 öğretmenden 1'i "az" 7'si "orta" 4'ü "çok" seçeneğini işaretlemiştir.

11d maddesinde "baskıcı" faktörü için 12 öğretmenden 4'ü "hiç" 5'i "az" 3'ü "orta" seçeneğini işaretlemiştir.

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın yedinci alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde ders işleyişine etki eden faktörler nelerdir?

Tablo 10- "GSL ders işleyişine etki eden faktörler nelerdir?" sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
12a	-	-	1	8,3	3	25	8	66,7
12b	-	-	-	-	2	16,7	10	83,3
12c	-	-	-	-	-	-	12	100
12d	-	-	-	-	1	8,3	11	91,7

12a. GSL Bağlama dersi işleyişindeki etkenlerden “Dersliğin fiziki yapısı” faktörü öğretmenler tarafından %66,7 frekansla “çok”, %25,0 frekansla “orta” ve %8,3 frekanslar ise “az” düzeyde önemli görülmektedir.

“Dersliğin fiziki yapısı” faktörü için %66,7 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama dersi işleyişindeki etkenlerden, ‘dersliğin fiziki yapısı’ faktörünün öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

12b. GSL Bağlama dersi işleyişindeki etkenlerden “Ders müfredatı” faktörü öğretmenler tarafından %83,3 frekansla “çok”, %16,7 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Ders müfredatı” faktörü için %83,3 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama dersi işleyişindeki faktörlerden, ders müfredatı faktörünün etkisi, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

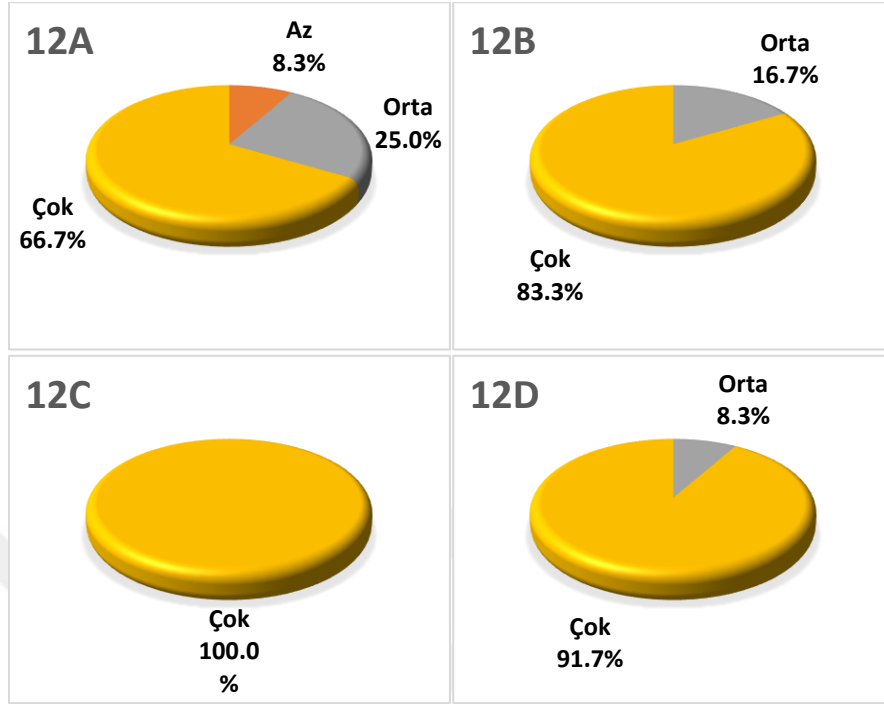
12c. GSL Bağlama dersi işleyişindeki etkenlerden “Ders sayısı ve etütler” faktörü öğretmenler tarafından %100,0 frekansla “çok” önemli görülmektedir.

“Ders sayısı ve etütler” faktörü için %100 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, ders sayısı ve etütler faktörünün öğretmenler tarafından çok önemli görüldüğü söylenebilir.

12d. GSL Bağlama dersi işleyişindeki etkenlerden “Öğretim metotları” faktörü öğretmenler tarafından %91,7 frekansla “çok”, %8,3 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Öğretim metotları” faktörü için %91,7 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama dersi işleyişindeki etkenlerden, “öğretim metotları” faktörünün etkisinin, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

Şekil 7. Öğretmenlere göre GSL bağlama dersi işleyişine etki eden faktörlere ilişkin grafikler:

12a maddesinde “dersliğin fiziki yapısı” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “az” 3’ü “orta” 8’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

12b maddesinde “ders müfredatı” faktörü için 12 öğretmenden 2’si “orta” 10’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

12c maddesinde “ders sayısı ve etütler” faktörü için 12 öğretmenin tamamı “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

12d maddesinde “öğretim metotları” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “orta” 11’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın sekizinci alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencilerinin çalgısına etki eden faktörler nelerdir?

Tablo 11- “GSL bağlama öğrencilerinin çalgısına etki eden faktörler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
13a	-	-	-	-	3	25	9	75
13b	-	-	-	-	2	16,7	10	83,3
13c	-	-	-	-	2	16,7	10	83,3

13a. GSL Bağlama öğrencilerinin çalgılarına ilişkin “kaliteli bir bağlama” faktörü öğretmenler tarafından %75,0 frekansla “çok”, %25,0 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Kaliteli bir bağlama” faktörü için %75,0 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama öğrencilerinin çalgılarına ilişkin “kaliteli bir bağlama” faktörünün öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

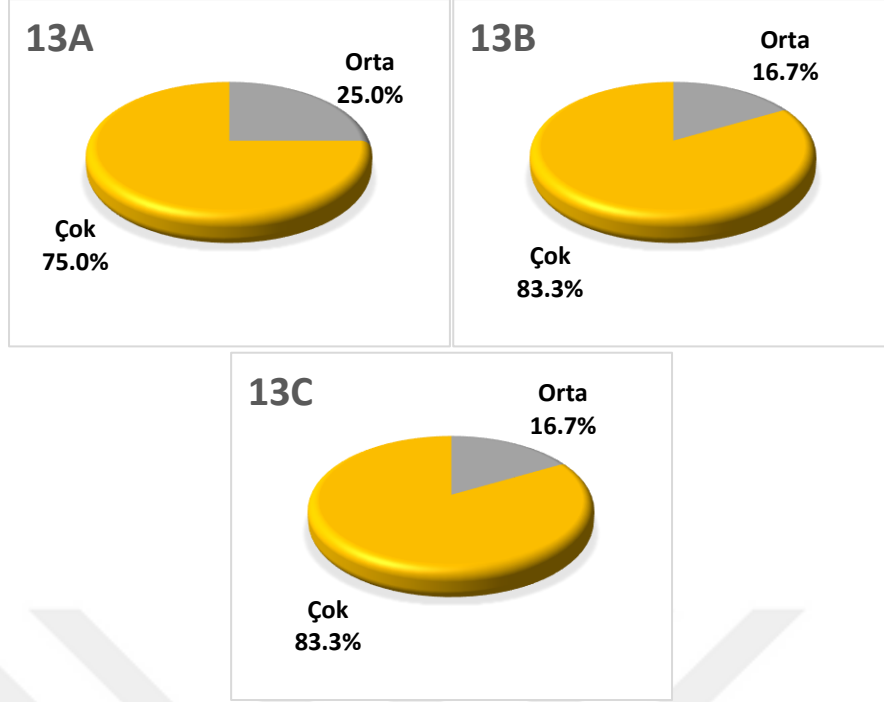
13b. GSL Bağlama öğrencilerinin çalgılarına ilişkin “fiziğine uygun bağlama boyu” faktörü öğretmenler tarafından %83,3 frekansla “çok”, %16,7 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Fiziğine uygun bağlama boyu” faktörü için %83,3 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama öğrencilerinin çalgılarına ilişkin “fiziğine uygun bağlama boyu” faktörünün öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

13c. GSL Bağlama öğrencilerinin çalgılarına ilişkin “Bağlamada ses kalitesi” faktörü öğretmenler tarafından %83,3 frekansla “çok”, %16,7 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Bağlamada ses kalitesi” faktörü için %83,3 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama öğrencilerinin çalgılarına ilişkin “bağlamada ses kalitesi” faktörünün öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

Şekil 8. Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinin çalgısına etki eden faktörlere ilişkin grafikler:

13a maddesinde “kaliteli bir bağlama” faktörü için 12 öğretmenden 3’ü “orta” 9’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

13b maddesinde “fiziğe uygun bir bağlama boyu” faktörü için 12 öğretmenden 2’si “orta” 10’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

13c maddesinde “bağlamada ses kalitesi” faktörü için 12 öğretmenden 2’si “orta” 10’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitiminde başarıya ulaşmak için önemli olan yaş dönemi hangisidir?

Tablo 12- “GSL bağlama eğitiminde başarıya ulaşmak için önemli olan yaş dönemi hangisidir?” sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
14a	-	-	3	25	7	58,3	2	16,7
14b	-	-	-	-	1	8,3	11	91,7
14c	-	-	-	-	6	50	6	50
14d	-	-	4	33,3	7	58,3	1	8,3

14a. GSL Bağlama ęrencilerinin başarıya ulaşmaları için bağlama eğitiminde hangi yaş döneminin daha önemli olduğuna ilişkin etkenlerden “5-10 yaş dönemi” faktörü ęretmenler tarafından %16,7 frekansla “çok”, %58,3 frekansla “orta” ve %25,0 frekansla ise “az” düzeyde önemli görülmektedir.

Bağlama ęrencilerinin başarıya ulaşmaları için bağlama eğitiminde hangi yaş döneminin daha önemli olduğuna ilişkin etkenlerden “5-10 yaş dönemi” faktörü için %58,3 frekansla “orta” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “5-10 yaş dönemi” faktörünün, ęretmenler tarafından orta düzeyde önemsendiği söylenebilir.

14b. GSL Bağlama ęrencilerinin başarıya ulaşmaları için bağlama eğitiminde hangi yaş döneminin daha önemli olduğuna ilişkin etkenlerden “11-15 yaş dönemi” faktörü ęretmenler tarafından %91,7 frekansla “çok”, %8,3 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

Bağlama ęrencilerinin başarıya ulaşmaları için bağlama eğitiminde hangi yaş döneminin daha önemli olduğuna ilişkin etkenlerden “11-15 yaş dönemi” %91,7 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “11-15 yaş dönemi” faktörünün, ęretmenler tarafından diğer yaş dönemlerine göre daha fazla önemsendiği söylenebilir.

14c. GSL Bağlama ęrencilerinin başarıya ulaşmaları için bağlama eğitiminde hangi yaş döneminin daha önemli olduğuna ilişkin etkenlerden “16-20 yaş dönemi” faktörü ęretmenler tarafından %50,0 frekansla “çok”, %50,0 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

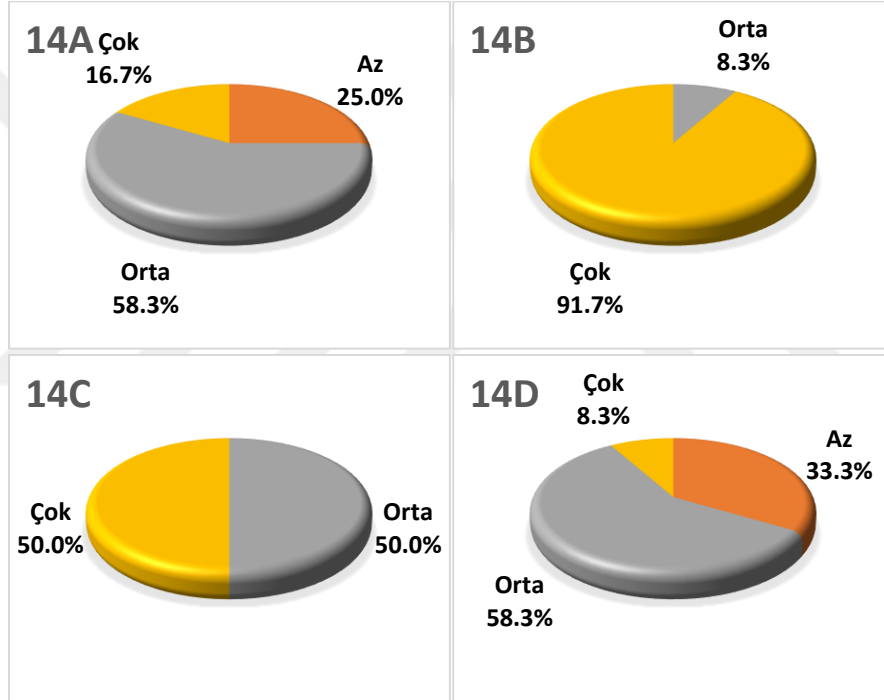
Bağlama ęrencilerinin başarıya ulaşmaları için bağlama eğitiminde hangi yaş döneminin daha önemli olduğuna ilişkin etkenlerden “16-20 yaş dönemi” %50,0 frekansla “çok”, %50,0 frekansla “orta” düzeyde önemli seçenekleri, eşit dağılım göstermiştir. ęretmenlerin “Hiç” ve “az” seçeneklerini kullanmamaları, 16-20 yaş dönemini, diğer yaş aralıklarına göre, genel itibariyle daha önemli gördükleri söylenebilir.

14d. GSL Bağlama ęrencilerinin başarıya ulaşmaları için bağlama eğitiminde hangi yaş döneminin daha önemli olduğuna ilişkin etkenlerden “21 ve üzeri yaş dönemi”

faktörü öğretmenler tarafından %8,3 frekansla “çok”, %58,3 frekansla “orta” ve %33,3 frekansla ise “az” düzeyde önemli görülmektedir.

Bağlama öğrencilerinin başarıya ulaşmaları için bağlama eğitiminde hangi yaş döneminin daha önemli olduğuna ilişkin etkenlerden “21 ve üzeri yaş dönemi” faktörü için %58,3 frekansla “orta” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “21 ve üzeri yaş dönemi” faktörünün, öğretmenler tarafından orta düzeyde önemsendiği söylenebilir.

Şekil 9. Öğretmenlere göre başarıya ulaşmak için bağlama eğitiminde önemli olan yaş dönemine ilişkin grafikler:

14a maddesinde “5-10 yaş dönemi” faktörü için 12 öğretmenden 3’ü “az” 7’si “orta” 2’si “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

14b maddesinde “11-15 yaş dönemi” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “orta” 11’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

14c maddesinde “16-20 yaş dönemi” faktörü için 6’sı “orta” 6’sı “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

14d maddesinde “21 ve üzeri yaş dönemi” faktörü için 12 öğretmenden 4’ü “az” 7’si “orta” 1’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın onuncu alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencilerinin çalma performansını etkileyen faktörler nelerdir?

Tablo 13- “GSL bağlama öğrencilerinin çalma performansını etkileyen faktörler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
15a	-	-	-	-	1	8,3	11	91,7
15b	-	-	-	-	3	25	9	75
15c	-	-	-	-	3	25	9	75
15d	-	-	-	-	-	-	12	100
15e	-	-	1	8,3	4	33,3	7	58,3
15f	-	-	-	-	3	25	9	75
15g	-	-	-	-	-	-	12	100

15a. GSL Bağlama öğrencilerinin çalma performansını etkileyen “öğretmene güven” faktörü öğretmenler tarafından %91,7 frekansla “çok”, %8,3 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Öğretmene güven” faktörü için %91,7 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama öğrencilerinin çalma performansını etkileyen, “öğretmene güven” faktörünün öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

15b. GSL Bağlama öğrencilerinin çalma performansını etkileyen “çalı kalitesi” faktörü öğretmenler tarafından %75,0 frekansla “çok”, %25,0 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Çalı kalitesi” faktörü için %75,0 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama öğrencilerinin çalma performansını etkileyen “çalı kalitesi” faktörünün, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

15c. GSL Bağlama ęrencilerinin çalma performansını etkileyen “eserlerin zorluk derecesi” faktörü ęretmenler tarafından %75,0 frekansla “ok”, %25,0 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Eserlerin zorluk derecesi” faktörü için %75,0 frekansla “ok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama ęrencilerinin çalma performansını etkileyen “eserlerin zorluk derecesi” faktörünün, ęretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

15d. GSL Bağlama ęrencilerinin çalma performansını etkileyen “rencinin güdülenmesi” faktörü ęretmenler tarafından %100,0 frekansla “ok” önemli görülmektedir.

“renci güdülenmesi” faktörü için %100 frekansla “ok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “renci güdülenmesi” faktörünün ęretmenler tarafından çok önemli grldği söylenebilir.

15e. GSL Bağlama ęrencilerinin çalma performansını etkileyen “fiziki çalışma ortamı” faktörü ęretmenler tarafından %58,3 frekansla “ok”, %33,3 frekansla “orta” ve %8,3 frekansla ise “az” düzeyde önemli görülmektedir.

“Fiziki alışma ortamı” için %58,3 frekansla “ok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama ęrencilerinin çalma performansını etkileyen “fiziki çalışma ortamı” faktörünün, ęretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

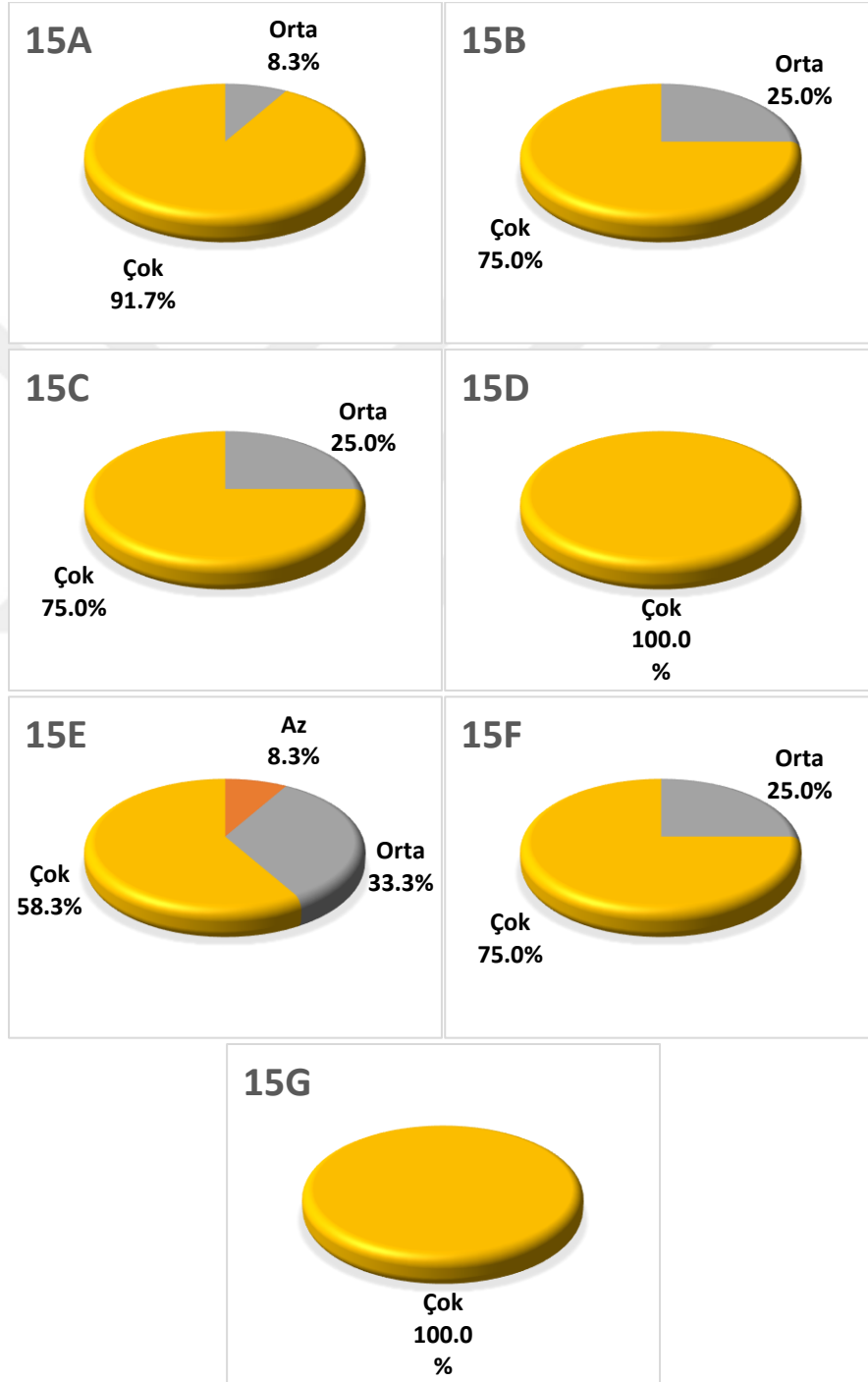
15f. GSL Bağlama ęrencilerinin çalma performansını etkileyen “orkestra ile birlikte çalışma” faktörü ęretmenler tarafından %75,0 frekansla “ok”, %25,0 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Orkestra ile birlikte çalışma” faktörü için %75,0 frekansla “ok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama ęrencilerinin çalma performansını etkileyen “orkestra ile birlikte çalışma” faktörünün, ęretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

15g. GSL Bağlama ęrencilerinin çalma performansını etkileyen “disiplinli çalışma” faktörü ęretmenler tarafından %100,0 frekansla “ok” önemli görülmektedir.

“Disiplinli çalışma” faktörü için % 100 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, “disiplinli çalışma” faktörünün öğretmenler tarafından çok önemli görüldüğü söylenebilir.

Şekil 10. Öğretmenlere göre bağlama öğrencilerinin çalma performansını etkileyen faktörlere ilişkin grafikler:

15a maddesinde “öğretmene güven” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “orta” 11’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

15b maddesinde “çalgı kalitesi” faktörü için 12 öğretmenden 3’ü “orta” 9’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

15c maddesinde “eserlerin zorluk derecesi” faktörü için 12 öğretmenden 3’ü “orta” 9’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

15d maddesinde “öğrencinin güdülenmesi” faktörü için 12 öğretmenin tamamı “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

15e maddesinde “fiziki çalışma ortamı” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “az” 4’ü “orta” 7’si “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

15f maddesinde “orkestra ile birlikte çalışma” faktörü için 12 öğretmenden 3’ü “orta” 9’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

15g maddesinde “disiplinli çalışma” faktörü için 12 öğretmenin tamamı “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

4.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın on birinci alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimine öncelikle katkısı olan dersler nelerdir?

Tablo 14- “GSL bağlama eğitimine öncelikle katkısı olan dersler nelerdir?” sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
16a	-	-	1	8,3	4	33,3	7	58,3
16b	-	-	-	-	-	-	12	100
16c	-	-	-	-	-	-	12	100
16d	-	-	-	-	3	25	9	75
16e	-	-	1	8,3	8	66,7	3	25

16a. GSL Bağlama eğitimine katkıda bulunması açısından “Batı Müziği Teori ve Uygulaması” dersi öğretmenler tarafından %58,3 frekansla “çok”, %33,3 frekansla “orta” ve %8,3 frekansla ise “az” düzeyde önemli görülmektedir.

Batı müziği teori uygulaması dersi için %58,3 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “Batı Müziği Teori ve Uygulaması” dersinin bağlama eğitimine katkısının, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

16b. GSL Bağlama eğitimine katkıda bulunması açısından “Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması” dersi öğretmenler tarafından %100,0 frekansla “çok” önemli görülmektedir.

“Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması” dersi için %100 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama eğitimine katkıda bulunması açısından, “Türk Halk Müziği ve Teori Dersi” nin, öğretmenler tarafından çok önemli görüldüğü söylenebilir.

16c. GSL Bağlama eğitimine katkıda bulunması açısından “Çalgı Toplulukları” dersi öğretmenler tarafından %100,0 frekansla “çok” önemli görülmektedir.

“Çalgı Toplulukları Dersi” için %100 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama eğitimine katkıda bulunması açısından, “Çalgı toplulukları dersi” nin, öğretmenler tarafından çok önemli görüldüğü söylenebilir.

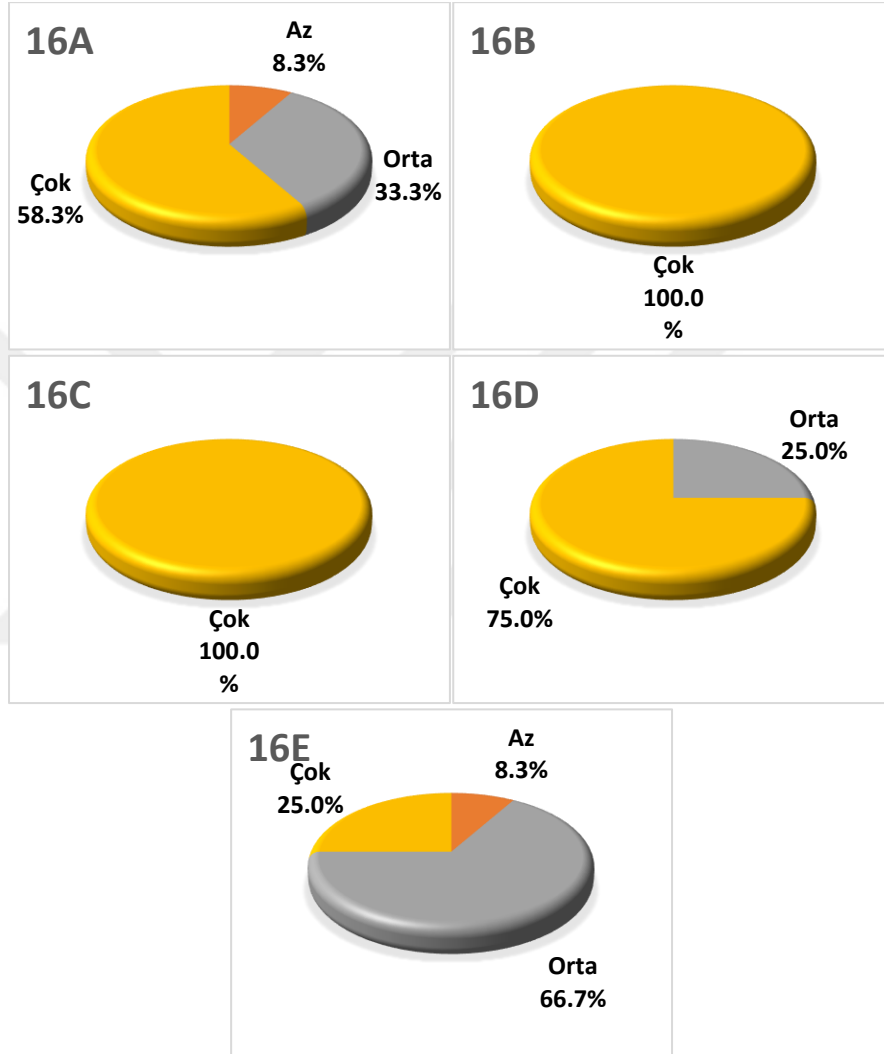
16d. GSL Bağlama eğitimine katkıda bulunması açısından “Türk Halk Müziği Koro” dersi öğretmenler tarafından %75,0 frekansla “çok”, %25,0 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Türk Halk Müziği Koro Dersi” için %75,0 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, bağlama eğitimine katkıda bulunması açısından, “Türk Halk Müziği Koro Dersi” nin öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

16e. GSL Bağlama eğitimine katkıda bulunması açısından “Piyano” dersi öğretmenler tarafından %25,0 frekansla “çok”, %66,7 frekansla “orta” ve %8,3 frekansla ise “az” düzeyde önemli görülmektedir.

“Piyano” dersi için %66,7 frekansla “orta” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “Piyano” dersinin bağlama eğitimine katkısı, öğretmenler tarafından orta düzeyde önemsendiği söylenebilir.

Şekil 11. Öğretmenlere göre soruda verilen derslerin bağlama eğitimine katkıda bulunması açısından önemine ilişkin grafikler:

16a maddesinde “Batı Müziği ve Teori Uygulaması” dersi için 12 öğretmenden 1’i “az” 4’ü “orta” 7’si “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

16b maddesinde “Türk halk Müziği ve Teori Uygulaması” dersi için 12 öğretmenin tamamı “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

16c maddesinde “Çalgı Toplulukları” dersi için 12 öğretmenin tamamı “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

16d maddesinde “Türk Halk Müziği Koro” dersi için 12 öğretmenden 3’ü “orta” 9’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

16e maddesinde “Piyano” dersi için 12 öğretmenden 1’i “az” 8’i “orta” 3’ü “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

4.12. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın on ikinci alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğretmenin uygulayacağı çalışma yöntemleri nasıl olmalıdır?

Tablo 15- “GSL bağlama öğretmenin uygulayacağı çalışma yöntemleri nasıl olmalıdır ?” sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
17a	-	-	-	-	3	25	9	75
17b	-	-	-	-	2	16,7	10	83,3
17c	1	8,3	-	-	3	25	8	66,7
17d	-	-	-	-	-	-	12	100
17e	-	-	-	-	6	50	6	50

17a. GSL bağlama öğretmenin uygulayacağı “eserin öğretmen tarafından baştan sona çalınması ve daha sonra öğrenciyi esere çalışmaya yönlendirme” yöntemi öğretmenler tarafından %75,0 frekansla “çok”, %25,0 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Eserin öğretmen tarafından baştan sona çalınması ve daha sonra öğrenciyi eseri çalışmaya yönlendirme” yöntemi için %75,0 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre ”eserin öğretmen tarafından baştan sona çalınması ve öğrenciyi eseri çalışmaya yönlendirme” yönteminin, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

17b. GSL bağlama öğretmenin uygulayacağı “eserin baştan sona çalınması ve zor pasajların vurgulanması” yöntemi öğretmenler tarafından %83,3 frekansla “çok”, %16,7 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Eserin baştan sona çalınması ve zor pasajların vurgulanması” yöntemi için %83,3 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “Eserin baştan sona çalınması ve zor pasajların vurgulanması” yönteminin, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

17c. GSL bağlama öğretmenin uygulayacağı “eserin öğrenciye önceden verilip, diğer derse kadar öğrencinin ön hazırlık yapması istenmesi” yöntemi öğretmenler tarafından %66,7 frekansla “çok”, %25,0 frekansla “orta” ve %8,3 frekansla ise “hiç” düzeyde önemli görülmektedir.

“Eserin öğrenciye önceden verilip, diğer derse kadar öğrencinin ön hazırlık yapması istenmesi yöntemi” için %66,7 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, “eserin öğrenciye önceden verilip diğer derse kadar öğrencinin ön hazırlık yapması istenmesi” yönteminin, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

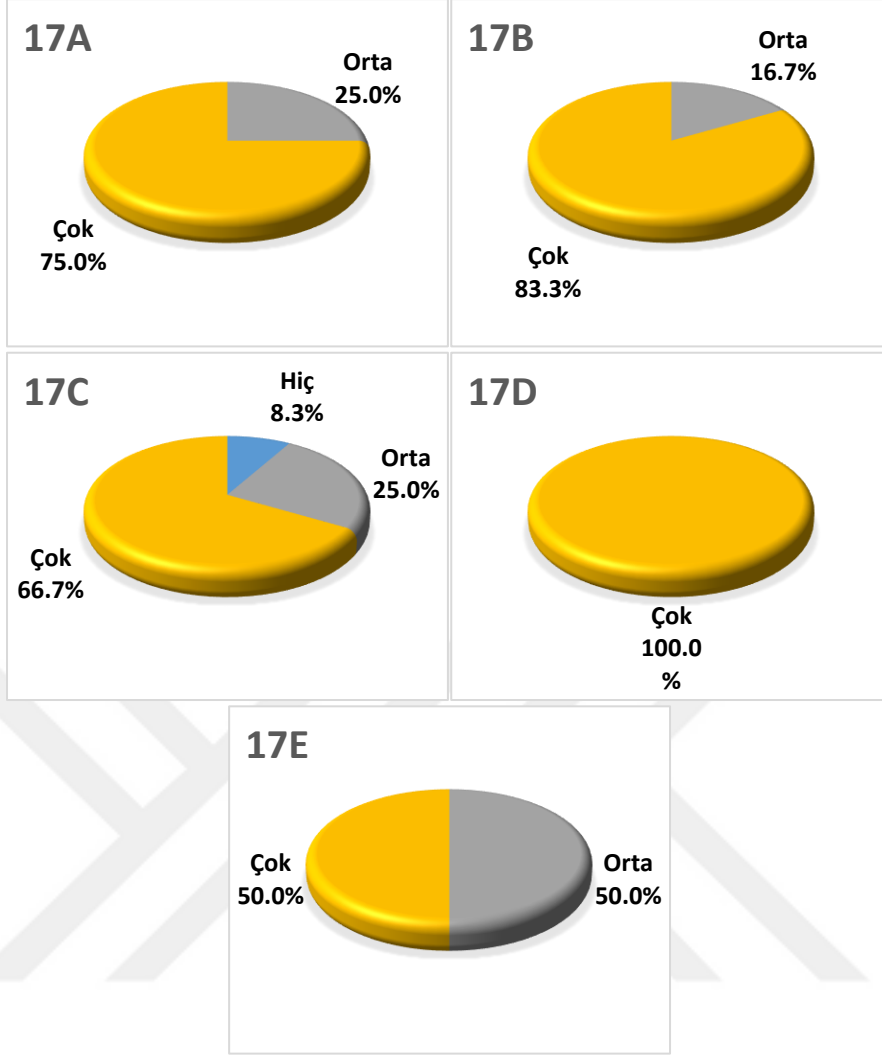
17d. GSL bağlama öğretmenin uygulayacağı “eserin önce solfejinin yapılması, sonra çalgıyla deşifresinin yapılması” yöntemi öğretmenler tarafından %100,0 frekansla “çok” önemli görülmektedir.

“Eserin önce solfejinin yapılması, sonra çalgı ile deşifresinin yapılması” yöntemi için %100 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “eserin önce solfejinin yapılması, sonra deşifresinin yapılması” yönteminin, öğretmenler tarafından çok önemli görüldüğü söylenebilir.

17e. GSL bağlama öğretmenin uygulayacağı “eserin daha öncesinde dinletilmesi” yöntemi öğretmenler tarafından %50,0 frekansla “çok”, %50,0 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Eserin daha önce dinletilmesi” yöntemi için %50,0 frekansla “çok”, %50,0 frekansla ise “orta” düzeyde seçenekleri eşit dağılım göstermiştir. Öğretmenlerin “Hiç” ve “az” seçeneklerini kullanmamaları, “eserin daha önce dinletilmesi” yöntemini, genel itibariyle daha önemli gördükleri söylenebilir.

Şekil 12. Öğretmenlere göre GSL bağlama öğretmenin uygulayacağı çalışma yöntemlerinin önemine ilişkin grafikler:

17a maddesinde “eserin öğretmen tarafından baştan sona çalınması ve daha sonra öğrenciyi esere çalışmaya yönlendirme” yöntemi için 12 öğretmenden 3’ü “orta” 9’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

17b maddesinde “eserin baştan sona çalınması ve zor pasajların vurgulanması” dersi için 12 öğretmenden 2’si “orta” 10’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

17c maddesinde “eserin öğrenciye önceden verilip diğer derse kadar öğrencinin ön hazırlık yapması istenmesi” dersi için 12 öğretmenden 1’i “hiç” 3’ü “orta” 8’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

17d maddesinde “eserin önce solfejnin yapılması, sonra çalgı ile deşifresinin yapılması” dersi için 12 öğretmenin tamamı “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

17e maddesinde “eserin daha öncesinde dinletilmesi” dersi için 12 öğretmenden 6’sı “orta” 6’sı “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

4.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın on üçüncü alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencisinin, bir eseri çalgı ile deşifre ederken izleyeceği çalışma yöntemi nasıl olmalıdır?

Tablo 16- “GSL bağlama öğrencisinin, bir eseri çalgı ile deşifre ederken izleyeceği çalışma yöntemi nasıl olmalıdır?” sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
18a	1	8,3	4	33,3	6	50	1	8,3
18b	-	-	-	-	3	25	9	75
18c	-	-	2	16,7	7	58,3	3	25
18d	-	-	-	-	4	33,3	8	66,7

18a. GSL Bağlama öğrencilerinin bir eseri çalgı ile deşifre ederken izleyeceği “öğrencinin eseri, önce uygun bir icracıdan dinlemesi” yöntemi öğretmenler tarafından %8,3 frekansla “çok”, %50,0 frekansla “orta”, %33,3 frekansla “az” ve %8,3 frekansla “hiç” düzeyde önemli görülmektedir.

“Öğrencinin eseri, önce uygun bir icracıdan dinlemesi” yöntemi için %50,0 frekansla “orta” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre, diğer aşamalardan önce “öğrencinin eseri, önce uygun bir icracıdan dinlemesi” yönteminin, öğretmenler tarafından orta derecede önemsendiği söylenebilir. “Öğrencinin eseri, önce uygun bir icracıdan dinlenmesi” yöntemi %50,0 frekans değeri ile diğer seçeneklerin frekans yüzdelerinin toplamlarıyla eşit bir dağılım göstermiştir.

18b. GSL Bağlama öğrencilerinin bir eseri çalgı ile deşifre ederken izleyeceği “öğrencinin eseri bölümlere ayırarak çalışılması” yöntemi öğretmenler tarafından %75,0 frekansla “çok”, %25,0 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Öğrencinin eseri bölümlere ayırarak çalışması” yöntemi için %75,0 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “öğrencinin eseri bölümlere ayırarak çalışması” yönteminin, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

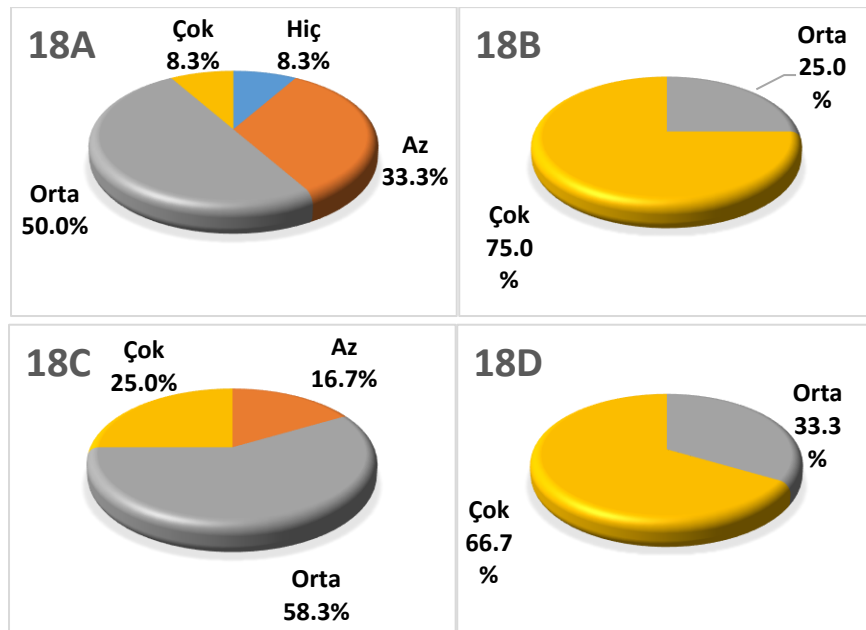
18c. GSL Bağlama öğrencilerinin bir eseri çalgı ile deşifre yaparken izleyeceği “öğrencinin eserde bulunan pasajlardan, önce kolay olanına, daha sonra zor olanına çalışması” yöntemi öğretmenler tarafından %25,0 frekansla “çok”, %58,3 frekansla “orta” ve %16,7 frekansla ise “az” düzeyde önemli görülmektedir.

“Öğrencinin eserde bulunan pasajlardan, önce kolay olanına, daha sonra zor olanına çalışması” yöntemi için %58,3 frekansla “orta” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “öğrencinin eserde bulunan pasajlardan, önce kolay olanına, daha sonra zor olanına çalışması” yönteminin, öğretmenler tarafından orta derecede önemsendiği söylenebilir.

18d. GSL Bağlama öğrencilerinin bir eseri çalgı ile deşifre yaparken izleyeceği “öğrencinin öğretmeni tarafından belirlenen zor pasajlara çalışması” yöntemi öğretmenler tarafından %66,7 frekansla “çok”, %33,3 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Öğrencinin öğretmeni tarafından belirlenen zor pasajlara çalışması” yöntemi için %66,7 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “öğrencinin öğretmeni tarafından belirlenen zor pasajlara çalışması” yönteminin, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

Şekil 13. Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinin çalgı deşifre yaparken izleyeceği yöntemlerin önemine ilişkin grafikler:

18a maddesinde “öğrencinin eseri önce uygun bir icracıdan dinlemesi” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “hiç” 4’ü “az” 6’sı “orta” 1’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

18b maddesinde “öğrencinin eseri bölümlere ayırarak çalışması” faktörü için 12 öğretmenden 3’ü “orta” 9’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

18c maddesinde “öğrencinin eserde bulunan pasajlardan, önce kolay olanına, daha sonra zor olanına çalışması” faktörü için 12 öğretmenden 2’si “az” 7’si “orta” 3’ü “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

18d maddesinde “öğrencinin öğretmeni tarafından belirlenen zor pasajlara çalışması” faktörü için 12 öğretmenden 4’ü “orta” 8’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

4.14. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın on dördüncü alt problemi şu şekildedir; Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencilerinin başarısız olduğu durumlarda uygulanacak yöntemler neler olmalıdır?

Tablo 17- “GSL bağlama öğrencilerinin başarısız olduğu durumlarda uygulanacak yöntemler neler olmalıdır?” sorusunun frekans yüzde tablosu:

Madde no	Hiç		Az		Orta		Çok	
	f	%	f	%	f	%	f	%
19a	-	-	-	-	2	16,7	10	83,3
19b	-	-	-	-	-	-	12	100
19c	-	-	2	16,7	7	58,3	3	25
19d	-	-	-	-	1	8,3	11	91,7

19a. GSL Bağlama öğrencilerinin başarısız olduğu durumlarda uygulanacak “öğrenci seviyesine uygun eser verilmesine daha çok dikkat edilmesi” yöntemi öğretmenler tarafından %83,3 frekansla “çok”, %16,7 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Öğrenci seviyesine uygun eser verilmesine daha çok dikkat edilmesi” yöntemi %83,3 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “öğrenci seviyesine uygun eser verilmesine daha çok dikkat edilmesi” yönteminin, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

19b. GSL Bağlama öğrencilerinin başarısız olduğu durumlarda uygulanacak “öğrenciye zorlandığı kısımlarla ilgili bireysel çalışmalar verilmesi” yöntemi öğretmenler tarafından %100,0 frekansla “çok” önemli görülmektedir.

“Öğrenciye zorlandığı kısımlarla ilgili bireysel çalışmalar verilmesi” yöntemi için %100 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “öğrenciye zorlandığı kısımlarla ilgili bireysel çalışmalar verilmesi” yönteminin, öğretmenler tarafından çok önemli görüldüğü söylenebilir.

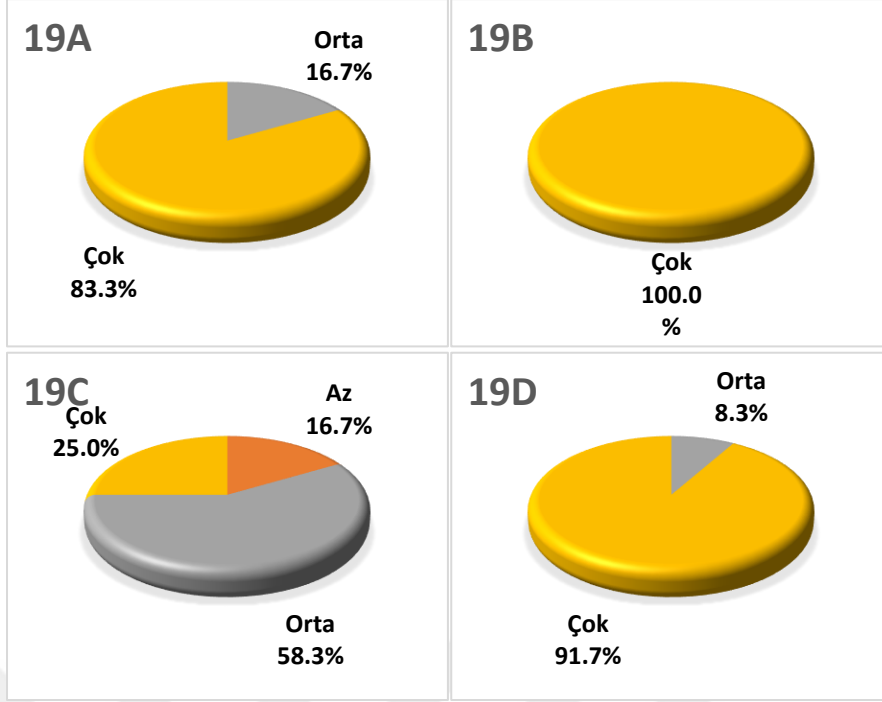
19c. GSL Bağlama öğrencilerinin başarısız olduğu durumlarda uygulanacak “öğrenciye yapamadığı yerlerle ilgili araştırma ödevleri verilmesi” yöntemi öğretmenler tarafından %25,0 frekansla “çok”, %58,3 frekansla “orta” ve %16,7 frekansla ise “az” düzeyde önemli görülmektedir.

“Öğrenciye yapamadığı yerlerle ilgili araştırma ödevleri verilmesi yöntemi için %58,3 frekansla “orta” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “öğrenciye yapamadığı yerlerle ilgili araştırma ödevleri verilmesi” yönteminin, öğretmenler tarafından orta derecede önemsendiği söylenebilir.

19d. GSL Bağlama öğrencilerinin başarısız olduğu durumlarda uygulanacak “öğrencinin çalamadığı yerleri öğretmeni tarafından tekrar edilmesi” yöntemi öğretmenler tarafından %91,7 frekansla “çok”, %8,3 frekansla ise “orta” düzeyde önemli görülmektedir.

“Öğrencinin çalamadığı yerleri öğretmeni tarafından tekrar edilmesi” %91,7 frekansla “çok” önemli seçeneği belirleyici olmuştur. Bu sonuca göre “öğrencinin çalamadığı yerleri öğretmeni tarafından tekrar edilmesi” yönteminin, öğretmenler tarafından önemsendiği söylenebilir.

Şekil 14. Öğretmenlere göre GSL bağlama öğrencilerinin başarısız olduğu durumlarda uygulanacak yöntemlere ilişkin grafikler:

19a maddesinde “öğrenci seviyesine uygun eser verilmesine daha çok dikkat edilmesi” yöntemi için 12 öğretmenden 2’si “orta” 10’u “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

19b maddesinde “öğrenciye zorlandığı kısımlarla ilgili bireysel çalışmalar verilmesi” yöntemi için 12 öğretmenin tamamı “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

19c maddesinde “öğrenciye yapamadığı yerlerle ilgili araştırma ödevleri verilmesi” faktörü için 2’si “az” 7’si “orta” 3’ü “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

19d maddesinde “öğrencinin çalamadığı yerleri öğretmeni tarafından tekrar edilmesi” faktörü için 12 öğretmenden 1’i “orta” 11’i “çok” seçeneğini işaretlemiştir.

4.15. Görüşmecilerin Açık Uçlu Sorulara Verdiği Yanıtlara İlişkin Yorumlar

6. Soru: GSL’lerdeki bağlama öğrencilerinde hangi müziksel nitelikler daha önemlidir?

Görüşmeci-1) Grup bağlama bilinci, Toplu icra kabiliyeti, bireysel icrada kendini ifade edebilme gibi unsurların da müziksel niteliklere olan katkısı oldukça önemlidir.

Vermiş olduğu bu açıklama bağlama çalgısının icra edildiği çalgı topluluklarında; başarı düzeyinin, bireysel icra konusunda kendini ifade edebilme yeteneğinin, bağlama öğrencisinin müziksel niteliklerine katkı sağlaması konusunda önemli olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-4) Çok sık değişen öğretim programları ve müfredatın müziksel nitelikleri olumsuz yönden etkilediğini düşünüyorum.

Vermiş olduğu “bu açıklama öğretim programları ve müfredatın sıkça değişmesi bir bağlama öğrencisinin müziksel niteliklerini olumsuz açıdan etkilemektedir” şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-5) Güzel Sanatlar Liselerindeki yetenek sınavlarının, ölçme değerlendirme sürecinde, yetenek sınavları puanlarına ortaöğretim başarı puanlarının da eklenmesinin yürürlükten kaldırılmasını yanlış buluyorum. Müziksel niteliklerin diğer derslerdeki başarıyla ilişkisi bence yadsınamaz. Bu neticede öğrenime başlayan öğrencilerimizin orta öğretimdeki başarısı, müziksel niteliklerin kazanımı ve geliştirilmesi açısından önemli bir ölçüttür.

Vermiş olduğu bu açıklama Güzel Sanatlar Liselerine aday öğrencilerin, ortaöğretimde gördüğü diğer derslerinin başarısı, müzikal niteliklerinin gelişimini ve yeterliliğini etkilediği düşünülerek, ortaöğretimdeki başarı durumunun, yetenek sınavlarında önemli bir ölçüt olması gerektiği şeklinde yorumlanabilir.

7. Soru: GSL’lerdeki bağlama öğrencilerinde hangi fiziksel nitelikler daha önemlidir?

Görüşmeci-5) El ve parmak durumunda karşılaşılan olumsuzluklar, bolca egzersiz çalışılarak, mümkün mertebe düzeltilebilir.

Vermiş olduğu bu açıklama bir bağlama öğrencisinin El ve parmaklarında karşılaştığı olumsuzlukları, egzersiz çalışarak en aza indirgeyebileceği şeklinde yorumlanabilir.

8. Soru: GSL'lerdeki bağlama öğrencilerinde hangi kişisel nitelikler daha önemlidir?

Görüşmeci-2) Bağlama öğrencisinde bulunması gereken kişisel nitelikler arasında hafıza konusunda özellikle görüş belirtmek istiyorum. Hafızası güçlü olmayan bir öğrencinin, iyi bir müzikalite edinmesi ve çalgı hakimiyeti konusunda, yetersiz olacağını düşünüyorum. Müzikal anlamda hafızanın gelişmesine katkısı bulunması açısından, eser içerisinde bulunan zor pasajların oldukça etkili olduğunu düşünüyor ve bu pasajların eserlerde bol bol yer alması gerektiğini düşünüyorum.

Vermiş olduğu bu açıklama bir bağlama öğrencisinin özellikle zor pasajlar üzerinde çalışması, hafızasının gelişimi açısından önemli bir unsurdur şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-8) Bağlama öğrencisinde bulunması gereken kişisel nitelikler arasında, hafızanın oldukça önemli olduğunu belirtmek istiyorum. Örneğin; yeri geldiğinde usta-çırak ilişkisi yönteminden faydalanmak, bağlama öğrencisinin dinleme becerisini geliştirir. Hafızaya katkısı açısından Usta-çırak ilişkisinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Vermiş olduğu bu açıklama Güzel Sanatlar Liselerindeki bağlama eğitiminde, öğrencilerin usta-çırak ilişkisi yönteminden faydalanması, hafızalarının gelişimine katkıda bulunabileceği şeklinde yorumlanabilir.

9. Soru: GSL'lerdeki bağlama öğrencilerinde hangi ilk öğrenme basamaklarının daha önemlidir?

Görüşmeci-8) İlk öğrenme basamaklarına katkısı açısından öğrencilere müzik dinleme kültürünün önemi her daim vurgulanmalı, çalışma yapılacak eserler, daha öncesinde, görsel ve işitsel materyallerden yararlanılarak öğrencilere tanıtılmalıdır.

Vermiş olduğu bu açıklama bağlama öğrencilerine müzik dinleme kültürünü sevdirmek, daha öncesinde de görsel ve işitsel materyallerden yararlanarak çalışacakları eserleri tanıtmak, öğrenme basamaklarının gelişimi açısından önemlidir şeklinde yorumlanabilir.

10. Soru: GSL’lerdeki öğrencilerin bağlama çalgısını seçmelerinde hangi faktör daha önemlidir?

Görüşmeci-7) Çalıştığım okulda öğretmenlerden bazılarının ‘‘bağlama seçiminin üniversite yetenek sınavlarında dezavantajlı, batı çalgılarının ise daha avantajlı olabileceğini’’ söylediklerine tanık oldum. Böyle bir ön yargının öğretmenler tarafından öğrencilere dayatılmasını yanlış bulmuştum. Bunun gibi birçok örnek olduğunu düşünüyorum, çalgı seçiminde öğretmenin faktörünün önemli olduğunu ayrıca belirtmek istiyorum.

Vermiş olduğu bu açıklama Güzel Sanatlar Liselerinde okumaya hak kazanan öğrencilerin, bağlama çalgısını seçerken, öğretmenleri tarafından bazı gerekçelerle etki altına alındıkları şeklinde yorumlanabilir.

11. Soru: GSL’lerdeki bağlama öğretmeni profili nasıl olmalıdır?

Görüşmeci-2) Bağlama öğretmeni, görsel ve işitsel materyalleri, teknolojik destek ile bu teknolojiyi güncel olarak takip ederek, kendisini geliştirebilir.

Vermiş olduğu bu açıklama Güzel Sanatlar Liselerindeki bağlama öğretmenlerinin, teknolojiden faydalanmaları ve teknolojinin gelişimini takip etmeleri, mesleki gelişimleri açısından önemli olduğu şeklinde yorumlanabilir.

12. Soru: GSL’lerdeki bağlama dersi işleyişinde hangi faktörler daha önemlidir?

Görüşmeci-2) Bireysel çalgı ders saatlerinin azaltılması özellikle 9.sınıflarda işimizi zorlaştırıyor. Bireysel çalgı ders saatlerinin daha fazla olmasının bağlama derslerinin verimliliği açısından daha etkili olacağını düşünüyorum.

Vermiş olduğu bu açıklama Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama derslerinin toplam ders saatinin azaltılması, derslerdeki verimliliğin düşmesine neden olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-4) Bireysel çalgı hususunda ders saati sayısının az olması, bu konuda istenilen hedeflere ulaşmayı güçleştiriyor.

Vermiş olduğu bu açıklamadan yola çıkılarak bağlama eğitiminde, ders saati sayısının, istenilen hedefleri gerçekleştirme konusunda yetersiz olduğu kanısına varılabilir.

Görüşmeci-5) Öğretim metotları görsel ve işitsel materyallerden faydalanılarak zenginleştirilebilir. Örneğin; öğrencilere yöresel bir tavrın usta icracılar tarafından görsellerle desteklenerek dinletilmesi, bu teknik hakkında yapılan çalışmaların öğrencilerle beraber incelenmesi, öğrencilere araştırma ödevleri verilmesi, öğrencileri daha iyi motive ederek dersin işlenişini monotonluktan kurtarır.

Vermiş olduğu bu açıklama öğretim metotları görsel ve işitsel materyallerle zenginleştirilmesi, bağlama dersinin işleyişini daha akıcı ve verimli hale getirilebilir şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-7) Bağlama eğitimindeki dersi saati sayısının azlığı, dersin verimliliğinin azalmasına neden oluyor.

Vermiş olduğu bu açıklama bağlama dersindeki ders saati sayısının azlığı, bağlama dersinin verimliliğini düşürüyor şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-10) Ders müfredatında öğrenci seviyesine uygunluk konusunda problemler yaşandığını düşünüyorum. 9.sınıflarda (Lise 1) kısa sap bağlama eğitimi müfredatında, çok zor bir teknik olan şelpe tekniğinin yer alması buna bir örnektir.

Vermiş olduğu bu açıklama Güzel Sanatlar Lisesi bağlama dersi müfredatında, bazı tekniklerin öğrencilerin seviyesine uygun olmayan teknikler olduğu ve bu tekniklerin bazı problemlere neden olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-11) Bağlama dersi müfredatını öğrenci seviyesine uygun bulmuyorum. Bu konuda bir bağlama öğretmeni olarak oldukça zorlanıyorum.

Vermiş olduğu bu açıklama bağlama dersi müfredatının öğrencilerin seviyesine uygun olmadığı ve bu konuda öğretmenlerin bazı zorluklar yaşadığı şeklinde yorumlanabilir.

13. Soru: GSL'lerdeki bağlama öğrencilerinin çalgısına ilişkin etkenlerin önemi;

Görüşmeci-2) Öğrencilerin ekonomik düzeyinin de çalgı kalitesini etkilediğini düşünüyorum. Kaliteli bir çalgı için, öğrencinin ekonomik düzeyi de önemlidir.

Vermiş olduğu bu açıklama öğrencinin ekonomik şartlarının, icra edeceği çalgı kalitesinde belirleyici bir etken olduğu kanısına varılabilir.

14. Soru: Başarıya ulaşmak için bağlama eğitiminde hangi yaş dönemi daha önemlidir?

Görüşmeci-2) Küçük yaş aralıklarına müzik eğitimi veren kurum ve kurumların arttırılmasının, gelecekte bağlama çalacak öğrencilerin daha donanımlı yetişmesi açısından önemli bir etken olacağını düşünüyorum.

Vermiş olduğu bu açıklama küçük yaş aralıklarına müzik eğitimi veren kurum ve kurumların arttırılmasının, gelecekte bağlama çalacak öğrencilerin, daha donanımlı olarak yetişmesinde etkin bir rol oynayacağı şeklinde yorumlanabilir.

15. Soru: Bağlama öğrencilerinizin çalma performansını etkileyen faktörlerden hangileri önemlidir?

Görüşmeci-2) Bir bağlama öğretmeni müzikal açıdan ne kadar güçlü olursa, öğrenci de öğretmenine karşı o kadar fazla güven duyar.

Vermiş olduğu bu açıklama öğrencinin öğretmene güven duyması, öğretmenin mesleki donanımının güçlü olması ile ilişkilidir şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-12) Bağlama öğrencilerinin eski öğrenimlerdeki icra yanlışlarıyla karşılaşıyorum. (daha önceden aldığı kurslar, arkadaş çevresi vb.) Bu yanlışlarını düzeltme sürecinde, egzersiz ve etütlerle sık sık yer verilmeli ve bu çalışmalar disiplinli bir şekilde takip edilmelidir. Böylece bu yanlışlıklar düzelterek öğrencilerin çalgı performanslarına yansiyacak olan olumsuz etkenler büyük ölçüde ortadan kaldırılabilir.

Vermiş olduğu bu açıklama Güzel Sanatlar Liselerinde bir bağlama öğrencisinin, geçmişte edindiği yanlış tekniklerin düzeltilmesi etüt ve egzersizler sayesinde büyük ölçüde düzeltilebilir şeklinde yorumlanabilir.

17. Soru: AGSL'lerdeki bağlama öğretmeninin uygulayacağı çalışma yöntemlerinden hangileri daha önemlidir?

Görüşmeci-3) Bu çalışma yöntemlerinden önce, ilk olarak eserin bonasının yapılmasını oldukça önemli buluyorum.

Vermiş olduğu bu açıklama bağlama öğrencisinin çalışma yöntemlerinden önce, öncelikli olarak eserin bonasını yapması gerekir şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-4) Eserin öncesinde bonasının yapılması eserin solfej çalışmasını kolaylaştıracağını ve diğer yöntemleri de olumlu yönden etkileyeceğini düşünüyorum.

Vermiş olduğu bu açıklama bir bağlama eserinin, öncelikli olarak bonasının yapılması, eserin solfejinin daha rahat okunabilmesi ve diğer yöntemleri de kolaylaştırabilmesi açısından önemlidir şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-5) Uygulanacak yöntemler ve teknikler hakkında öğrenciye önceden ön bilgiler verilmesi, öğrencinin derse daha iyi güdülenmesini sağlar.

Vermiş olduğu bu açıklama bağlama öğrencisine, ilk olarak kullanacağı yöntem ve teknikler hakkında ön bilgiler verilmesi, öğrencinin derse karşı güdülenmesi açısından önemlidir şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-7) Tartım, bona ve solfej çalışmalarının hassasiyetle yapılması, çalışma yöntemlerinin verimliliği açısından oldukça önemli bir etkidir.

Vermiş olduğu bu açıklama diğer çalışma yöntemlerinin verimliliği konusunda tartım bona ve solfej çalışmaları özenle yapılmalıdır şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-8) Solfej ve diğer yöntemlerden önce bona çalışılması şarttır.

Vermiş olduğu bu açıklama bağlama öğrencisinin çalışma yöntemlerine geçmeden önce önce eserin bonasını yapması gerekir şeklinde yorumlanabilir.

18. Soru: GSL'lerde Bağlama öğrencilerinin deşifre yaparken izleyeceği yollardan hangileri daha önemlidir?

Görüşmeci-5) Öğrencinin bağlama eserini önce bir bütün olarak değerlendirerek, yani her aşamasını önceden inceleyip daha sonra uygun teknikleri sırasıyla uygulayarak çalışmasının daha verimli olacağını düşünüyorum. Deşifreden önce eserin yöresini, yöresine has ritmini incelemesi gibi.

Vermiş olduğu bu açıklama bir bağlama eserinin deşifresinden önce, çalışmaların her aşamanın genel bir çerçeveye incelenmesi, öğrenciler tarafından eserin yöresel ve müziksel özelliklerinin tanınması da deşifre çalışmalarında verimliliği artırır şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-10) Öğrencinin bağlama ile icra edilecek eseri, önce icracıdan dinlemesi ezberine sebep olabilir. Örneğin bazı yetenekli öğrenciler birkaç dinlemede eseri analiz edip çok çabuk icra edebiliyor. Fakat eseri duyum üzerine çaldığı için, eseri kendine göre yorumlayıp, eserin kuralları dışına çıkabiliyor.

Vermiş olduğu bu açıklama öğrencinin bağlama ile icra edeceği eseri önceden dinlemesi, bellekte kalan duyumlarından hareketle, eserin kurallarının dışına çıkarak yorumlamasına sebep olabilir şeklinde yorumlanabilir.

Görüşmeci-12) Deşifreden önce eserin herhangi bir icracıdan dinletilmesi ezberine yol açabilir.

Vermiş olduğu bu açıklama öğrencinin çalınacak eseri önceden dinlemesi, duyumun bellekte kalmasına ve bu nedenle eserin yanlış şekilde yorumlanmasına sebep olacağı şeklinde yorumlanabilir.

19. Soru: GSL lerde bağlama öğrencisinin başarısız olduğu durumlarda uygulanacak yöntemlerden hangileri daha önemlidir?

Görüşmeci-8) Başarısız olunan durumlarda uygulanacak en önemli yöntem bire bir çalışma yöntemidir.

Vermiş olduğu bu açıklama bire bir çalışma yöntemi başarısız olunan durumlarda uygulanacak önemli bir yöntemdir şeklinde yorumlanabilir.

BÖLÜM V

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimi alan öğrencilerin bağlama eğitimi ve öğretimi sırasında karşılaştıkları problemleri saptamayı ve bu problemlerin çözümlenmesi konusunda öneriler geliştirmeyi amaçlayan bu çalışma sonrasında, bu alanda eğitim gören bağlama öğrencilerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin sonuç ve öneriler, öncelikle alt problemlerin sırasına göre oluşturulmuştur.

GSL öğrencilerinde bağlama branşı öğretmenliği yapan kişiler üzerinde yapılan mesleki profil araştırması sonucunda bağlama öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun eğitim fakültesi kökenli, ortalama 15-20 yıllık kıdeme sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Bu araştırma sonucunda:

1. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimi alan öğrencilerde bulunması gereken müziksel nitelikler arasında entonasyon (ton ve tonlama) ve ritm kavramının önemli olduğu sonucuna varılmıştır.
2. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimi alan öğrencilerde bulunması gereken fiziksel nitelikler arasında yankı (refleks) ve iki kol arası koordinasyon kavramının önemli olduğu sonucuna varılmıştır.
3. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimi alan öğrencilerde bulunması gereken kişisel nitelikler arasında dikkat, hafıza ve anlama faktörünün çok önemli olduğu sonucuna varılmıştır.
4. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimi alan öğrencilerde ilk öğrenme basamaklarından duruş ve tutuş, tezene tekniği, sol el tekniği, ton ve tonlama (entonasyon) kavramlarının önemli olduğu sonucuna varılmıştır.
5. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimi alan öğrencilerinin bağlama çalgısını seçmelerinde kendi isteklerinin önemli bir etken olduğu sonucuna varılmıştır.
6. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama eğitimi öğretmenin profilinin, geliştirici, tutarlı, alanında yeteri olması ve baskıcı bir profilden uzak olması gerektiği sonucuna varılmıştır.
7. Güzel Sanatlar liselerinde bağlama derslerinde ders işleyişine etki eden etmenler arasında, ders sayısı ve etütlerin önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

8. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencilerinin çalgısına ilişkin faktörler arasında bağlama kullanımı açısından fiziğe uygun bir bağlama boyu seçiminin ve edindiği bağlamanın ses kalitesinin önemli olduğu sonucuna varılmıştır.
9. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencilerinin başarıya ulaşması için 11-15 yaş döneminin en verimli yaş aralığı olduğu sonucuna varılmıştır.
10. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencisinin çalma performansını etkileyen faktörlerden öğrencinin güdülenmesi ve disiplinli çalışmanın önemli olduğu sonucuna varılmıştır.
11. Güzel Sanatlar Liselerinde diğer derslerin bağlama eğitimine katkıda bulunması açısından, Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması ve Çalgı Toplulukları dersinin önemli olduğu sonucuna varılmıştır.
12. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğretmenin uygulayacağı çalışma yöntemleri arasında eserin önce solfejini yapılması, sonra çalgı ile deşifresinin yapılmasının önemli olduğu sonucuna varılmıştır.
13. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencilerinin deşifre yaparken izleyeceği yöntemler arasında eseri bölümlere ayırarak çalışmasının önemli olduğu sonucuna varılmıştır.
14. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama öğrencilerinin başarısız olduğu durumlarda uygulanacak yöntemler arasında öğrenciye zorlandığı kısımlarla ilgili bireysel çalışma ödevleri verilmesinin, öğrencinin seviyesine göre eser verilmesine dikkat edilmesinin, öğrencinin çalamadığı erleri öğretmeni tarafından tekrar edilmesinin önemli olduğu sonucuna varılmıştır.
15. Güzel sanatlar Liselerinde bağlama dersine ayrılan ders saati sayısının yetersiz kaldığı sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneriler

1. Güzel Sanatlar Liseleri bağlama öğrencilerine, müziğin, ton ve tonlama(entonasyon), ritm gibi önemli kavramlar hakkında bilgi verilmeli ve bu bilgiler gerek duyuldukça öğrenciye hatırlatılarak, öğrencinin bu kavramlara karşı duyarlılığını kaybetmemesi sağlanmalıdır.
2. Güzel Sanatlar liseleri Bağlama öğrencilerine fiziksel özelliklerin önemi gerek duyuldukça hatırlatılmalı, kendi sağlığı ve çalgı başarısı açısından yanlış teknikler kullanmamaları için öğretmeni tarafından bilgilendirilmeli ve gerekli çalışmalara yönlendirilmelidir.
3. Güzel Sanatlar Liselerin bağlama öğretmeni, alanında yeterli olmalı, kendini geliştirmeli ve geliştirmeye devam etmelidir.
4. Güzel Sanatlar Liseleri bağlama öğretmeni, öğretim metotları üzerinde hassasiyetle durmalı, öğrenciye göre metot ve yöntemler geliştirebilmelidir.
5. Güzel Sanatlar Liseleri bağlama öğrencisi, çalgısını bütün özellikleriyle iyi tanımalıdır. Bağlama öğretmenin, bağlama öğrencilerine, bağlamanın kendi fiziksel özelliklerine uygunluğu hakkında bilgi vermeli ve öğrenciyi bu konuda doğru yönlendirebilmelidir.
6. Güzel Sanatlar Liseleri bağlama öğrencileri, diğer derslerin bağlama eğitimine olan katkısı konusunda bilinçlendirilmelidir.
7. Güzel Sanatlar Liseleri bağlama öğretmenleri bona, solfej ve çalgı deşifre ilişkisinin önemini öğrencilere mümkün olduğunca hatırlatmalı ve öğrencilerle bu konuda gerekli çalışmalar vermelidir.
8. Güzel Sanatlar Liselerindeki bağlama öğrencilerine, mümkün olduğunca bire bir çalışma ortamı sağlanmalıdır.
9. Güzel Sanatlar Liselerinde bağlama dersi ders saatlerinin arttırılması konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açıklalın, G. (2017). *Güzel Sanatlarda Bağlama Eğitiminin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Açın, C. (1994). *Enstruman Bilimi (Organoloji)*. İstanbul.
- Asiltürk, O. (2009). *Türkiyede Bağlama Başlangıç Eğitimi İçin Hazırlanmış Metotların İçerik Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ayşan, K. (1999). *Türkiye'de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Bağlama Eğitimi ve sorunları*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Biber Öz, N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 103.
- Çilden, Ş. (2003). Çalgı Eğitiminde Nitelik Sorunları. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik sempozyumu*, (s. 297-302). Malatya.
- Çilden, Ş. (2016). Çalgı Eğitiminde Usta Çırak Yöntemi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 16 (İpekyolu Özel Sayısı)*, 2208-2220.
- Çimen, G. (2003). Çalgı Çalmaya Bağlı Fiziksel Rahatsızlıklar. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu*, (s. 175-180). Malatya.
- Çoğulu, T. (2011). Klasik Gitar İçin Yapılmış Türkü Düzenlemelerinde ve Bestelerinde Bağlama Alım Teknikleri. *Folklor Edebiyat Dergisi*, 153-165.
- Duygulu, M. (2014). *Türk Halk Müziği Sözlüğü*. Ankara: Pan Yayıncılık.
- Emnalar, A. (1998). *Türk Halk Müziği Nazariyatı*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Ersoy, İ. (2007). Türkiyede Ulusallaşma Sürecinde Bir Simge Olarak Bağlama. "*Halk Müziğinde Çalgılar*" (s. 268-278). Kocaeli: Motif Vakfı Yayınları.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan Yayınları.
- Fidan, N. (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gerçek, İ. H. (2008). Geleneksel Türk Sanat Müziğinde Meşk Sisteminden Notalı Eğitim Sistemine Geçişle İlgili Bazı Düşünceler. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 151-158.
- Haşhaş, S. (2016). Bağlama Öğretimi/Öğreniminde Geçmişten Günümüze Usta-Çırak İlişkisi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 35-41.
- Kaptan, Z. (2016). *Çocuklar İçin Bağlama Metodu*. Sivas.

- Kaptan, Z., & Yöndem, S. (2010). Bağlama ve Klasik Gitarın Öğretim Süreçleri Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*.
- Kınık, M. (2010). Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde Bağlama Dersi Başlangıç Düzeylerine Yönelik Öğretim Programı önerisi. *Doktora Tezi*. Konya.
- Koç, A. (2000, Şubat). *Bağlama Eğitiminde Görülen Problemler ve Bunların Çözüm Yolları*. Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kurt, İ. (1989). *Bağlamada Düzen ve Pozisyon*. İstanbul: Pan Yayınları.
- Küçüköncü, Y. (2004). Türkiye'de Genel Müzik kültürüne Etkileri Bakımından Cumhuriyet Döneminde Müzik Eğitimi ve Müzik Öğretmenleri. *Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyum Bildirisi*.
- Orhan, Ş. Y. (2006). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Çalgı Eğitiminde Motivasyon. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* 20, 130-136.
- Özavcı, K. (2015). Orta Anadolu Türküleri ve Bozlak İcraasında "Abdal Düzeni" Kullanımının Azalması ve Sebepleri. *Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi*, (s. 204-210). Diyarbakır.
- Özdemir, M. A. (1992). *Bağlamanın Solo Bir Çalgı Olarak Çok Sesli Kullanımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özen, N. (2004). Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitim Yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 57-63.
- Parlak, E. (2000). *Türkiyede El İle (Şelpe) Bağlama Çalma Geleneği ve Çalış Teknikleri*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Resmi Gazete Milli Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Yönetmeliği*. Sayı: 27260. (2009, Haziran 16).
- Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sözen, İ. (2002). *Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Bağlama Eğitimi ve Çok Sesli Yapılanma Çalışmalarının Bu Sürece Yansımaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Sünbül, A. M. (1996). Öğretmen Niteliği ve Öğretimdeki Roller. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 597-608.
- Şentürk, N. (2001). Musuki Muallimden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 135-142.

- Şişman, M. (2007). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara: Pegem yayıncılık.
- Tarman, S. (2006). *Müzik Eğitiminin Temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Topalak, Ş. İ., & Yazıcı, T. (2014). Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 114-135.
- Töremen, F. (2014). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Uçan, A. (2005). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Yalçınkaya, B., Eldemir, A., & Sönmezöz, F. (2014). Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Derslerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 1583-1595.
- Yaşar, S. (2011). *Temel Bağlama Öğretiminde Kullanılmakta Olan ve Önerilen Tezene Tekniğinin Öğrencilerin Bağlama Çalma Becerilerine Etkisinin İncelenmesi*. Sanatta Yeterlilik Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkrahisar.
- Yener, S. (2007). Geçmişten Geleceğe Bağlama. *Halk Müziğinde Çalgılar* (s. 694-705). Kocaeli: Motif Vakfı Yayınları.
- Yetim, A. A., & Göktaş, Z. (2004). Öğretmenin Mesleki ve Kişisel nitelikleri. *Kastamonu eğitim Dergisi*, 551-550.
- http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/19185304_GYzel_Sanatlar_Liseleri.pdf. (2018, 09 17). Milli Eğitim Bakanlığı Web Sitesi: <http://ogm.meb.gov.tr> adresinden alındı

EKLER

Ek-1 Öğretmen Anketi Soruları

Bu anket ölçek ‘‘Güzel Sanatlar Liselerinde Bağlama Eğitimi ve Öğretiminde Problemler ve Çözüm Önerileri’’ konu başlıklı yüksek lisans tezinde kullanmak ve ölçekte yer alan soruları tespit etmek üzere düzenlenmiştir.

Ölçek dördümlü derecelendirme yoluyla yanıtlanmaktadır. Bunlar ‘‘Hiç’’ ‘‘az’’ ‘‘orta’’ ‘‘çok’’ şeklinde ifade edilmekte olup, ayrıca derecelendirmelerden sonra, ‘‘varsa diğer görüşleriniz’’ şeklinde ek bir boşluk belirtilmiştir. Anketle ilgili vereceğiniz bilgiler bu yüksek lisans araştırması dışında hiçbir yerde kesinlikle kullanılmayacaktır.

Bütün ölçek boyunca kimliğinizi belirtecek herhangi bir işaret veya ifade kullanmanız istenmemektedir. Vereceğiniz bilgilerin, müzik eğitiminin kalitesini yükselterek daha yaşanılabilir bir toplum edindirmeye katkıda bulunacağını unutmayınız.

Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkürlerimi sunuyorum.

Serdar ŞEN

Demografik Özellikler

1) Ankete katılan öğretmenlerin cinsiyeti.

Cinsiyet	N	%
Kadın	1	8,3
Erkek	11	91,7
Toplam	12	100

Ankete katılanların 11’i erkek 1’i bayandır.

2) Öğretmenlik tecrübeleri

Mesleki Deneyim	N	%
1-5 Yıl	-	-
6-10 Yıl	1	8,3
11-15 Yıl	3	25
16-20 Yıl	8	66,7
21 Yıl +	-	-
Toplam	12	100

Ankete katılan 21 sene ve üstü öğretmenlik yapan yoktur.

3) Öğretmenlerin mezun olduğu okullar

Mezuniyet	N	%
Eğitim	10	83,3
Konservatuar	2	16,7
Güzel sanatlar	-	-
Toplam	12	100

Öğretmenlerin 10'u Eğitim Fakültesinden, 2'si Konservatuvardan mezun olmuştur.

4) Öğretmenlerin Öğrenim Durumları

Öğrenim Durumu	N	%
Lisans	8	66,7
Y. Lisans	3	25
Doktora	-	-
Diğer	1	8,3
Toplam	12	100

Öğretmenlerin 8'i Lisans 3'ü yüksek Lisans Mezunudur.

5) Öğretmenlerin bir eğitim-öğretim yılında ortalama çalıştığı bağlama öğrenci sayısı

Öğrenci Sayısı	N	%
1-5	-	-
6-10	2	16,7
11-15	4	33,3
16-20	2	16,7
21 Kişi +	4	33,3
Toplam	12	100

ANKET SORULARI

Lütfen aşağıdaki olan bilgileri ve soruları görüşleriniz doğrultusunda işaretleyiniz.

1. Cinsiyetiniz () E () K Yazınız.
2. Meslekteki hizmet süreniz nedir?
() 0-5 yıl () 5-10 yıl () 10-15 yıl () 15-20 () 21 yıl ve üzeri
3. Öğrenim durumunuz nedir?
() Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü () Devlet Konservatuvarı () Güzel Sanatlar Fakültesi () Diğer
4. En son bitirdiğiniz program hangisidir?
() Lisans () Yüksek Lisans () Doktora () Diğer
5. Bir eğitim – öğretim yılında ortalama kaç bağlama öğrencisiyle çalışıyorsunuz?
() 1-5 () 6-10 () 11 -15 () 16-20 () 21 ve üzeri
6. GSL'lerdeki bağlama öğrencilerinde hangi müziksel nitelikler daha önemlidir?
-Ton ve Tonlama (Entonasyon) () Hiç () Az () Orta () Çok
-Ritm () Hiç () Az () Orta () Çok
-Müzikalite () Hiç () Az () Orta () Çok
-Yaratıcılık () Hiç () Az () Orta () Çok
-Varsa diğer görüşleriniz.....

7.GSL'lerdeki bağlama öğrencilerinde hangi fiziksel nitelikler daha önemlidir?

-Sağlam Bedensel yapı () Hiç () Az () Orta () Çok

-El ve parmak durumu () Hiç () Az () Orta () Çok

-Yansı (refleks) () Hiç () Az () Orta () Çok

-İki el arası koordinasyon () Hiç () Az () Orta () Çok

-Varsa diğer görüşleriniz.....

8. GSL'lerdeki bağlama öğrencilerinde hangi kişisel nitelikler daha önemlidir?

-Zeka () Hiç () Az () Orta () Çok

-Dikkat () Hiç () Az () Orta () Çok

-Hafıza () Hiç () Az () Orta () Çok

-Anlama () Hiç () Az () Orta () Çok

-Varsa diğer görüşleriniz

9. GSL'lerdeki bağlama öğrencilerinde hangi ilk öğrenme basamakları daha önemlidir?

- Duruş ve tutuş () Hiç () Az () Orta () Çok

- Tezene tekniği () Hiç () Az () Orta () Çok

- Sol el tekniği () Hiç () Az () Orta () Çok

- Ton ve Tonlama (Entonasyon) () Hiç () Az () Orta () Çok

-Varsa diğer görüşleriniz.....

10. GSL'lerdeki öğrencilerin bağlama çalgısını seçmelerinde hangi faktör daha önemlidir?

- Kendi isteği () Hiç () Az () Orta () Çok

- Öğretmen () Hiç () Az () Orta () Çok

- Aile () Hiç () Az () Orta () Çok

- Çevre () Hiç () Az () Orta () Çok

-Varsa diğer görüşleriniz.....

11. GSL'lerdeki bağlama öğretmeni profili nasıl olmalıdır?

- Geliştirici ve tutarlı () Hiç () Az () Orta () Çok

- Alanında yeterli () Hiç () Az () Orta () Çok

- Esnek () Hiç () Az () Orta () Çok

- Baskıcı () Hiç () Az () Orta () Çok

-Varsa diğer görüşleriniz.....

12. GSL'lerdeki bağlama dersi işleyişinde hangi faktörler daha önemlidir?

-Dersliğin fiziki yapısı () Hiç () Az () Orta () Çok

-Ders müfredatı () Hiç () Az () Orta () Çok

-Ders sayısı ve etütler () Hiç () Az () Orta () Çok

-Öğretim metotları () Hiç () Az () Orta () Çok

-Varsa diğer görüşleriniz

13. GSL'lerdeki bağlama öğrencilerinin çalgısına ilişkin hangi faktörler önemlidir?

- Kaliteli bir bağlama () Hiç () Az () Orta () Çok

- Fizikine uygun bağlama boyu () Hiç () Az () Orta () Çok

- Bağlamada ses kalitesi () Hiç () Az () Orta () Çok

- Varsa diğer görüşleriniz

14. Başarıya ulaşmak için bağlama eğitiminde hangi yaş dönemi daha önemlidir?

- 5-10 yaş dönemi Hiç Az Orta Çok
- 11-15 dönemi Hiç Az Orta Çok
- 16-20 yaş dönemi Hiç Az Orta Çok
- 21 ve üzeri yaş dönemi Hiç Az Orta Çok

Varsa diğer görüşleriniz.....

15. Bağlama öğrencilerinizin çalma performansını etkileyen faktörlerden hangileri önemlidir?

- Öğretmene güven Hiç Az Orta Çok
- Çalgı kalitesi Hiç Az Orta Çok
- Eserlerin zorluk dereceleri Hiç Az Orta Çok
- Öğrencinin güdülenmesi Hiç Az Orta Çok
- Fiziki çalışma ortamı Hiç Az Orta Çok
- Orkestra ile birlikte çalışma Hiç Az Orta Çok
- Disiplinli çalışma Hiç Az Orta Çok

-Varsa diğer görüşleriniz.....

16. Aşağıdaki derslerin bağlama eğitimine katkıda bulunması açısından önemi nedir?

- Batı Müziği Teori ve Uygulaması dersi Hiç Az Orta Çok
- Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması dersi Hiç Az Orta Çok
- Çalgı Toplulukları dersi Hiç Az Orta Çok
- Türk Halk Müziği Koro dersi Hiç Az Orta Çok
- Piyanos dersi Hiç Az Orta Çok

-Varsa diğer görüşleriniz.....

17. GSL lerdeki bağlama öğretmeninin uygulayacağı çalışma yöntemlerinden hangileri daha önemlidir?

- eserin öğretmen tarafından baştan sona çalınması ve daha sonra öğrencinin esere çalışmaya yönlendirilmesi
 Hiç Az Orta Çok
- Eserin baştan sona çalınması ve zor pasajların vurgulanması
 Hiç Az Orta Çok
- eserin öğrenciye önceden verilip, diğer derse kadar öğrenciden ön hazırlık yapması istenmesi
 Hiç Az Orta Çok
- Eserin önce solfejini yapılması, sonra çalgıyla deşifresinin yapılması
 Hiç Az Orta Çok
- Eserin daha öncesinde dinletilmesi
 Hiç Az Orta Çok
-Varsa diğer görüşleriniz

18. GSL lerde Bağlama öğrencilerinin bir eseri çalgı ile deşifre ederken izleyeceği yöntemlerden hangileri daha önemlidir?

- öğrencinin önce eseri uygun bir icracıdan dinlemesi
 Hiç Az Orta Çok
- öğrencinin eseri bölümlere ayırarak çalışması
 Hiç Az Orta Çok
- öğrencinin eserde bulunan pasajlardan, önce kolay olanlarına, daha sonra zor olanlarına çalışması
 Hiç Az Orta Çok

-öğrencinin, öğretmeni tarafından belirlenen zor pasajlara çalışılması

Hiç Az Orta Çok

-Varsa diğer görüşleriniz.....

19.GSL lerde bağlama öğrencisinin başarısız olduğu durumlarda uygulanacak yöntemlerden hangileri daha önemlidir?

-Öğrenci seviyesine uygun eser verilmesine daha çok dikkat edilmesi

Hiç Az Orta Çok

-Öğrenciye, zorlandığı kısımlarla ilgili bireysel çalışmalar verilmesi

Hiç Az Orta Çok

- Öğrenciye, yapamadığı yerlerle ilgili araştırma ödevleri verilmesi

Hiç Az Orta Çok

-Öğrencinin çalamadığı yerleri, öğretmeni tarafından tekrar edilmesi

Hiç Az Orta Çok

-Varsa diğer görüşleriniz.....

Katkılarınız için teşekkür ederim.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Serdar ŞEN

Branşı: Müzik Öğretmeni

Doğum yeri ve yılı: Sivas 17.04.1984

Eğitim

Lise: (2001) Konya Karapınar Lisesi

Lisans: (2013) Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü

Çalgı (Branş): Bağlama

